

מחברים

העלון השבועי מבית עוז והדר - אור לישרים

גליון קנ"ד | פרשת לך לך | תשפ"ד

ירושלים		בני ברק		ניו יורק		לונדון	
מסכת השבוע	איאת השבוע	מסכת השבוע	איאת השבוע	מסכת השבוע	איאת השבוע	מסכת השבוע	איאת השבוע
17:19	18:31	17:34	18:33	17:40	18:47	17:28	18:32
בגמ"מ		בגמ"מ		בגמ"מ		בגמ"מ	
19:11		19:08		19:09		18:55	

זמני כניסת ויציאת שבת קודש:

חשיפה: עצת הרבנית קנייבסקי ע"ה לתת צדקה לע"נ רחל אמנו קודם כל נסיעה - להינצל מכל רע | עמ' ג'
סגולה: לרגל התחלת מסכת בבא קמא במסגרת 'דף היומי' - סגולת לימוד מסכת זו | עמ' ב'
אקטואליה: תקיעת שופר בעת צרה בזמן הזה - האם מקיימים בזה מצוות עשה | עמ' י"ג

השבוע בגליון:

פנינים ואמרות

פנינים חכמים ואמרות נפלאות על פרשת השבוע

המברק עם המילה הבודדת ר-ח-מ-י-ם שזעזע את כל פולין

והוא יהיה פרא אדם ידו בכל יד כל בו וגו' (טז), (יב).

מאורעות קשים פקדו את ארץ הקודש בשנת תרפ"ט. המאורעות היו אלימות ומעשי טרור אכזריים מצד הערבים נגד היישוב היהודי בארץ ישראל. ביום שישי, י"ז באב תרפ"ט, עם סיום דרשתו של המופתי חאג' אמין אל חוסייני בהר הבית, יצא משער שכס המון רב של מוסלמים מוסתים בשנאה נגד היהודים, כשהם חמושים בסכינים, והסתערו על השכונות היהודיות הנמצאות מחוץ לשער, משני צידי רחוב הנביאים. 19 יהודים נהרגו באותו יום בשכונות אלה. בית הכנסת ובתי יהודיים נהרסו ונשרפו. המוסלמים ניסו לתקוף שכונות יהודיות נוספות בירושלים, ו"מאה שערים" ניצלה אז בנס.

גל הפרעות שטף את ארץ הקודש כולה. למחרת, בעיצומו של יום השבת, הגיעו הפרעות לעיר חברון, שם נערך טבח נורא בבחורי ישיבת "כנסת ישראל" ובקהילה היהודית העתיקה שישבה בחברון. באותו טבח נרצחו 67 יהודים ה"ד ובתייהם נבזזו.

רבי מתתיהו מינץ ורבי שמאי גינזבורג, שני הרעים מיישיבת "שפת אמת", חירפו נפשם ויצאו אל "בית הדואר", בטווח יריות המתפרעים. חייבים לשגר מברק לפולין, שיוכנס אל הקודש פנימה, אל הרבי שליט"א (=מרן האמרי אמת מגור ז"ע), ויתאר את גודל צרותינו מהמתחולל בארץ. נבקש מכ"ק אדמו"ר שליט"א שיעתיר בעד כלל היישוב

חמת הצנזור! 'הבה נתחכמה במילה אחתו וכך גם לא יעלה לנו המברק בכסף רב. נעמים את כל הצרות והתלאות על תיבה בודדת ומרטיטה:

ר-ח-מ-י-ם!

המברק שהגיע לבית הרבי בגור, זעזע את כל פולין. ביום כ"ז באב תרפ"ט זעקו כל כותרות

שיזכו לישועות, הרהרו לעצמם.

"שמאי, הרי ברור שהאנגלים לצד הערבים, הצנזור בוודאי יעכב מברק שיפרט את ההתנכלויות והרציחות", אמר ר' מת"ס. "וחוץ מזה, כמה כסף יש לנו להשקיע במברק ארוך?". ר' שמאי שקע לרגע בהרהורים ואמר: "תשובה אחת לי לשתי שאלותיך: המברק יכיל מילה אחת בלבד, כך לא נעוור את

מסר חיזוק לימים אלה עמ' כ"ה

פניני אביר יעקב עמ' ו'

דבריו עניים, ואילו זה שמגיע ממקום אחר - תמיד דבריו עשירים ומעניינים... זוהי דרכם של הבריות מאז ומעולם...

ליקוטי אב (עמ' קפט)

תיבת פדרלעמך כמשל

פדרלעמך מלך עולם (יד, א).

באחד מן המאבקים שניהל מרן הגר"ז מברסק זצ"ל כנגד פורצי גדר ולחם מלחמת ה' ללא שום פשרה, התבטא לפניו איש אחד שיתכן שאם הוא - הגר"ז היה מוותר קמעא, היה המאבק קל ומצליח יותר.

בתגובה אמר הגר"ז, מעשה במלמד שניסה את כל כוחו ללמד את תלמידו להגות כדבעי את השם כדלעומד שבפרשת לך לך, אולם התלמיד קשה ההבנה לא היה מסוגל לעמוד בדרישה, והיה חוזר על המילה הזו בטעות כזו או אחרת, פעם אמר כדלעומד ופעם כלדעומד, ניסה כלדעומד ורק את ההגייה הנכונה לא הצליח לומר לאחר נסיונות רבים שעלו בתוהו, נקעה נפשו של התלמיד מן הנסיונות הבלתי מוצלחים, והתרעם על המלמד הרי אמרתי כבר את השם במספר רב של אפשרויות, ומדוע אפוא מתעקש הרבי דווקא על אותה צורה שאינני מצליח לבטא.

"כלום אני הוא העקשן?! - השיבו המלמד "הרי אתה הוא העקשן. אומד אתה את השם בכל האופנים האפשריים, ורק את השם האמיתי מסרב אתה ללמוד".

הרב מברסק (ח"ג עמ' 121)

(וידוע דתפילות אבות תקנום - ואברהם אבינו ע"ה תיקן תפילת שחרית (שם כו, ב), ולזה אנו מתחילין בשחרית "אדון עולם" - להזכיר זכותו של אברהם אבינו שקראו אדון. וישר זאת בעיני הגר"א ז"ל...")

ויש אומרים שאמר לו הגר"א ז"ל: "אילמלא לא בא ספרו בדפוס אלא בשביל זה - די".

שור"ת משנה שכיר - ס' קו

רק כשתלך מארץ תוכל לזכות לואגדלה שמך

לך לך מארץ וממולדתך ומבית אביך וגו' ואגדלה שמך וגו' (יב, ב) וברש"י שאודיע טבעך בעולם.

כתב על כך בספר "פרדס יוסף" בשם ספר "יבין שמועה": על פי רוב, בארץ אשר אדם נתגדל בה - אין הבריות מקבלים מרות ממנו, מפני רוב ההרגל בו. וביותר הקרובים שרגילים עמו, ועוד יותר בית אבותיו. וכיון שרצה השי"ת לגדל את אברהם שיצאו לו מוניטין בעולם, לכך אמר לו "לך לך מארץ וממולדתך ומבית אביך" - ואז "ואגדלה שמך".

כיוצא בזה כתב רבינו "האבן עזרא" בתחילת ספר שמות (ב, ג), שלכן סיבב השי"ת שיגדל משה בבית המלך ואחר כך יברח משם על זמן רב, הכל בכדי שלא יתגדל ביחד עם אחיו, ובכך לא יחשבוהו כאחד מהם, ויראו ממנו.

וכה היה ממליץ בצחות כ"ק מרן אדמו"ר מסערט וזיגניץ ז"ע בעל "החכמת אליעזר": אמרו חז"ל (ירושלמי ר"ה פ"ג ה"ה) "דברי תורה עניים במקום זה ועשירים במקום אחר", כלומר: הדרשן במקום זה -

העיתונים היהודיים "רחמים" בהבלטה. עורכי העיתונים היהודיים הבהירו לקוראים, כי זה תוכן הדעפסעש' (=מברק) הדחוף שהגיע מירושלים עיר הקודש אל כ"ק האדמו"ר מגור בפולין. גדולי התורה באירופה הכריזו על "תענית ציבור" לתפילה ולזעקה לנוכח הסבל והמצוקה שפקדו את יהודי ארץ הקודש. תושביתו של ר' שמאי עשתה הכל! שכן המילה שבחר לזעוק במברקו העלתה את שוועת אחינו בית ישראל הנתונים בצרה ובשביה!

הגאון החסיד (פרקי חיוו של הגה"ח רבי שמאי גינזבורג זצ"ל; עמ' 100)

טעם נפלא להתחלת התפילה באדון עולם

ויאמר אדני אלקים במה אדע כי איזשנה (טו, ח).

בסידור עם פירוש "באר חיים" (וילנא תרמ"ט), כתב על הפיוט "אדון עולם" הנאמר בברכות השחר: "המנהג ברוב תפוצות ישראל להתחיל תפילת שחרית באדון עולם, ושמעתי בשם הרב המגיד רבי פינחס פאליצקער ז"ל שאמר לפני הגר"א זצ"ל, שהטעם הוא על פי מאי דאמרינן במשנה דיומא (כה, א) שבהקרבת התמיד היו אומרים "עד שבחברון", ואיתא בירושלמי (הובא ברש"י שם כח, בד"ה ואיבעית) שהוא "כדי להזכיר זכות ישני חברון". והנה אמרינן בגמרא (ברכות ז, ב) שמיום שברא הקב"ה את העולם לא היה אדם שקראו להקב"ה "אדון" עד שבא אברהם וקראו "אדון", (בפסוק זה ויאמר אדני

סגולת השבוע

אכילת בשר בסעודת ברית' סגולה שיגדל הילד כתלמיד חכם

ובן שמונת ימים ימול לכם כל זכר (יז, יב).

בסעודת ברית מילה הקפיד הרה"ק רבי יחזקאל משינאווא זצ"ל שיאכלו בשר, שהדבר משפיע להתפתחותו הרוחנית של הילד ומכירים בגדלותו אם הגישו בשר בסעודת הברית שלו (דברי יחזקאל עמ' שפב).

באותו ענין סיפר כ"ק מרן אדמו"ר בעל פני מנחם מגור זצ"ל בסעודת ברית לנכדו: פעם בא יהודי להרה"ק רבי יחזקאל משינאווא ושטח לפניו את צערדו בגלל בנו שסטה מדרך הישר, אמר לו הרבי משינאווא, הסיבה לזאת היא מפני שלא עשו סעודה בזמן כניסתו בבריתו של אברהם אבינו, תמה היהודי על דברי רבינו הלא הנני זוכר שכן עשו סעודה, פנה אליו שוב וחזר על דבריו, ונזכר שהברית היה באיזה כפר וכן עשו סעודה אבל בלי הגשת בשר רק סעודה חלבית. ואמר לו רבינו דע כי אכילת בשר בהמה בברית מחזק את האמונה עכ"ד.

בענין זה, ידוע אמרתו של הגה"ק הברוך טעם מליפניק שאחת הסיבות מחזירת הרפורמים בגרמניה היא, מפני שהפסיקו לעשות סעודה של בשר בברית והחליפו בסעודה חלבית.

ונסיים בדבר פלא, שאף מי שלא עשה סעודה בשרית בעת ברית מילה, יש לה עדיין תשלומין, וכה סיפר הרה"ח רבי חיים שלום שווארץ (הובא בירורי חיים - ח"ג עמ' תתקיג): ששמע מאחד היושבים בבעלזא, מעשה בילד כבן חמש שנים שראשו לא הצליח לקלוט את הקריאה והנקודות, ונכנסו הוריו לאדמו"ר הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זצ"ל לבקש עצה וברכה, שאלם אם בסעודת ברית המילה שלו נתנו לקהל המשתתפים בסעודה 'בשר בהמה', ואבי הילד ריענן זכרונו ואמר שכלל לא הגישו בשר, נענה המהר"א זצ"ל ואמר: עדיין יכול הינך לתקנו בחומש סעודה עכ"ד.

קול ברמה נשמע:

סגולת הרבנית מרת קנייבסקי ע"ה לתת צדקה לע"נ רחל אמנו קודם כל נסיעה... ומעשה שהיה עם בחור שנפצע שבתאונה עד לסוף הטוב הסכיתו ושמעו:

ואז הגיעה הישועה. הבחורה ניגשה אל הרבנית קניבסקי ע"ה וסיפרה לה על הפחדים שיש לה. הרבנית חייכה כדרכה ואמרה לה: 'בואי ואתן לך עצה: לפני כל פעם שתסעי באוטובוס, תני צדקה לעילוי נשמת רחל אמנו, והזכות של רחל תגן עלייך מפני כל צרה או בעיה. כולם אמרו לה, שהפחדים והמחשבות שלה הם שטויות, אך הרבנית הבינה לליבה של אותה בחורה והעניקה לה פתרון, וברגע שאותה בחורה נתנה צדקה, היא הרגישה ביטחון והגנה, ומאותו יום שבו קיבלה את העצה מהרבנית, היא תרמה לעילוי נשמתה של רחל אמנו לפני כל נסיעה. אותה בחורה התחתנה, נולדו לה ילדים, וגם לילדיה העבירה את המסר, שלפני שנוסעים באוטובוס, נותנים צדקה לעילוי נשמת רחל אמנו.

מעשה באשה, שבילדותה נסעה באוטובוס, שהיה מעורב בתאונה, וקיבלה רק מספר מכות יבשות, אך בתוספת חרדות, מאז התאונה לא הייתה מסוגלת לנסוע באוטובוסים.

היא התגוררה בירושלים, והליכה ברגל מרחקים ארוכים מהווה קושי גדול מאוד, אך אותה ילדה-נערה הייתה הולכת ברגל מרחקים גדולים – של חצי שעה ויותר משום הפחד. בכל פעם שנאלצה לנסוע באוטובוס, אמא שלה הייתה חייבת להתלוות אליה. ההורים פנו אליה ודיברו על לבה: 'תראי, את כבר בחורה, ועוד מעט את מתחתנת, מי ירצה להתחתן עם בחורה שיש לה פחדים לעלות לאוטובוס! תביני, כשתתחנתי, דבר זה יתסכל מאוד את בעלך!'. הוריה גם לקחו אותה למיטב הפסיכולוגים, שילמו כסף רב עבור טיפולים, אך שום דבר לא עזר.

ואז הגיעה הישועה. הבחורה ניגשה אל הרבנית קניבסקי ע"ה וסיפרה לה על הפחדים שיש לה. הרבנית חייכה כדרכה ואמרה לה: 'בואי ואתן לך עצה: לפני כל פעם שתסעי באוטובוס, תני צדקה לעילוי נשמת רחל אמנו, והזכות של רחל תגן עלייך מפני כל צרה או בעיה. כולם אמרו לה, שהפחדים והמחשבות שלה הם שטויות, אך הרבנית הבינה לליבה של אותה בחורה והעניקה לה פתרון, וברגע שאותה בחורה נתנה צדקה, היא הרגישה ביטחון והגנה, ומאותו יום שבו קיבלה את העצה מהרבנית, היא תרמה לעילוי נשמתה של רחל אמנו לפני כל נסיעה. אותה בחורה התחתנה, נולדו לה ילדים, וגם לילדיה העבירה את המסר, שלפני שנוסעים באוטובוס, נותנים צדקה לעילוי נשמת רחל אמנו.

יום אחד נסע בנה הגדול של אותה אשה, בחור כבן עשרים, באוטובוס בקו 402 וקרחה לו תאונת דרכים. ניסו להתקשר להורים, אך ההורים לא ענו, ולאחר מאמצים גדולים הצליחו להשיג את האשה. האשה ובעלה עצרו מונית ונסעו במהירות לבית הרפואה 'הדסה עין כרם' שבירושלים, הם ניגשו לקבלה, ונאמר להם שהבן שלהם נמצא בניחוח ושהוא פצוע קל, והיה חשש שלא יוכל להתהלך על רגליו לצמיתות. הוא עבר שלושה ניתוחים, כי היו לו שברים בשתי הרגליים. כשהסתיים הניתוח, פנתה האם לבנה ואמרה לו: 'אני לא מבינה, אני תמיד מזהירה אותך ואת האחים שלך, שלא לנסוע בלי לתת צדקה לזכות רחל אמנו!'. אמר לה הבן: 'אמא, אומר לך את האמת, נתתי צדקה לזכות רחל אמנו, ובכל זאת נפצעתי!'

האמא נבהלה, כיוון שעד עכשיו העצה של הרבנית פעלה, ונתנת הצדקה השרתה ביטחון ושלווה עליה, וכעת הכול מתנפץ לה מול הפנים – ואם רחל אמנו לא עוזרת, אז מי יעזור? פנתה האשה לבעלה ואמרה לו: 'אני מבקשת ממך עכשיו לנסוע למרן רבי חיים קניבסקי לשאול אותו, מדוע קרתה לבן שלנו תאונה, למרות שהוא נתן צדקה כפי שהורתה לנו הרבנית? כשפנה בעלה לר' חיים קניבסקי זצוק"ל, אמר לו ר' חיים: אתם טוענים שהבן שלכם נתן צדקה, וזה לא עזר. מדוע אתם חושבים שהצדקה לא עזרה? מי יודע, אולי בזכות הצדקה ניצלתם מאסון יותר גדול.. ובנוסף עליכם לדעת, שלא תמיד רואים את כל התמונה מיד, צריך לדעת שהכול לטובה, ומה שנראה לכם דבר רע, יכול להיות שהוא טוב עבורכם..

המשיכו לתת צדקה לזכות רחל אמנו, כפי שהורתה לכם הרבנית, וה' יעזור.

הבן עבר טיפולים וניתוחים, והיה חשש גדול שלא יוכל לתפקד וללכת על רגליו. הרופאים קבעו שהוא חייב לעשות פיזיותרפיה ממושכת. באותו

חדר שבו התאשפו שכב אדם מבוגר – שאינו שומר תורה ומצוות – ושמו רוני. רוני מאוד התפעל, שבמשך השהות שלהם בבית הרפואה בני משפחתו של אותו בחור לא עזבו אותו, והיו עמו 24 שעות ביממה. הם לא השאירו אותו אף הרגע אחד לבדו. חשב רוני לעצמו: יש לי ילדים, שהשפעת עליהם כל טוב, סידרתי להם דירות – והם בקושי מרזימים טלפון פעם בכמה ימים, ובאים פעם בשבוע כדי לצאת ידי חובה, שואלים קצת 'מה נשמע?' ובורחים מהר.

רוני והבחור החרדי התיידדו. רוני שאל את הבחור שאלות באמונה, והבחור השיב לו עד כמה שידע, אבל אמר לו: 'תראה, אני בחור צעיר, אני לא כ"כ יודע להשיב על כל השאלות שאתה שואל. אבל אבא שלי ישמח לענות לך, ובאמת אבא שלו הגיע וניהל שיחות רבות עם רוני בנושא דת ואמונה. לאט לאט הוא שכנע את רוני להניח תפילין, ובהמשך – גם להתפלל. רוני החל להתקרב לבורא העולם. הם עברו סדרת טיפולים, השתחררו לבתיהם, אך הקשר ביניהם לא נותק.

משפחתו של הבחור הזמינה את רוני לשבת. רוני הוקסם מאותה שבת, מהתפילות, מהאוירה סביב שולחן השבת, מהזמירות ומדברי התורה המחיים את הנפש, ומהמאכלים הטעימים, וכך נשמר

הקשר ביניהם באופן תמידי. כעבור זמן הגיע הבחור לפרקו, והיה חשש גדול שעקב הפציעה והניתוחים שעבר תיגרם בעיה בשידוכים. ההורים התפללו להשם לזיווג הגון עבור בנם, והאב חשב בלבו: לו היו לי אמצעים כלכליים, הייתי מציע סכום גדול, וכך היה לי קל לשדך את הבן, ואז החליט האב לתרום סכום גדול מאוד לזכות רחל אמנו, כדי שעל ידי זה תבוא הישועה – אך הישועה לא מהרה לבוא...

האב הסביר למכריו: 'דוקא משום שאין לי כסף תרמתי סכום גדול: לו היה לי כסף הייתי שומר אותו ומשתמש בו לחיתון הילדים, אבל כשאין לי כסף ואני צריך ישועה, אז אני נותן צדקה, כדי שהקב"ה ידאג לי. זה בדיוק היפך ההגיון...! בסופו של דבר מצאו שידוך לבן, אבל לא היה להם כסף לאולם, ובווארט, כשהמשפחות דיברו על כספים, האב נתן תשובות לא ברורות לגבי הסכום שיתן, ואמר שהוא מקווה שבעקבות התאונה, יקבל הבן כסף מהביטוח, ואולי בכסף זה יוכלו לממן את החתונה, אך בינתיים לא התחייבו לכולם.

הם הזמינו את רוני לחתונה, ששמח מאוד לקבל את ההזמנה והגיע לחתונה נרגש, חיבק את החתן ואת אביו ומסר לידיו האב מעטפה. בסיום החתונה פתח האב את המעטפות – ושפשף את עיניו כלא מאמין: רוני נתן צ'ק על סך שלוש מאות אלף דולר!

היה זה כשארץ ישראל היתה נתונה תחת השלטון הבריטי, וליישוב היהודי הקטן הגיעה מכת ארבה מחרידה. הבריטים ציוו שכל תושב מחוייב לצאת מדי בוקר אל השדות ולקצור תבואה ככל יכולתו, כדי להציל את התבואה מהארבה המאיים לחסל אותה. כולם קיימו וקיבלו עליהם, והכל – תלמידי חכמים כפשוטי עם, סוחרים גדולים כעמלי כפיים – כולם יצאו לשדות מדי בוקר, לקצור ולאסוף את התבואה בטרם יהיה מאוחר.

רק בערב, עם רדת החשיכה, הכל חזרו הביתה, ואז קרה דבר מופלא: הפועלים, שמעודם הורגלו לעבוד כל היום וללכת בערב לשיעור תורה – לא שינו ממנהגם.

הם שבו עיפיים ומותשים מן השדות, ומיהרו לבית המדרש, ללימוד היומי הקבוע. ואילו תלמידי החכמים והוגי התורה, גם הם נהגו כמנהגם הקבוע – עם רדת החשיכה שבו לביתם, אכלו ארוחת ערב, ועלו על יצועם. עמלי הכפיים עסקו בתורה מדי ערב, ותלמידי החכמים – נותרו מאחור...

את כל זאת כתב אותו גאון מישראל לצאצאיו בצוואתו, והסיק מהסיפור את בקשתו: שכל צאצאיו, גם עמלי התורה כל היום – יקפידו על קביעות עתים. משהו קבוע שמחזיק מעמד בכל תנאי, עת קבועה ללימוד התורה בכל מחיר. נכון, גם אם למדו כל היום בבית המדרש, עדיין הוא מפציר בהם שיקפידו על שעת לימוד נוספת, בקביעות עתים עוצמתית!

הבחור שישב ברכבת שמע את השיעור, והרגיש שהדברים נועדו בדיוק אליו. הן הוא בחור ישיבה ההוגה בתורה כל היום, אבל אין לו שיעור או חברותא, הספק לימודי קבוע או דף יומי, שהוא מקפיד עליו בקביעות, בחורף כבקיץ, בחופשות כבשגרה,

בחגים ובשבתות. הוא לומד המון – אבל קביעות עתים אין לו! על אתר החליט הבחור להחזיק בכך, וקבע כי החל ממחר, ביום כ"ו טבת תשס"ג, יתחיל בלימוד קבוע. כל יום ילמד עמוד גמרא, מחוץ לסדרי הישיבה, אבל עמוד שיהיה כמו עמוד: יציב, חזק, איתן, לא נע ולא זע, לא משתנה ולא מוזז. עמוד גמרא יומי, כל יום. בלי זה – הוא לא הולך לישון, נקודה!

ביום הראשון היה קל, אבל אחר כך – התחילו הנסיונות. יום אחד הוא שכח, ונזכר רק לאחר שישכב כבר במיטה. רוח רופסת בלבו לחשה שישלים מחר, אולם הוא התחזק, קם מהמיטה, התלבש, ירד לבית המדרש ולמד את העמוד היומי. בפעם אחרת שב מחתונה בשעה מאוחרת, והיה גם את ליל פסח, שלא הספיק ללמוד במשך כל יום ערב פסח, ולאחר עריכת הסדר התיישב ללמוד עמוד גמרא, כי קביעות זו קביעותו!

כך הלך הדבר ונמשך, בכל עת ובכל זמן. עד לערב אחד, אולי הקשה שבכולם: היה זה ביום כ"ו בטבת תשס"ד. בסיומו של שבוע מטלטל – אשר גם במהלכו נלחם על קיום הקביעות – זכה לבוא בברית האירוסין עם בת גילו, בסימן טוב ובמזל טוב.

לאחר יום כה מרגש ומשמעותי הוא צובט את עצמו ונזכר: עליו ללמוד את העמוד היומי!

וכהרף עין נזכר בעוד משהו: היום, באותו יום, הוא חוגג שנה לקיום הקביעות היומית שלו. הוא החל בדיוק לפני שנה – והנה, בחלוף שנה מיום ליום – הוא בא בברית האירוסין, והוא עתיד להקים בית בישראל. הקביעות שלו הביאה עמה ברכה משמעותית, כי בחלוף שנה מאז יצאה לדרך – גם הוא יצא לדרך חדשה, לבניין ביתו!

הם הזמינו את רוני לחתונה, שיטח מאוד לקבל את ההזמנה והגיע לחתונה נרגש, חיבק את החתן ואת אביו ומסר לידי האב מעטפה. בסיום החתונה פתח האב את המעטפות – ושפשף את עיניו כלא מאמין: רוני נתן צ'ק על סך שלוש מאות אלף דולר!

תחילה הוא חשב שחלה פה טעות, ולכן התקשר לרוני ואמר לו שטעה בכותבו בצ'ק סכום של 300 אלף דולר במקום \$300

אך רוני הסביר לו, שלא חלה כאן שום טעות והוסיף: 'דע לה שאתם הארתם לי פנים, דאגתם לי דאגה אמיתית, וטיפלתם בי במסירות. הילדים שלי לא עשו זאת כפי שאתם עשיתם.

דע לך שברוך ה' אני עשיר, לילדים שלי נתתי דירות וכסף – והם זלזלו בי, לעומת זאת אתם הענקתם לי בשעותי הקשות עזרה ויחס חם ואמיתי, ואני מרגיש אליכם קרבה מאוד מיוחדת. אני בטוח שאתם טובים לי ממשפחה, ולכן החלטתי לתת לכם את הצ'ק בשמחה!'

רק אז הבינו, למה התכוון מרן רבי חיים קניבסקי, כשאמר להם, שלפעמים לא רואים את התוצאות של המעשים שלנו באופן מיידי, וכי הצדקה שהבן נתן היא שגרמה לרוני לחזור בתשובה שלמה, רוני נהיה לידיד המשפחה, ובנוסף גלגלו משמים שבעקבות הידידות עם רוני והטיפול המסור בו, העניק להם רוני סכום כסף גדול, שעזר להם לרכוש דירה.

עכשיו הם הבינו, שהשתלשלות הדברים הייתה בהשגחה פרטית, והתברר למפרע, שהצדקה שהבן נתן לעילוי נשמת רחל אמנו פעלה את פעולתה. מה רב כוחה של הצדקה, שהצילה בחור מפציעה קשה בתאונה, החזירה יהודי בתשובה שלמה, וזיכתה את אבי הבחור לתרומה עצומה לחתונה, והכל בזכות אמונת חכמים טהורה!

(גליון פניני בית הלוי)

יִבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לֵה':

**התעורר לקבוע לעצמו בקבלה אמיתית
ואיתנה לימוד גמ' מידי יום בנוסף ללימודיו
בסדרי הישיבה, וזכה לראות ישועות...**

**הבחור שישב ברכבת שמע את השיעור, והרגיש
שהדברים נועדו בדיוק אליו. הן הוא בחור ישיבה
ההוגה בתורה כל היום, אבל אין לו שיעור או חברותא,
הספק לימודי קבוע או דף יומי, שהוא מקפיד עליו
בקביעות, בחורף כבקיץ, בחופשות כבשגרה,**

**בחגים ובשבתות. הוא לומד המון - אבל קביעות עתים
אין לו! על אתר החליט הבחור להחזיק בכך, וקבע
כי החל ממחר, ביום כ"ו טבת תשס"ג, יתחיל בלימוד
קבוע. כל יום ילמד עמוד גמרא, מחוץ לסדרי הישיבה,
אבל עמוד שיהיה כמו עמוד: יציב, חזק, איתן, לא נע
ולא זע, לא משתנה ולא מוזז. עמוד גמרא יומי, כל יום.
בלי זה - הוא לא הולך לישון, נקודה!**

היה זה ביום כ"ה בטבת תשס"ג. על הרכבת העושה את דרכה ממנצ'סטר ללונדון, ישב בחור ישיבה אחד, והאזין בקשב לשיעור מפי הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל, שנודע בדרשותיו המאלפות. הבחור ביקש להגיע לחתונת חבר, ובכדי שלא לבטל את זמן הנסיעה – האזין להקלטה שרוממה את רוחו.

הוא שמע שיחה מרתקת, בה סיפר הרב על אחד מגדולי ישראל בדור קודם, שכתב בצוואתו שהוא מבקש מצאצאיו להקפיד על קביעות עתים לתורה – לקבוע זמן בו ילמדו תורה, בכל מצב ובכל תנאי. ובכדי שצאצאיו – ההוגים בתורה בכל שעות היום – לא יתפלאו על בקשתו זו, הוא הוסיף וכתב להם סיפור:

הבת ליראת שמים ולמידות טובות, ורואים כיצד היא ממשיכה לשבת רווקה בביתם, כשלחברותיה יש כבר בין ארבעה לשישה ילדים...

כיון שמדובר במשפחה עשירה, העסיקו ההורים בבית כמה עובדות גויות. בשלב מסוים עזבה אחת מהן ובמקומה הגיעה גויה אחרת, שמלבד העסקתה בבית אותה משפחה היא מועסקת גם בבתי נוספים. לא חלפו שבועיים מאז הגיעה העובדת לבית המשפחה החרדית העשירה בלונדון, והיא באה אל ההורים ב...הצעה: "אני עובדת גם בבית חרדי נוסף, לא רחוק מהבית שלכם, ויש שם בחור מצוין בגיל 30, וכיון שאני רואה שגם הבת שלכם כבר מבוגרת, נראה לי שהם דווקא יתאימו מאד אחד לשני..."

ההורים שמעו, ותתחלחל בטנם. "עד להיכן הגענו, שאנחנו צריכים להזדקק להצעה של גויה?", שאלו את עצמם. אבל בואו נקצר את הדרך... בתוך שבוע (!) התארסה הבת המושלמת עם הבחור ההוא, וליהודים היתה אורה ושמחה. החתן למד באחת הישיבות המובחרות ונודע כבן תורה אמתי וכמי שעדיין לגדולות, והשמחה היתה גדולה במיוחד.

במסיבת האירוסין פרץ האבא המאושר בככי לעיני כל המסובים הרבים שבאו להשתתף בשמחתו, ואמר: "תשמעו רבותיי מה קרה כאן; במשך כליכך הרבה שנים אנחנו מחפשים שידוך לבתנו, את מי לא הפעלנו? איזה שדכן לא הציע לנו הצעות? כולם הכירו אותנו, ידעו את ערכה הלא יסולא בפז של בתנו תחילי, ובראשו של אף אחד לא עלה הרעיון של הבחור הזה, המתגורר במרחק שלוש-ארבע דקות הליכה מהבית שלנו! הציעו לנו הצעות מכל רחבי תבל, מכל הישיבות, אין לי ספק שדרך אפרכסת הטלפון בביתנו עברו מאות רבות של הצעות של בחורים הכי טובים בעולם הישיבות... ובכל זאת, אף אחד לא חשב על הבחור המתגורר כליכך קרוב אלינו. עד שבאה הגויה, ולאחר שבועיים שעבדה כאן כבר עלה בדעתה לשדך בין בתנו ובין הבחור בבית השני, שהוא באמת כליכך מתאים לבתנו ולכל משפחתנו, ונראה כאילו נולד אצלנו..."

**"חבל, חבל"
לבזבז את הזמן
על הרגשות של
צער, קרא האב,
"בואו נתאזר
כולנו באמונה
שלמה בבורא
עולם, וכך נוכל
להעביר את כל
חיינו בשמחה
ובשלווה שאין
כמותה"**

"המסקנה היחידה שאפשר להסיק מהסיפור שלנו היא", המשיך האב מתוך בכי עז, "שבמקום לבזבז כליכך הרבה אנרגיה על אכזבות ותסכולים ועל השידוכים שלא יוצאים לפועל, היינו צריכים להשקיע את הזמן באמונה ובטחון מלאים בה' יתברך, ולהחזירי בלבנו את העובדה שהוא בעל הבית היחיד בעולם, והוא גם אב רחמן, ולא פחות משאני ריחמתי על בתי הכלה שלא מצאה את זיווגה, גם הוא ריחם עליה ודאג לה לא פחות ממני. והוא, בכוחו הכל יכול ובדעתו השלמה, ידע שעדיין לא הגיע הזמן. גם בתי וגם חתנה היו צריכים להגיע עד לגילאים כליכך מבוגרים כי כך גזר בורא כל העולמות. והנה, רק הגיעה העת, לא המתין ה' יתברך עד שייגיע שדכן מקצועי, 'משלנו', ויתווך בין הצדדים, אלא שלח לנו את הגויה והיא ביצעה את השידוך."

"חבל, חבל לבזבז את הזמן על הרגשות של צער", קרא האב, "בואו נתאזר כולנו באמונה שלמה בבורא עולם, וכך נוכל להעביר את כל חיינו בשמחה ובשלווה שאין כמותה".

(גל פרפרת מתוך הספר 'מצוות בשמחה' - הרב מ. צורן)

עדות נפלאה זו, מאירה את העיניים: קביעות עתים זו מתנה שמשפיעה טובה וברכה, ואין שום סיבה שרק יהודים העמלים לפרנסתם במשך היום יזכו בה. אדרבה, כל יהודי ויהודי יכול לזכות במתנה זו, חיבה יתירה יש לקביעות עתים יציבה ואיכותית המחזיקה מעמד בכל ימות השנה ובכל תנאי: אחים יקרים - עמלי תורה כעמלי כפיים, השוקדים באוהלה של תורה כל היום כמומבקרים בהיכלה מדי ערב! - הבה נאמץ את המסר, נבין את חשיבות הקביעות. נכון, כדי להחזיק מעמד נדרשת עקשנות, לעתים צריך להילחם ממש, אבל זה בדיוק סוד הקסם של הקביעות, ומכאן השפעתה הכבירה.

הבה נקבע לנו סדר לקביעות עתים לתורה, הבה נקפיד עליו בכל תנאי ובכל מחיר. הקביעות והעקביות הן מפתחות רבות עוצמה לשערי השפע, ובזכותן נזכה לקשר קבוע ויציב עם בורא עולם!

(הג"ר אשר קובלסקי - פניני פרשת השבוע)

אֲשֶׁר אֶרְאֶךָ

מדוע פרץ האב בככי בעת ארוסי בנו, ומה היה התובנה שלו מכך שאת השידוך הציעה העובדת הגווייה?

כיון שמדובר במשפחה עשירה, העסיקו ההורים בבית כמה עובדות גויות. בשלב מסוים עזבה אחת מהן ובמקומה הגיעה גויה אחרת, שמלבד העסקתה בבית אותה משפחה היא מועסקת גם בבתי נוספים. לא חלפו שבועיים מאז הגיעה העובדת לבית המשפחה החרדית העשירה בלונדון, והיא באה אל ההורים ב... הצעה: "אני עובדת גם בבית חרדי נוסף, לא רחוק מהבית שלכם, ויש שם בחור מצוין בגיל 30, וכיון שאני רואה שגם הבת שלכם כבר מבוגרת, נראה לי שהם דווקא יתאימו מאד אחד לשני..."

ההורים שמעו, ותתחלחל בטנם. "עד להיכן הגענו, שאנחנו צריכים להזדקק להצעה של גויה?", שאלו את עצמם.

סיפור על שידוך פלאי שמענו מאחד השדכנים הירושלמים, שהתעסק בשידוכיה של בת למשפחה השובה ומפורסמת בלונדון.

הבת הייתה מושלמת בכל, ובמשך תקופה של שנים הציעו לה הצעות רבות של בחורים מצוינים, אך אף הצעה לא יצאה אל הפועל. ההורים כמעט והתייאשו מלמצוא לה שידוך. גם השדכנים כמעט ולא חזרו אחרי המשפחה ובתם, בידועם שלא יצא מה שום דבר...

גם כאשר כבר הגיעה הצעה נוספת התייחסו אליה ההורים בביטול, ולא האמינו שיצליחו אי-פעם לשדך את בתם. לא שאנו מצדיקים את חוסר האמונה הזה, שהרי בכל מצב אדם צריך להמשיך ולהאמין בבורא עולם, ולדעת שהכל - אבל ממש הכל - לטובה, ואולי בכל זאת לא הגיע עדיין הזמן, העת והעונה, שהבת תמצא את זיווגה. אבל מאידך, אי אפשר שלא להבין ללבם של ההורים, שבאמת עשו כל שביכולתם על-מנת לגדל את

**אוד בהירות הנ"ך
בהישג ידך!**

פנינים על הפרשה:

העולם הזה מקום מוכן לידי עבירה

כל אלה חבירו אל עמק השדים הוא ים המלח (בראשית יד ג). בא לרמוז כי זה העולם הוא עלול לנזקין לבוא האדם על ידו לידי חטא ולידי עברה, לפי שכל העולם הזה כל תאוות יצר הרע יש בו, והגוף גם כן מחמר קרץ ומצא מין את מינו ונעור. האדם גורם, והמקום גורם, והיצר גומר ומשלים. והעולם הזה ראוי לקרא בשם עמק השדים ובשם ים המלח. עמק מלשון שוחה עמקה, השדים מלשון השלכה, כמו 'ירה יירה' (שמות יט יג) דמתרגמינן 'אשתדאה ישתדי', כלומר, עמק שנשלכים בו בני אדם ונפלים. ים המלח, לרמוז שמיימי העולם הזה מלוחים וסרוחים, שאף על פי שתאוות העולם הזה נראים לעין מתוקים, סופם מלוחים וסרוחים, מרים כלענה, כמו שנאמר (משלי ה ד) 'ואחריתה מרה כלענה'. והוה שאמר כל אלה חבירו, כלומר יצר הרע וכחותיו הנזקרים והאברים הגורמים לחטא כנזכר, כלם נתחברו ובאו למקום הגורם לחטא, הוא העולם הזה שהוא עמק השדים, שמי שנופל בשוחה עמקה שבו, דהינו בתאוותיו, נשלף ונפול ואין לו תקומה. והוא הנקרא ים המלח, לרמוז שמי ששתה מימיו, אף על גב דנראים לו מתוקים, סופם מלוחים וסרוחים ומרים כלענה, רחמנא לצלן:

(פיתוחי חותם פרשת לך לך)

יצר הרע מגביר כוחותיו כשמגיע יצר הטוב

שתיים עשרה שנה עבדו את כדלעמר ושלוש עשרה שנה מרדו. ובארבע עשרה שנה וגו' (בראשית יד ד-ה). כאן בא לרמוז כמו שיודע דיצר הרע בא מיום לדת האדם כמו שנאמר (לעיל ז ז) 'לפתח חטאת רבך' (סנהדרין צא:), ויצר הטוב אינו בא לאדם עד שלש עשרה שנה. והנה האדם משנוולד עד היותו בן שלש עשרה שנה אין בו דעת כל כך להבחין בין טוב ובין רע, רק עסוק במעשה נעדרות של נענועין ודברים בטלים כידוע, ובזה הזמן אין צריך יצר הרע לבוא לו בכחותיו הנזקרים כדי להכריחו לעשות רע, חדא, דאין בו דעת כל כך, ועוד, דעדין לא בא יצר הטוב שהוא מנגד ליצר הרע, וכל המקום השתא כלו של היצר הרע. אבל בשלש עשרה שנה שבא יצר הטוב, אז באותה שעה בא יצר הרע בכל כחותיו להראות גבורותיו כדי לדחות יצר הטוב. והוה שאמר שתיים עשרה שנה עבדו את כדלעמר, כבר כתבנו דכדלעמר גימטריא יצר רע, השם והכח המבדק שבשמותיו שבו נדבק תמיד עם הכל, ובא לרמוז כאן, שהאברים שזכרנו שגורמים העברות, שהם הלב והעינים והאזנים והפה והידיים, מיום שנולד האדם עד שלש עשרה שנה (והם) [הם] תחת ממשלת יצר הרע לבדו, לפי שעדין לא בא יצר הטוב המנגד לו. והוה שאמר שתיים עשרה שנה עבדו את כדלעמר שהוא יצר הרע, ובשלש עשרה שנה שבא יצר הטוב וקנו דעת, מרדו בכדלעמר שהוא יצר הרע:

מגיל י"ג בא יצר הרע בכל כוחותיו

וכשראה יצר הרע שיצר הטוב בא ונכנס במקומו ושמעו לו האברים, אז בא בכל כחותיו הנזקרים כדי להלחם עם יצר הטוב לדחותו ולגרשו:

(פיתוחי חותם פרשת לך לך)

היצר הטוב תובע את האברים להכנע

וישמע אברם כי נשבה אחיו וירק את הניכיו ולידי ביתו שמנה עשר ושלוש מאות וירדף עד דן (בראשית יד יד). הכונה, כאשר ראה יצר הטוב שנשבה אחיו, הוא הלבוש הרחני כמו שכתבנו, וגם ניצוצות הקדושה, מה עשה, נתחזק ונתאזר באותה מצוה שגשאררה שלא כבו אותה העברות, והוה וירק את הניכיו, 'חניכו' כתיב. והמצוה הזאת היא סגנון לאדם החוטא, ו'סגנון' גימטריא שלו שמונה עשר ושלוש מאות, וחד לא דק. ובזו המצוה שהיא הסגנון, נתאזר ונתאמן לחזור ולעורר לב האדם להטותו לדרך הישרה, והוה וירדף עד דן, תבע האברים להכניעם בהראותו להם הדינים והענשים שמעתימים לבוא עליהם:

יצר הטוב מייסרו ומראה לו את עונש הגיהנם

ויחלק עליהם לילה הוא ועבדיו ויכס וירדפם עד חובה אשר משמאל לדמשק.

עצות וסגולות:

ענייני לימוד התורה (ג')

הטורח בבירור ההלכה - מקשט את השכינה

והנה התלמוד שהוא מברר טעמי המשנה ופרושה ופסק ההלכה, צריך עיון ומתון כדי לישב ההלכה על בריה. וכל המעין ושוחה לטורח כדי להעמיד ההלכה על בריה שכרו מרבה, משום דמשבר כח הקלפה ומקשט השכינה (פע"ח שער הנהגת הלימוד פרק א).

(אלף בינה, אות ז"א)

התורה מכנעת את כוחות הרע

התורה היא המכנעת ס"מ ולילית, כי תורה גימטריא ס"מ ולילית כמו שכתבו הראשונים ז"ל (דבש לפי להחיד"א מערכת תיו אות מא), להורות בברור גמור, כי התורה היא המכנעת אותם.

באמת התורה עם קיום המצוות משפילים ומכניעים ס"מ ולילית עד מאד.

(אלף בינה, אות גימ"ל ו)

הלומד ואינו מקיים גורם להתאחזות הקליפות

אך בזאת בעינין לומד ומקיים, אומר ועושה, כי אם חס ושלום לומד ואינו מקיים, בזה הרגיעו ס"מ ולילית ומצאו מנות, כי כל התורה היא שלומד אותה שאינו מקיים, הם לוקחים אותה ונהנים ממנה, כי שלהם היא ומדינא זכו בה, ואדרבא בזה מתגברים עליו.

(אלף בינה, אות גימ"ל ו)

אין דבר שמשבר כח היצר כמו התורה

מאחר שהוא אוהב את התורה כל כך ואינו פורש ממנה, בזה נשבר כח היצר הרע ולא יועילו כל תחבולותיו וערמותיו, שאין לך דבר שמשבר כח היצר הרע כמו התורה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (קידושין ל:): 'אם פגע בך מגול זה משכהו לבית המדרש, אם אבן הוא נמות, ואם ברזל הוא מתפוצץ, דכל כחות היצר הרע ותחבולותיו, התורה מכנעת הכל.'

(אלף בינה, אות מ"ב)

אין רפואה כמו התורה

כי אין רפואה כמו רפואת התורה שהיא מטרת את הטמאים ומקרבת את הרחוקים ומרפאת החולים ומחיה את המתים (תיק"ז תל כב סו; ויק"ד כה א).

(מעגלי צדק, אות י"ד)

תורה לשמה מוסיפה אור בנשמה ובמידות העליונות

וזהו שכתוב (ישעיה מב כא) 'גדיל תורה ויאדיר', דעל ידי למוד תורה לשמה נגדלים אורות במדות של מעלה ונתוספו בהם אורות. והנה, כל מה שגורם האדם העוסק בתורה לשמה לתוספת אורות במדות העליונות כאמור, כמו כן נתוספים אורות בנשמתו.

(מעגלי צדק, אות כ"ף)

אותו מעלה אהרת דגים אותו על מה שלא דגו אותו כבר. ואפשר דכל אלה הדינים על ידי קטרוג יצר הרע, כמו שמצינו ביהושע כהן גדול שקטרג השטן עליו באותו עולם, כמו שכתוב בזהר הקדוש (ח"ג ריד.). וזהו אומרו וגם את האמרי הוא הצדיק המבחר, מלשון 'את ה' האמרת' (דברים כו ז), כשדוברים להשיבו בסדר צדיקים אחרים יותר ממעלתו הראשונה, גם זה השטן מקטרגו עד שדגים ועונשים אותו ואחר כך מעלים אותו. ובחצצן תמר פרושה בסדר צדיקים הנקראים תמר, שנאמר (תהלים צב יג) 'צדיק כתמר יפרח', וחצצן מלשון סדר, כמו 'יצא חצץ כל' (משלי ל כז). עד כאן פרש לנו [תחבולות] יצר הרע עם בני העולם בפתויו וקטרוגו בהם בעולם הזה ובעולם הבא, ומכאן ואילך מורה הלחמו עם האברים מה עושה בנצחו אותם או הם בנצחם אותו:

(פיתוחי חותם פרשת לך לך)

קיום המשפט לעצמו נגד היצה"ר

המשפט גם כן, צריך אדם לעשות משפט בעצמו ואחר כך לקימו בזולתו, כי תחלה צריך שלא לשמע לדברי יצר הרע לפי שהוא בא לאדם תחלה קדם יצר הטוב, כמו שדרישו רבותינו ז"ל (סנהדרין צא:): 'לפתח חטאת רבץ' (בראשית ד ז), וכיון שיצר הרע בא תחלה לאדם צריך שלא ישמע לו. ולזה אמרו בזהר הקדוש (ח"א קעט:): 'צדיק הראשון בריבו' (משלי יח ז), מאן הוא רשע ערים דא הוא דאקדים מלה לדינא עד לא ייתי חברה, והדין השומע דברי בעל דין קדם שיבוא חברו, עליו נאמר (שמות כג א) 'לא תשא שמע שוא'. ועל זה נאמר 'צדיק הראשון בריבו', שהוא יצר הרע, ולכן צריך האדם שלא ישמע לו כיון שבא תחלה לבדו להטעים דבריו, אלא יבא רעהו וחקרו' (משלי שם), עד שיבוא יצר הטוב. וזהו המשפט הראשון שצריך האדם לקיים, שלא לשמע לדברי יצר הרע:

(גני המלך, תיקון התשובה אות ו)

כל האברים השתא מהשלוכותיו ונפילותיו של יצר הרע שהם השדים האמורים בעמק השדים, השתא נקרא עמק המלך מלכו של עולם. עד כאן רמזו היצר הרע לאברים ונצוחם לו:

(פיתוחי חותם פרשת לך לך)

יצר הרע יורד ומפתה עולה ומקטרג

וישבו ויבאו אל עין משפט היא קדש ויכו את כל שדה העמלקי וגם את האמרי הישב בחצצן תמר (בראשית יד ז). כאן בא לרמז דרכו של יצר הרע ונגדא דילה, דיוור ומשטין עולה ומקטרג, דמפתה בני אדם עד שישמעו לעצתו, ועולה ומקטרג עליהם למעלה ונטול רשות על מיתתם (ב"ב טז.). והולך לגיהנם הוא ונגדא דחמה דילה לקטרג עליהם ולדונם שם בדינים קשים ומרים. וזהו וישבו ויבאו יצר הרע ונגדא דילה, אחר שהועילו ופתו וקטרוגו על בני אדם והמיתום באים אל עין משפט היא גיהנם, הוא קדש, כלומר, היא מזמנת ומוכנת לפרענות, כמו שכתוב (ישעיה ל לג) 'כי ערוך מאתמול תפתה'. ויכו את כל שדה העמלקי, שדה, כמו שכתבנו למעלה (פסוק ג) על עמק השדים שהוא העולם הזה, דמי שרדף אחר יצר הרע ישלך ויפל בו ואין לו תקומה, עמלקי קרי בה 'עם לקוי', דהנדונים בגיהנם הם שלקו ברצועות יצר הרע:

כשהגיע זמן הצדיק לעלות מדרגה בגן עדן השטן מקטרג עליו

ומה שכתוב וגם את האמרי, לרמז מה שכתב רבנו הארי" ז"ל (שער הגלגלים הקדמה כב), דאותו עולם מעלות מעלות בו לצדיקים, ויש צדיק שבצאתו מזה העולם יושב במעלה הראויה לו, ואחר כך בשבתו בה כמה שנים רוצים להעלותו למעלה יותר ממנה, ואינם מעלים אותו לה עד שדגים אותו בענשים על דברים קלים שלא דגו אותו כבר. וכן על זה הדרך, כשדוברים לעלות

הפונה, נחלק יצר הטוב הוא וכל כחותיו על האברים בעולם הזה שהוא דומה ללילה (חגיגה יב:), והכה בשבט מוסר ורדף אחריהם במוסר עד שהראה להם החובה שמתחייב אדם באותו עולם אשר יהיה משמאל לדמשק, דהינו שמשמאל לתורה, כמו שדרישו רבותינו זכרונם לברכה (שבת פח:): למשמאלים בה סמא דמותא, ודמשק היא תורה, שהיא דולה ומסקה חיים לבני העולם:

כשיצר הרע נזכר ביום מותו הוא נכנע

אי נמי ויחלק עליהם לילה, יצר הטוב והאברים הנזכרים (פסוק ב) שנטו אחר יצר הרע, עכשו בהתעורר יצר הטוב שמעו לעצתו ונעשו עבדיו. וזהו ויחלק עליהם לילה הוא ועבדיו, יצר הטוב והאברים נחלקו על יצר הרע וכחותיו, והכום ורדפום עד חרמה במצות ובקריאת שמע ובצסק התורה בכל דבר המועיל לדחית יצר הרע וכחותיו (ברכות ה.). ורדפום עד חובה, דהינו עד חיוב היצר הרע, שעתידי הקדוש ברוך הוא לשתטו (סוכה גב.) על אשר בני אדם רוצים לילך לימנה של תורה והוא מטה אותם לשמאלה, וכשמזכירים לו חיובו ומיתתו בזה הוא נכנע, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות ה.) יזכר לו יום המיתה ובזה יכנע [וכ']:

ויצא מלך סדם לקראתו אחרי שובו מהכות את כדלעמור ואת המלכים אשר אתו אל עמק שוה הוא עמק המלך (שם פסוק ז). עכשו בא לומר שהלב הוא עקר, כיון שהוא נוטה אחר יצר הטוב כל האברים נגדרים אחריו. וזהו ויצא מלך סדם הוא הלב כמו שפרשנו (פסוק ב), יצא לקראת יצר הטוב אחר שובו דהינו אחר שוב הלב בהשובה, והכה עם יצר הטוב [את] כדלעמור שהוא יצר הרע, ואת המלכים אשר אתו הם כחותיו:

והשתא יצר הטוב והלב השוין בעצה אחת לעבודת ה' יתברך, ותחת אשר קרא העולם הזה תחלה 'עמק השדים', השתא חזר וקרא אותו עמק שוה הוא עמק המלך מלכו של עולם, שהשוו השתא והמליכו מלכו של עולם עליהם, וסרו

ישועות יעקב

דקה מתורתו של ה'אביר יעקב'

לשמיעת השיעורים 02-803-9999

אוצרותיהם של מגידים

ברור שצריך להישאר בארץ. אין שום סיבה לעזוב את הארץ, כל מי ששואל אותי אני מורה לו להישאר דווקא בארץ, אין כאן שום פחד, למי שיש בעיה שהאשה מפחדת, צריך להגיד לה שהבריחה מהארץ זה לא הפתרון, דווקא הפוך, כאן יש שמירה, הפתרון הוא לומר תהלים, שהיא תתחיל לומר הרבה תהלים ויש בתהלים את כל הסגולות, במיוחד לטהר את הלב מהפחדים. השורש של הפחדים נובע מבלבול הדעת, מחוסר אמונה, לכן הפתרון לזה הוא תהלים, זה מחזק את האמונה, מרפא את המוח, מטהר את הלב.

הגרי"ם שכטר שליט"א: אין שום סיבה ממה לפחד, יש לנו את הרבוננו של עולם, מה שהיה היה גזירה משמים שאין אנו מבינים כלום. אנחנו רק ביד ה', בארץ ישראל זה המקום הכי בטוח.

אנשים מללמוד זוהר בטענה שאינו ראוי או שאין לו מקוה וכדו'. זה חלק מלימוד התורה שכל יהודי חייב בזה כמו גמרא. הסגולה הגדולה של הלימוד הקבוע חק ולא יעבור כל יום הוא גדול מאד, כמו הלימוד של 'חק לישראל' שמקובל כל הדורות, וזה סגולה גדולה לשמירה, אין סגולה כתורה

איך זה שדווקא ביום קדוש כזה, קרה אסון נורא ואיום כזה?

דווקא יש כאן גילוי של השגחה פרטית, כי הגזירה כבר היתה אמורה להגיע לפני החג, אבל השי"ת לא רצה להשבית לנו את השמחה של חג הסוכות זמן שמחנתנו, לכן המתין עם הגזירה, שלא תגיע הידיעה רק אחרי החג, כדי שעם ישראל יוכל לחוג את החג בשמחה.

יש הרגשה שיש גזירות ומידת הדין מתוחה, מה לעשות?

אין שום גזירה שאי אפשר להמתיק, הכל הכל אפשר להמתיק בכח אמירת תהלים ובכח מידת הבטחון והאמונה, והעיקר לא לפחד. אין שום סיבה לפחד כלל.

מה לחשוב בשעה ששומעים אזעקה?

שומעים ניגון יפה... לומר את הפסוק של דוד המלך: שמרני א-ל. בפרק טו בתהלים מכתם לדוד שמרני א-ל. מה הכוונה מכתם? זהב יקר יהלום יקר, כמו מישוהו אחר ששמח ומתענג מיהלום יקר או זהב יקר שיש לו כך דוד המלך היה משתעשע ומתענג מכל פעם שהוא היה אומר ומבקש שמרני א-ל. זה התענגו הכי גדול כשאפשר לדבר עם הרבוננו של עולם ולהרגיש מוגן אצלו, שמרני א-ל כי חסיתי בך.

בסיום השיחה ביקש הרב שליט"א מהמשפיע לפרסם את הדברים בשיעוריו הרבים: תמשיך להפיץ בעולם אמונה וקדושה, והעיקר שלא לפחד כלל!

ישועות ושפע גדול, דוד המלך הכין ברוח הקודש לכל יהודי את כל מה שהוא צריך עד סוף כל הדורות, וראה את כל אחד מאתנו עם כל מה שעובר עליו, רבינו אומר שתהלים זה שורש רוח הקודש, כשאומרים תהלים מתחברים לשורש של רוח הקודש. אבל פחד? אין שום מקום לפחד! הכל ממש כלום.

איך אפשר להיכנס לשמחה בימים כאלו?

סגולה לשמחה, ללמוד זוהר הקדוש. זה הלימוד שיוציא אותנו מהגלות ויקרב את הגאולה. כך מפורש ברעיא מהימנא. אי אפשר לתאר ולשער את כח הקדושה והסגולה שיש בלימוד הזוהר הקדוש. לא להישמע לפיתויי היצר הרע שמונע

כמענה לשאלת רבים מהארץ והתפוצות שמבקשים לשמוע את דעת התורה ממשנתו של עמוד האמונה זקן צדיקי הדור כ"ק הגרי"ם שכטר שליט"א בשעה קשה זו שעם ישראל נמצא, הפנה אליו תלמידו ומקורבו המשפיע הגה"ח רבי יהודה דייטש שליט"א כמה שאלות בעניני השעה, וביקש לברר כיצד לחזק את התלמידים שומעי לקחו. התשובה היתה ברורה, נוקבת וחד משמעית, באמונה יוקדת:

אנשים מאד מפחדים, מה אומרים להם בשעה כזאת?

אין שום סיבה ממה לפחד, יש לנו את הרבוננו של עולם, מה שהיה היה גזירה משמים שאין אנו מבינים כלום. אנחנו רק ביד ה', בארץ ישראל זה המקום הכי בטוח.

יש אברכים מחו"ל שגרים כאן בארץ ורוצים לחזור לחו"ל, וכן הורים בחו"ל שהילדים לומדים כאן בארץ, הם שואלים אם לחזור או להישאר?

בודאי ברור שצריך להישאר בארץ. אין שום סיבה לעזוב את הארץ, כל מי ששואל אותי אני מורה לו להישאר דווקא בארץ, אין כאן שום פחד, למי שיש בעיה שהאשה מפחדת, צריך להגיד לה שהבריחה מהארץ זה לא הפתרון, דווקא הפוך, כאן יש שמירה, הפתרון הוא לומר תהלים, שהיא תתחיל לומר הרבה תהלים ויש בתהלים את כל הסגולות, במיוחד לטהר את הלב מהפחדים. השורש של הפחדים נובע מבלבול הדעת, מחוסר אמונה, לכן הפתרון לזה הוא תהלים, זה מחזק את האמונה, מרפא את המוח, מטהר את הלב.

איזה השתדלות כן צריך לעשות בעת כזאת?

הדבר היחיד שכן צריך לעשות זה לומר תהלים, כל רגע פנוי לנצל לאמירת תהלים, זה מאיר את האמונה, מסלק את הפחדים, ממשיך

אוצרותיהם של מגידים

לרוע המזל הבחין עוזרו של מנגלה בתרמית, והוא תפס בו והוליכו אל אדונו בכדי שיחרץ את דינו. המצב היה נראה אבוד לחלוטין, אך הנער התחזק בבטחון בה, ושינן לעצמו שוב ושוב את דברי רבי חיים מוולוז'ין על כך שאדם המתחזק בבטחונו בה, אין איש יכול להרע לו. לא היה זה קל כלל, משום שנדמה היה שמפתח החיים באושוויץ נמצא ביד מנגלה, וברצותו הוא ממית ומחיה, את האחד שולח ימינה ואת רעהו שמאלה. בכל זאת הוא התחזק בבטחון בצור העולמים, ובכך שאם הקב"ה חפץ שהוא ישאר בחיים, אין מעצור לפניו מלהושיעו. כאשר הובא לפני מנגלה, אמד אותו הרוצח במבטו מראשו ועד רגליו, ובארח פלא אמר: "הבחור צודק, עליו להישלח לצד ימין". וכאן קרה דבר תקדימי בתולדות אושוויץ: מכיון שהוא כבר נשלח למיתה, מחקו הגרמנים את מספרו מרשימת החיים, והיות והם הקפידו מאד על הרשומים, היה צרך לקעקע בזרועו מספר חדש.

הגאון רבי מנשה ישראל רייזמאן שליט"א: ברגע שאנחנו מייחסים כח לנשק שהישמעאלי אוזב בידו, וסבורים שיש לו יכולת להרוג, נותנים אנו לו כמו ידיו את הכח להרע. כשתנפץ באפן סופי האלילות של "כחי ועצם ידי" - יעלמו גם הבעיות הבטחוניות, וברוך ה' אנחנו כבר קרבים והולכים ליום הזה.

על האוטובוסים בארץ הסיסמה: "ישראל בטח בצה"ל", וחבורת המפא"יניקים ששלטה אז ניתקה את הקשר שבין העם לקב"ה. כך הזמנו על עצמנו את המפלה הצורבת במלחמת יום הכפורים, כשהקב"ה מנפץ את הרגשת הבטחון המדמה. מאז נחלה המדינה כשלון אחר כשלון.

הבה ונבחן את עצמנו בכינות: כיצד ישנים אנחנו ברוגע בלילה, בעוד אנו מוקפים באומות ערביות הזוממות להכחידנו? אלא, שגם אצלנו עוברת המחשבה שיש צבא הפוקח עיניים ושומר על הגבול, ושח"ו יש לנו על מי לסמוך חוץ מאשר על הקב"ה. את המחשבה הזו יש לקעקע מן היסוד, כיון שאם לא נעשה זאת - תטפח המציאות על פנינו.

אכן, נוצרה מציאות שאין לה פתרון, ובה מסתובב ערבי עם סכין בכדי לרצוח יהודים, ולא רק שהוא לא ירא מהמות, אלא אף שמח בו. ואנחנו מוקפים בעשרות אלפי חיות אדם שכאלה. האם אפשר לסמוך על כוחות הבטחון? הרי הם באים לחסל את המחבל, רק לאחר שהוא כבר ביצע את זממו! כיצד ניתן ללכת בבטחה ברחוב? על כרחנו שרק הידיעה שאין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים, ו"לא אִיָּרָא רַע כִּי אֶתָּה עֲמָדִי" - היא הנותנת לנו את הכח להמשיך ולנהל את חיינו במציאות מורכבת זו.

מְקוֹה יִשְׂרָאֵל וּמוֹשִׁיעוֹ

הרמב"ם בהלכות מלכים (פרק ז הלכה טו) פוסק, שכאשר איש ישראל יוצא למלחמת מצוה, עליו לשים את מבטחו ב"מְקוֹה יִשְׂרָאֵל וּמוֹשִׁיעוֹ בְּעַת צָרָה".

מדוע בחר הרמב"ם לכתוב את ה' יתברך דוקא בכנוי 'מְקוֹה' בעת מלחמה?

אלא על אבינו שבשמים. עד התקופה האחרונה היה ניתן לשמוע מנהגי המוניות פתונות בנוסח: "צריך להיכנס בהם", "להמטיר על עזה טילים", ועוד מעין אלה. עד לפני עשור סמכנו על ארצות הברית, וסברנו שביום צרה יעמדו האמריקאים לצידנו. לפני עשרים שנה היינו בטוחים שגם האירופאים תומכים בנו, אך כל הביטחונות הללו נמוגו אט אט.

במלחמת ששת הימים עשה עמנו הקב"ה נס מופלא. לפני המלחמה שררה בארץ תחושת יאוש, כאשר מסביבנו חמש מדינות ערביות עוינות היוצאות למלחמה, וכל הנשק שלהם מופנה לכונינו. בתל אביב כבר הכינו שטחים גדולים עם קברים לכל ההרוגים הרבים שהיו אמורים להיטבח על ידי הערבים, וההרגשה היתה של "אִפְסָ עֲצוֹר וְעֲזוּב", ושאיף אחד מלבד הקב"ה אינו יכול להושיע אותנו. לפתע התהפכה המגמה וראינו נסים גדולים ועצומים והצלחה שלא על פי דרך הטבע. אך במקום להכנס מתחת למטריה של הקב"ה, ולהודות לו על חסדיו הרבים, הופיעה

וְהוּא יְהִי פְּרָא אָדָם יָדוּ בְּכָל יוֹד כָּל בּוֹ (טו), (יב).

המצב הבטחוני בארץ אינו יציב, ומדי פעם מקבלים אנחנו תזכורות כואבות על מדת הפראיות של הישמעאל, הבאה לידי ביטוי בפגועים קשים ומרים.

הפסוק אומר (שופטים ג, א): "וְאֵלֶּה הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִנִּיחַ ה' לְנַסּוֹת בָּם אֶת יִשְׂרָאֵל". הקב"ה השאיר בימי יהושע את הגויים שמתאנים בתמידות לעם ישראל - הכנעני והצידני והחוי. בנוסף השאיר הקב"ה גם את חמשת סרני פלשתים היושבים בעזה, כך שמאז ומעולם לא רוינו נחת ממקום זה. עוד השאיר הקב"ה מצפון את צר וצידון, המקומות שבהם יושבים מחבלי החיזבאללה כיום.

כיצד מנסה הקב"ה באמצעותם את ישראל? הגמרא (סנהדרין צז ע"ב) אומרת: "כָּלוּ כָּל הַקְּצִינִי, וְאִין הַדְּבַר תְּלוּי אֵלָּא בְּתִשְׁבָּה". בדבריה קובעת הגמרא, שהגאלה העתידית תבוא רק כאשר רוב העם יחזור בתשובה. אם העם לא יתעורר כאשר הוא שרוי בטובה ונחת, מוכרח יהיה לבוא מצב של צרות והסתר הפנים המתאר בפירוט רב בשירת האזינו, ובסוף התהליך יקוים בנו הפסוק: "וְאִפְסָ עֲצוֹר וְעֲזוּב" (דְּבָרִים לב, לו). דהיינו שלא יותרו עוד יהודים הרחוקים מה' יתברך. גם בינינו ישנם שצריכים להתחבר מחדש לקב"ה, והוא, יתברך, עיניו משוטטות בכל הארץ ויודע את מי צריך להחזיר בתשובה, ומי צריך, חלילה, לאבד את הבטחון בכל אשר לו, בכדי שישוּב לאבינו שבשמים.

אין על מי להישען אלא על אבינו שבשמים

היום כולם מבינים שאין לנו על מי להישען

אוצרותיהם של מגידים

זה קל כלל, משום שנדמה היה שמפתח החיים באושוין נמצא ביד מנגלה, וברצותו הוא ממית ומחיה, את האחד שולח ימינה ואת רעהו שמאלה. בכל זאת הוא התחזק בבטחון בצור העולמים, ובכך שאם הקב"ה חפץ שהוא ישאר בחיים, אין מעצור לפניו מלהושיעו.

כאשר הובא לפני מנגלה, אמד אותו הרוצח במבטו מראשו ועד רגליו, ובארה פלא אמר: "הבחור צודק, עליו להישלח לצד ימין". וכאן קרה דבר תקדימי בתולדות אושוין: מכיון שהוא כבר נשלח למיתה, מחקו הגרמנים את מספרו מרשימת החיים, והיות והם הקפידו מאד על הרשומים, היה צרך לקעקע בזרועו מספר חדש.

כאשר בודקים ב'ד ושם' ובכל הארכיונים על פי המספר המחוק, מופיע שמו כאחד מן הנספים. היהודי הזה אכן נולד מחדש, בכח האמונה שאין עוד מלבדו.

בשבוע שלפני מלחמת ששת הימים היתה בארץ התעוררות עצומה לתשובה, מפני שכולם הבינו שאין לנו כל סיכוי בדרך הטבע לשרוד מול כל הקמים להשמידנו. נקוה שגם בימינו יובילו הדברים את עם ישראל להבנה שאין עוד מלבדו, ולחזרה בתשובה שלמה לקראת קבלת פני משיח צדקנו.

(הגאון רבי מנשה ישראל רייזמאן שליט"א - זורש טוב בראשית)

הנצולים על ידם מספר אחד בלבד. פעם שאלתי אותו לפרש הדבר, והוא סיפר לי דבר מדהים:

בהיותו בן שלש-עשרה הוא נשלח לאושוין. מיד עם הגעתו נערכה הסלקציה הנודעת לשימעה על ידי ד"ר מנגלה ימ"ש, והוא נשלח לצד ימין אל הנדונים לחיים, כאשר מי שנשלח לצד שמאל, הופנה באופן מידי לתאי הגזים.

תקפה של ההפניה לצד ימין היה מוגבל בזמן, מכיון שמדי תקופה נערכה סלקציה חוזרת בין האסירים, ובה הפנו ה'מוזלמנים' לתאי הגזים, אך בסלקציות אלה לא היתה הפרדה ברורה בין הנשלחים לימין ולשמאל כמו בסלקציה בקבלה למחנה.

באחת מן הסלקציות הוא נשלח לצד שמאל, אך הוא חשב לעצמו שאין לו מה להפסיד מלנסות להתגנב לצד הימני, שהרי לא ניתן להרגו פעמים, ומקסימום אם יתפסו אותו - ימות, ואכן הוא הצליח להתגנב אל בין האנשים שעמדו בצד הימני.

לרוע המזל הבחין עוזרו של מנגלה בתרמית, והוא תפס בו והוליכו אל אדונו בכדי שיחרץ את דינו. המצב היה נראה אבוד לחלוטין, אך הנער התחזק בבטחון בה, ושיגן לעצמו שוב ושוב את דברי רבי חיים מוולוז'ין על כך שאדם המתחזק בבטחונו בה, אין איש יכול להרע לו. לא היה

אלא, שכשם שבמקוה חייב האדם להכניס את כל גופו לתוכו בכדי להיטהר, ואם יוצאת אפלו שַעֲרָה קטנה לא עלתה לו הטבילה - כך צריך להיכנס למקוה הבטחון של הקב"ה באפן מוחלט, ולקוות רק אליו.

אם נחדד את הידיעה הזו אצלנו, מובטחים אנו מרבי חיים מוולוז'ין זצ"ל בהבטחה הנפלאה שכתב בספרו "נפש החיים", שהבוטח בה באפן מוחלט, מתוך ידיעה שאיש לא יכול להרע לו, אם לא שנגזר כך משמים, תחפף עליו שמירה עליונה. את משה רבנו ניסו לדקור בצווארו, אך הקב"ה עשה לו נס וצווארו הפך לשיש, גם כל אדם יכול ליכות לכך, אם רק יתחזק בבטחון מחלט ברבונן של עולם.

ברגע שאנחנו מייחסים כח לנשק שהישמעאלי אוהז בידו, וסבורים שיש לו יכולת להרוג, נותנים אנו לו במו ידינו את הכח להרע.

כשתתנפץ באפן סופי האלילות של "כחי ועצם ידי" - יעלמו גם הבעיות הבטחוניות, וברוך ה' אנחנו כבר קרבים והולכים ליום הזה.

האיש שִׁצָא מְאוֹשׁוֹיץ עִם שְׁנֵי מִסְפָּרִים

סְבָה של אשתי היה מילדי אושוין. הוא יצא מהמחנה כאשר על ידו השמאלית מקעקעים שני מספרים, כאשר על אחד מהמספרים מופיע קו כסימן לכך שהוא מחוק, ולצדו מספר נוסף. זהו דבר מוזר מאד, מכיון שבדרך כלל נושאים כל

מחבורים

הניוז היומי מבית עוז והדר - אור לישרים

- ווארט יומי • סיפור יומי • הלכה יומית
- אור החיים הק' יומי • פניני אביר יעקב
- זוהר יומי • פניני הדף היומי • זכרון לצדיק

ישירות למייל האישי

או לחץ כאן

להצטרפות:

newsletter.mechubarim@gmail.com

ככה מתחילים את היום!

אוצרותיהם של מגידים

נתן בו הרב את עיניו הטהורות ושאל: "ואלו הילדים, ילדי חמד, שלא חטאו, ילדי ישראל זכים וטהורים, מתי יראו את דמותו של רב בישראל? כיצד יראו איך נראו אבות אבותיהם? מבין אתה, אילו היה בידינו הכח הרי חובה היתה מוטלת עלינו לצאת לרחובה של עיר בהמונינו, לזעוק ולהתריע, למחות ולקרוא תיגר על ההפקרות המשתוללת, על איבוד ערכי הנצח, על רמיסת הדת בראש כל חוצות. עתה, שאין בידינו הכח, הריני יוצא מידי יום ביומו להפגנה פרטית, הפגנת יחיד, ואומר: ראו, הנני כאן, עוד קיימים יהודים חרדים בישראל, יהודים שומרי משמרת הקודש, שומרי הגחלת!"

הגאון רבי שלום מאיר וולך שליט"א: מרעישים הדברים, וכה נכונים. בשקט, בדרכי נועם, אך גם בגאון ובזקיפות קומה, חובה עלינו להכריז: אנחנו כאן! גאים במורשתנו, מאושרים ביחודינו, "אנחנו על המפה"! אדרבה, שכל אלו שכבר ספדו לנו, שהכינו עבורנו מוזיאונים לשימור עתיקותינו כאילו היינו מאובנים היסטוריים, שיתפוצצו! משנאה, מתסכול ומקנאה.

נועם, אך גם בגאון ובזקיפות קומה, חובה עלינו להכריז: אנחנו כאן! גאים במורשתנו, מאושרים ביחודינו, "אנחנו על המפה"! אדרבה, שכל אלו שכבר ספדו לנו, שהכינו עבורינו מוזיאונים לשימור עתיקותינו כאילו היינו מאובנים היסטוריים, שיתפוצצו! משנאה, מתסכול ומקנאה. "ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד במאד, ותמלא הארץ אתם, ויקוצו מפני בני ישראל". ומפרשים רבותינו, שהם קצו בחייהם מראיית הפנים שלנו. מהכיפה שעל ראשינו, מהפיאות, מהזקן, מהפנים היהודיים... ואנחנו, על אפם וחמתם, אנחנו כאן! וחובה עלינו להדגיש זאת, להבליט זאת ולהתגאות בכך!

והדברים מפורשים בביאורו של הגאון הקדוש רבנו אברהם אזולאי, זקנו של מרן החיד"א, בספרו "בעלי ברית אברם" בפרשתנו: "בעצם היום הזה נימול אברהם – בא להודיענו כוחו של אברהם אבינו, שהוא מקיים מצוות בוראו בפרסיה, לעיני כל, בלי פחד... ונראה שהקדוש ברוך הוא ציווה לימול בעצם היום, כדי לפרסם המצווה. וזהו שכתוב: "בעצם היום הזה – כאשר דיבר אתו אלקים! נראה לכולם, שאין אנו יהודים חרדים בסתר ובמחתרת, אלא בעוז ובגאון – "בעצם היום!"

(הגאון רבי שלום מאיר וולך שליט"א – וקראת לשבת עונג)

צדדי ושקט, במנוחה ושלווה הנפש. למה לכם לצער את עצמכם? נתן בו הרב את עיניו הטהורות ושאל: "ואלו הילדים, ילדי חמד, שלא חטאו, ילדי ישראל זכים וטהורים, מתי יראו את דמותו של רב בישראל? כיצד יראו איך נראו אבות אבותיהם? מבין אתה, אילו היה בידינו הכח הרי חובה היתה מוטלת עלינו לצאת לרחובה של עיר בהמונינו, לזעוק ולהתריע, למחות ולקרוא תיגר על ההפקרות המשתוללת, על איבוד ערכי הנצח, על רמיסת הדת בראש כל חוצות. עתה, שאין בידינו הכח, הריני יוצא מידי יום ביומו להפגנה פרטית, הפגנת יחיד, ואומר: ראו, הנני כאן, עוד קיימים יהודים חרדים בישראל, יהודים שומרי משמרת הקודש, שומרי הגחלת!"

מרעישים הדברים, וכה נכונים. בשקט, בדרכי

היה רב אחד בתל אביב, משיירי הדור הקודם, שהיה נוהג לטייל מידי יום ביומו בשעות בין הערביים בשדרות רוטשילד. השדרות המו אותה עת עוברים ושבים, אנשי עסקים טרודים, פנסיונרים שעיתותם בידם, ילדים משחקים ואימותיהם המשיגות עליהם. ובתוכם פסע הרב פסיעות מדודות. דמותו התמירה, ההדורה, זקנו הכסוף היורד על פי מידותיו, הדרת פניו האצילית, האור הקורן מעיניו, גלימת החכמים הארוכה והמקל שבידו, כל אלו גרמו לכך שכל העינים הופנו לעברו, הכל פנו לו דרך וקדו קידה.

כך היה מידי יום ביומו. באותה תקופה, שח הרב לאחד ממקורביו: "אני מצווה מפי הרופאים לערוך טיול יומי באויר הצח, לבריאותי. אבל הטיול בשדרות רוטשילד עולה לי בבריאות, אני חוזר חולה יותר מאשר יצאתי!" "מדוע", תמה הלה. "אומר לך, לא כך חשבנו על ארץ האבות, על עיר עברית. כשאני רואה את הילדים משחקים, תחול ברכה על ראשם, זרע ברוך ה', ילדי ישראל זכים וטהורים שאין בהם חטא, יוסף ה' עליהם אלף פעמים. כשאני רואה אותם גלוי ראש, אני מזדעזע. כשאני רואה ילד יהודי אוכל בגילוי הראש, בלי ברכה, הלב נקרע..."

היה רגע של דממה, ואז שאל האיש: "אבל, רבי, מדוע הולכים אתם איפוא לטייל בשדרות רוטשילד ההומים אדם. מדוע לא תטיילו ברחוב

אוצרותיהם של מגידים

אמהות יהודיות מכל הדורות היו מרגיעות את ילדיהם שנתקפו בפחד פתאום:
תקראו קריאת שמע! סגולת קריאת שמע להעביר את הפחד.

כמו כל דבר שאמהות יהודיות אומרות - אלו הם דברי חז"ל.

הגמרא אומרת במסכת סנהדרין דף צד: אדם שמפחד - מה תקנתו? אחת העצות שם,
והיא נראית כעצה המרכזית: לקרוא קריאת שמע!

הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א: זו כוחה של קריאת שמע, להנצל מהמלחמה,

וזו כוחה של קריאת שמע גם להציל מפחד של המלחמה.

זו עצה בדוקה ומנוסה: אם אנחנו מפחדים, אם הילדים מפחדים - נגיד קריאת שמע

ונדע שהפחד חולף, נדע שהנצחון בידינו בעז"ה. לקרוא קריאת שמע בכוונה!

"לעיניכם" - אתם תראו את הנצחון על הגויים בעיניכם, זה יהיה אפילו אם לא יהיו לכם זכויות! כשהישועה היא בשם השם - על ידי שקוראים קריאת שמע, הרי שאנו יכולים לראות את הנצחון בעינינו.

והעניין הזה כבר מפורש בחז"ל על הפסוק שנאמר ביציאה למלחמה (דברים כ ג):

"וְאָמַר אֱלֹהִים שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אֲתֶם קְרִבִּים הַיּוֹם לַמִּלְחָמָה עַל אֵיבֵיכֶם אֵל יִיְרָךְ לְבַבְכֶם אֵל תִּירָאוּ וְאֵל תַּחְפוּזוּ וְאֵל תַּעֲרִצוּ מִפְּנֵיהֶם".

אומר רש"י: "שמע ישראל - אפילו אין בכם זכות אלא קריאת שמע בלבד, כדאי אתם שיושיע אתכם".

זו גמרא מפורשת במסכת סוטה (דף מב עמוד א) "ואמר אליהם שמע ישראל. מאי שנא שמע ישראל? אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי, אמר להן הקדוש ברוך הוא לישראל: אפילו לא קיימתם אלא קריאת שמע שחרית וערבית - אי אתם נמסרין בידם. אל ירך לבבכם אל תיראו כו". זו כוחה של קריאת שמע, להנצל מהמלחמה, זו כוחה של קריאת שמע גם להציל מפחד של המלחמה.

זו עצה בדוקה ומנוסה:

אם אנחנו מפחדים, אם הילדים מפחדים - נגיד קריאת שמע ונדע שהפחד חולף, נדע שהנצחון בידינו בעז"ה. לקרוא קריאת שמע בכוונה!

(מתוך שיעורי הגה"ח רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

עשה אתכם במצרים לעיניכם".

בני ישראל היו מפחדים לפני המלחמה על ארץ ישראל, הגויים שהיו שם הפחידו אותם.

ומשה רבינו אומר להם:

אין לכם מה להחשור מהגויים! אין לכם מה לפחד מהגויים!

ומדוע?

כי ה' אלהיכם ההלך לפניכם הוא ילחם לכם - ה' אלוהיכם הכוונה לקריאת שמע, לדעת ששמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד, וזה מה שייגן עליכם, ולכן אין לכם מה לפחד.

ועוד יותר מכך:

סגולת קריאת שמע היא כמו שהפסוק מסיים

איך לא נפחד?

אמהות יהודיות מכל הדורות היו מרגיעות את ילדיהם שנתקפו בפחד פתאום: תקראו קריאת שמע!

סגולת קריאת שמע להעביר את הפחד.

כמו כל דבר שאמהות יהודיות אומרות - אלו הם דברי חז"ל.

הגמרא אומרת במסכת סנהדרין דף צד: אדם שמפחד - מה תקנתו? אחת העצות שם, והיא נראית כעצה המרכזית: לקרוא קריאת שמע!

והסגולה הזו מרומזת בפסוק בשיר השירים (ג ז - ח):

"הנה מטהו של שלמה ששים גברים סביב לה מגברי ישראל. כלם אחזי הרב מלמדי מלחמה איש חרבו על ירכו מפחד בלילות".

מי הם הששים גבורים שנמצאים מסביב למיטה? מי הם אלו ששומרים "מפחד בלילות"?

מבואר בספרי הקבלה שהששים גבורים אלו הם המילים של קריאת שמע.

הם אלו ששומרים מפחד בלילות!

מעניין למצוא שהגאון החיד"א - רבינו חיים יוסף דוד אזולאי, בספרו 'פני דוד' מצביע על

סגולה זו במיוחד כדי להנצל מפחד של מלחמה! משה רבינו מספר בפרשת דברים שהוא אמר

לבני ישראל (דברים א כט - ל):

"ואמר אלקים לא תערצון ולא תיראון מהם. ה' אלהיכם ההלך לפניכם הוא ילחם לכם ככל אשר

תשובות אקטואליות

מבית הוראה אביר יעקב

השבוע במדור:

תקיעת שופר בעת צרה בזמן הזה | שימוש בטלפון סלולרי כשעון מעורר
 | מניין פועלים קודם הנץ | אמירת 'שלום' קודם התפילה | שתיה קודם
 תפילת שחרית | תענית שש שעות בשבת

הגאון רבי אשר וייס שליט"א
 בעל מנחת אשר

הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א

ראב"ד העדה החרדית מח"ס תשובות והנהגות
 ראש בית המדרש 'דרכי תורה' ואב בית דין 'דרכי הוראה'

בתואר "ציבור" אלא בארץ ישראל וכמבואר
 בהוריות (ו א) ולכן רק שמה החיוב.

ולפ"ז בארץ ישראל לתקוע בשופר בעת צרה, אבל לא
 שמענו שידקדקו כל אחד ואחד לשמוע התקיעות
 כמו בראש השנה, ונראה הטעם שעיקר החיוב
 מוטל על הציבור, ובית דין הם שקובעים החיוב,
 ויש לומר שלדין שאין לנו סמוכין אין לנו דין
 ב"ד ולא חל החיוב כלל, שבית דין הם שלוחי
 הציבור, והם שקובעים שחל חיוב תקיעה.

ונראה שב"ד קובעים גם את זמן החיוב,
 דהיינו אם לתקוע כל יום ויום או רק פעם אחת
 בהתאספות כולם, שהחיוב חל על הציבור ולא כל
 יחיד ויחיד קובע לעצמו, ואחד תוקע בחצוצרות
 או לדין קיימא לן כהפוסקים שיוצאין גם
 בשופר, עיין היטב בר"ן רפ"ב דתענית ובמ"מ
 שם. ונראה שהמצוה היא עם תפלה דוקא לזעוק
 ולהריע אבל בלי לזעוק אין המצוה להריע לבד
 כמו בראש השנה, ובזה"ז אף אם אין חיוב מ"מ
 התפלות נשמעים יותר כשקובעים שעת צרה היא
 ומתפללין עם תקיעות דוקא, ותימה שהפוסקים
 לא ביארו מצוה זאת כפי הצורך. ובידושלים
 עיה"ק נוהגין כשהציבור מתאסף בעת צרה
 וזועקים באמירת סליחות, תוקעים בשופרות,
 ונראה דמקיימין בזה האי מ"ע.

במקדש במועדים יחד עם החיוב לתקוע בעת
 צרה מצד הצורך הנזכר בפסוק הקודם, וכשם
 שבמקדש עיקר המצוה התקיעה כך בעת צרה
 המצוה היא בתקיעה.

ולפ"ז נראה שאף שבר"ה נוסח הברכה שלנו
 "לשמוע קול שופר", ביובל נוסח הברכה צ"ל
 "לתקוע בשופר", וכן בעת צרה נראה שנוסח
 הברכה לתקוע בעת צרה, ובמ"א (תקע"ו) תמה
 למה אין נוהגין לקיים המ"ע היום, אבל יפה כתב
 הר"ז ב"נתיב חיים" שם שמקרא מלא הוא "וכי
 תבואו מלחמה בארצכם" ועיקר החיוב בארץ
 ישראל דוקא, וטעם הדבר שלא נקראים ישראל

תקיעת שופר בעת צרה בזמן הזה

שאלה: האם יש ענין לתקוע בשופר
 כשמתכנסים בעצרת ותפילה בעת צרה, והאם
 מקיימים בזה מצוה.

תשובה: הרמב"ם פוסק ריש הלכות תעניות
 "מ"ע מן התורה לזעוק ולהריע בחצוצרות על כל
 צרה שתבוא על הציבור", ונראה לדייק בלשונו
 שהמצוה אינה השמיעה לבד כמו בשופר ר"ה,
 דכתב ריש הלכות שופר "מ"ע של תורה לשמוע
 תרועת השופר בראש השנה". והיינו שבר"ה
 המצוה היא השמיעה, אבל כאן המצוה היא
 כמו בתקיעה ביובל שכתב בפ"י דשמיטה ויובל
 (הלכה י): "מ"ע לתקוע בשופר בעשירי לתשרי
 בשנת היובל" הרי שהמצוה בתקיעה גופא, וטעמו
 נראה שעצם המצוה היא על ב"ד דהיינו התקיעה
 דרק בזה חל דין יובל ואל"ה מעכב, וכלשונו שם
 "ומצוה זו מסורה לבית דין תחלה שנאמר והעברת
 שופר תרועה, וכל יחיד ויחיד חייב לתקוע שנאמר
 תעבירו שופר". וכשם שעל ב"ד המצוה היא
 התקיעה גופא, כך לכל יחיד המצוה היא בתקיעה,
 וכן בכל צרה הלוא בפסוק נאמר וביום שמחתכם
 וגו' ותקעתם בחצוצרות, הרי מבואר החיוב לתקוע

בס"ד
קו 'מחברים'

שע"י ממלכת התורה עוז והדר

02-803-9999

לשאלות הלכתיות בבית ההוראה הקש 8

לדיני ממונות הקש 1 | לענייני גיטין קידושין וענייני יוחסין הקש 2 | לשאר עניינים הקש 3

שאלות ניתן לשלוח למייל: rav@abiryaakov.com

תשובות אקטואליות

מבית הוראה אביר יעקב

הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א אב"ד ק"ק באר ישראל

כדי שלא ללחוץ על המקשים.

לעיון והרחבה: ראו ש"ע אור"ח סימן שח סעיף ג ובביאור הלכה שם. שמירת שבת כהלכתה פרק כח סעיף לד. ארחות שבת פרק יט הערה סה. למקומו של הכלי יש ממד רחב יותר מהמקום עליו הוא יושב, ולכן כלי שמפריע להשתמש בשטח גדול יותר ממקום מושבו, כגון שמרעיש סביבו, סילוקו נחשב כטלטול לצורך מקומו ומותר. אפשר להבהיר את טעם הדבר: הגדרת ההיתר של טלטול לצורך מקומו היא שחז"ל לא אסרו אלא עיסוק בחפץ האסור (מהטעמים השונים שהובאו בראשונים), ואילו כשתכלית הפעולה היא הכנת המקום לשימוש, או על ידי פינוי חפצים שתופסים אותו או על ידי סילוק חפץ מרעיש, אין זה מוגדר כעיסוק בחפץ האסור ולכן אף זה בכלל ההיתר.

השימוש בטלפון וטלטולו.

• ההוראה להלכה היא שיותר להשתמש בטלפון סלולרי כשעון מעורר, אין בו משום מראית העין (אוושא מילתא) כי שימוש זה שאינו כרוך בביצוע מלאכות אסורות שכיח. אך ראוי לדעת: יש שכתבו שרצוי להימנע משימוש זה מפני כבוד השבת כי יש בעצם השימוש במכשיר הנייד קצת משום 'עובדין דחול' וזילות השבת.

• מותר לטלטל את הטלפון למקום שבו לא ירעיש - הטלפון הוא כלי שמלאכתו לאיסור ופעולת הרמת הטלפון והנחתו בארון אינה נצרכת לשם ההתעוררות בבוקר ולכן אין הדבר נחשב כטלטול לצורך גופו. אך הורו גדולי ההוראה להתיר מדין 'טלטול לצורך מקומו' (הבהרת הוראה זו להלן). וכמובן יש להיזהר אם מכסים אותו בשמיכה וכדומה, שלא לעשות זאת בכח

שימוש בטלפון סלולרי כשעון מעורר

שאלה: אני רגילה להשתמש בטלפון הסלולרי שלי כשעון מעורר ליקיצה מדי בוקר, לכן כשהחל השעון המעורר הישן שלנו מלעבוד, השלכנו אותו לפח האשפה. לאחרונה, הילדים התחתנו ואני התחלתי לצאת להתפלל בבית הכנסת גם בשבתות בבוקר. האם מותר לי להשתמש בטלפון כשעון מעורר גם בשבת? ואם כן, האם מותר לי להרים אותו ולהניח אותו בארון סגור כדי שהצלצול לא יפריע את מנוחת השכנים (אנחנו מתפללים מוקדם יחסית)? תודה מראש לכבוד הרב.

תשובה:

• השאלה מבדילה יפה בין שני נושאים: עצם

הגאון רבי בן ציון הכהן קוק שליט"א ראש בית הוראה הכללי ירושלים גאב"ד מרכז פתח תקוה

בזה דרך גאוה. ורק בזמן המשנה ברורה שלא היו רגילים בשתיית קפה ותה, היה זה דרך גאוה, ולכן אסר (פט, כב). אך היום שאנשים שותים קפה, תה ואף משקאות מוגזים, מותר. אך יין ובירה שהוא חמור מדינה, הם משקאות 'חשובים' ואסור לשתותם קודם התפילה.

אמנם מים יוכלו לשתות אף בלא צורך, אך שאר משקאות ניתן להתיר אם יחזקוהו בתפילה.

תענית שש שעות בשבת

שאלה: חושש שהתפילה בשבת בבוקר תתארך ותסתיים לאחר שש שעות ורוצה לשתות קודם התפילה, האם יש בזה סיבה מספקת להתיר לשתות את המשקאות המתוקים הנ"ל.

תשובה: גם אם ישנה מים, לא ייחשב שצם בשבת שש שעות, אף על פי שלא בירך עליהם כששתה אותם לא לצמא.

שתיה קודם תפילת שחרית

שאלה: אלו משקאות מותר לשתות קודם תפילת שחרית.

תשובה: שמעתי מרבינו הגר"ש אלישיב כי בימינו מותר אף קפה ותה עם סוכר, כיון שאין

מניין פועלים קודם הנץ

שאלה: מתחיל עבודתי לפנות בוקר עד השעה שמונה. האם עדיף להתפלל במניין פועלים קודם הנץ או עדיף להתפלל לאחר העבודה.

תשובה: עדיף להמתין ולהתפלל לאחר העבודה כל שעדיין לא יעבור זמן תפילה, ואף אם לא יצליח להשיג מניין באותה שעה ומחמת כן יתפלל ביחידות. אכן יקפיד לומר לפחות ברכות השחר קודם צאתו לעבודה.

אמירת 'שלום' קודם התפילה

שאלה: מטלפן לחברו קודם התפילה, האם יכול לפתוח את השיחה באמירת 'שלום'.

תשובה: כיון שלא התקשר במיוחד לומר לו שלום אלא בדרך אגב אמר שלום בסתמיות תוך כדי שיחה בנושא שונה, לא עובר בזה על שאילת שלום קודם התפילה (א"ח פט, ב). וכן משמע מהפרי מגדים (שם).

שאלות ניתן לשלוח למייל: rav@abiryaakov.com

פניני הלכה מתוך תלמוד בבלי
המבואר מתיבתא על סדר הדף
היומי שילמד השבוע

פניני הדף היומי

מסכת קידושין דף עז-פב מסכת בבא קמא דף ב

בניית מעקה בעצמו או ע"י פועל

בגמ': אשכחיה דקעביד מעקה, אמר ליה, לא סבר לה מר להא דאמר רב הונא בר אידי אמר שמואל, כיון שנתמנה אדם פרנס על הצבור אסור בעשיית מלאכה בפני שלשה (קידושין עז, א).

במג"א (או"ח ס' רנ סק"ב) כתב שמצוה בו יותר מבשלוחו נוגעת לכל המצוות, שיש לאדם להשתדל לעשות המצוה בעצמו ולא ע"י שליח.

ראיה לדבריו הביא בספר עמודי אש (דף לט.) ממה שאמרו בסוגיין שרב נחמן עשה מעקה לביתו בעצמו, ומכך שלא עשה זאת ע"י שליח מוכרח שמצוה בו יותר מבשלוחו שייכת לכל המצוות, וכך ביאר המהר"ט בסוגיין את מעשה רב נחמן, אך העמודי אש כתב שיש לדחות ראיה זו, שאפשר שלא נזדמן לו שליח או שלא רצה להחמיץ המצוה.

יש שסבר שלא בכל מצוה אמרו כלל זה, וכמבואר ביד המלך (שבת פ"ל ה"ז) שכתב וביאר, שיש סברא לחלק ולומר שכל מצוה אשר אי אפשר לקיימה רק בחפץ או בממון של הבעלים, אזי במצות כאלה אין קפידא אם נעשה המצוה ע"י הבעלים בעצמם או ע"י שלוחם, ומשום שבכל אופן עכ"פ עיקר המצוה נעשית בשל הבעלים ושלוcho של אדם כמותו, משא"כ במצות הכנת כיבוד שבת ובמצות קידושי אשה, ששתי אלה הם נעשים ע"י שליח אף שגם בהם שייך שייעשו בממון המשלה, ויצא ממנה תועלת פעולתה כאילו עשו אותה הבעלים בעצמם, משום שלענין תועלת עצם השליחות אין חילוק בכלל הזה ששלוcho של אדם כמותו בין מצוה למצוה, וא"כ גם בזה יחשב הדבר כאילו עשה המצוה בעצמו, בכל זאת לענין שכר מצוה וחוב עשייתה לכתחילה מצוה בהבעלים בעצמם יותר מבשלוחם.

וחילוק הדבר הוא, משום שבשתי אלה הם נעשים ע"י שליח אין להמשלה שום חלק ואחיזה בעשיית המצוה כלל, משום שבקידושי אשה בכסף אין קפידא שיהיה כסף הקידושין של המקדש דוקא, שהרי גם איש אחד שנתן כסף קידושין לאשה ואמר לה התקדשי לפלוני הרי היא מקודשת מדין עבד כנעני (לעיל ז.ז), וכמו כן במצות הכנת כיבוד שבת, כיון שטרחת ההכנה לשבת נחשבת למצוה בפני עצמה, לכן אם נעשה ההכנה הזו ע"י שליח, אף שגוף הכיבוד של הגאת הסעודה והעונג בעצמו והמאכל והמשתה היה ניקח הכל במעות המשלה, ונמצא שבאמת יש להמשלה חלק בגוף המצוה של העונג, אבל במצות טורח ההכנה אין לו חלק משום שמצוה זו אין ענינה נוגע לממון, רק היא מוטלת על גופו של האדם בעצמו, ואם נעשתה ע"י שליח לא יצויר כלל שיהיה להמשלה איזה חלק בעשיית מצוה זו, שהרי עצם המצוה היא רק על טורח הגוף לבד, ואם השליח יטריח גופו אזי אין להמשלה במצוה

בגודל מעלת הדלקת נר למאור בבית הכנסת, שבפסיקתא כתב, אמר הקדוש ברוך הוא הדליקו לפני נרות כדי שאשמור את נשמתכם המשולה לנר, שנאמר 'נר ה' נשמת אדם'. וכן כתב במדרש, אמר הקדוש ברוך הוא למשה, אם הוזהרתם להיות מדליקים לפני, אני משמר נפשותיכם מכל דבר רע שנמשלו נפשות לנר.

וכן אמרו במדרש (במדבר רבה פרשה ד כ) שלכן נתברך עובד אדום הגיתי, וזכה לכל הברכות בגלל שכיבד את הארון הקודש, וכיצד כיבדו שהיה מדליק שם נר למאור, נר אחד שחרית ונר אחד ערבית.

ואמרו במדרש שגדולה הדלקת נרות יותר מהקרבנות, שהקרבנות נוהגות רק בזמן שביית המקדש קיים, והנרות קיימים גם בזמן החורבן, והנרות שאנו מדליקין בבתי כנסיות, הם זוגות בית המקדש.

ועוד כתוב בהגדה, כל המדליק נר בבית הכנסת מזלו מתגבר, וראיה מאבי שאול שלכן זכה ויצא ממנו שאול מלך ישראל, שהיה מדליק נרות בבית הכנסת.

ובקיצור של"ה (עניני ביהכ"ג) כתב שעל ידי נר שנותנים בית הכנסת, זוכים לבנים תלמידי חכמים, על ידי נר מצוה, וזכה לתורה אור, וכן אם בנו חולה מסוכן, אחד מהדברים שיקבל על עצמו, שבכל שנה ביום הולדתו יתרום נר למאור לבית הכנסת, ובזכות זה ישלח לו השי"ת רפואה שלימה מהרה מן השמים.

ובפלא יועץ (ערך הדלקה) כתב על ידי נרות בית הכנסת זוכה לנר מצוה ותורה אור לו ולזרעו, וידוע מה שאמרו רז"ל שמה שזכה שאול למלוכה היה בזכות זקינו שהיה מדליק נרות במבואות האפלים ועושה חסד עם הרבים.

ובקב הישר (פרק צו) כתב "ובהרבה מקומות מצונו שחביבין לפני הקדוש ברוך הוא נרות של מצוה, וכמ"ש הכתוב באורים כבדו ה', וכל נר הדלוק לדבר מצוה יש בו קדושה נפלאה לאין שיעור..., ונמשך בו קדושה עליונה..., ובפרט נר הדולק ללמוד בו תורה, ויש הרבה ענינים תועלת

זו מאומה, ולפיכך רק בשתי מצות האלה מצונו שהקפידו חז"ל על עשייתן לכתחילה שיהיה ע"י כל אדם בגופו ובעצמו.

תרמו נר למאור לכמה ימים, ובימים אלו החשמל נותק ולא היה תאורה ומזגנים

בגמ': נר אלהים טרם יכבה בהיכל ה' (קידושין עז, ב).

הספר חשוקי חמד מביא: שאלה בבית כנסת אצלנו הנהיגו שלאחר אמירת 'יקום פורקן' קודם ה"מי שברך' מוכרים את נר למאור שכל ימי השבוע במחיר של מאה וחמישים שקל ליום, ואכן עם ישראל נתבעים ותורמים בעין נדיבה. ולאחר כן מברך אותם החזן במי שברך המיוחד שהותקן לשם כך, ומי שנותנים נר למאור... הקדוש ברוך הוא ישלם שכרם, ויסיר מהם כל מחלה, וירפא לכל גופם, ויסלח לכל עונם, וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם עם כל ישראל אחיהם, וכולם עונים "אמן"!

שבוע שבעבר מכרו את הנר למאור והיה אברך שקנה את הנר למאור של יום רביעי כיון שהיה לו יארצייט על אביו.

באותו יום רביעי נותק החשמל בבית הכנסת, ולא היה חשמל כל היום.

שואל התורם אני תרמתי נר למאור לבית הכנסת עבור תאורה ומזגנים של יום רביעי, כדי שלאבי יהיה עילוי נשמה על ידי הלימוד והתפילה של אותו יום, וכיון שהחשמל נותק, ולמעשה לא היה תאורה ומזגנים ביום זה, הנדר בטל, ואני לא חייב לשלם. הצדק עם מי?

תשובה סגולת הנר למאור הוא גדולה מאד, וכתבו התוספות (בבא בתרא דף ח ע"א ד"ה יתיב) שלכן מותר לקבל נרות מגוי שתורם לבית הכנסת, אף שאסור לקבל מהם צדקה, משום שנרות שנותנים לבית הכנסת, דינו כמו קרבן, וגויים נדרים נדרים ונדבות כישראל.

ויעוין ביפה ללב (סימן קנא) שהאר"י

היו ראויים לשימוש ולמה הפסדת את רכושי, השיב לי המוכר, רוב האנשים שמשאירים פה את געליהם הישנות, לא עושים זאת מתוך שכחה, אלא מפקידים את הישנות, [אמנם נאמר בספ"ק שצריך אדם לנעול געלים מיוחדים לשבת, כנראה שיש להם עוד זוג געלים בבית לשבת], טען הלוקח הרי קי"ל אין הולכין בממון אחר הרוב, (כמבואר בב"ק דף כז)?

תשובה לכאורה היות ומנקים את החנות געליים כל יום וזורקים את כל הגעליים הישנות שנשארות שם, הרי זה כמטמין כלי באשפה, וכתב הרמ"א (ח"מ סימן רס ס"א) שהמטמין כלי באשפה העשויה להפנות, אבידה מדעת היא והרי הוא של מוצאה. [אמנם יעוין שם בסמ"ע ובש"ך שאין כן דעת הרמב"ם והשו"ע, ומכל מקום למעשה פסקו האחרונים שהעיקר כדעת הרמ"א שהובאה גם להלן (ח"מ סימן רסא ס"ד) דאבידה מדעת הוי הפקר וכל הקודם זכה]. ואם כן גם בענינו, הרי זה כאילו הניח את געליו באשפה העשויה להפנות והרי זה אבידה מדעת.

אמנם עדיין יש לעיין בזה, שכתב בנתיבות המשפט (שם סק"א) דאבידה מדעת שם אבידה עליו, ובעיני יאוש, ולכן המניח באשפה העשויה לפנות דינו כהפקר גמור, דיאוש גמור איכא, כיון שהמוצא אינו צריך להכריז, וממילא בעל האבידה מתייאש מזה, ולכן הוי כהפקר גמור. אמנם בענינו הרי לא הטמין שם, אלא ששכתו, ואם כן הרי לא נתייאש, ואולי לא הוי כהפקר.

ויש לומר שכיון שעל פי רוב, רובם ככולם שמשאירים את הגעליים בחנות, מפקידים אותם, ובעל החנות לא היה צריך לחוש שמא הלה השאירו שם, ואילו היה המוכר בא לשאול אם חייב להחזיק את הגעליים בחנות מדין שומר אבידה, נשיב לו שהרוב קובע שאין זה אבידה אלא הפקר, וכשם שאוליין בתר רובא לגבי איסור והיתר, ואפילו לגבי נפשות, כך אזליין בתר רובא גם בענינו, גם אם קרה מקרה שהלה לא נתייאש פטור מלשלם.

ומה שטוען הקונה שאין הולכין בממון אחר הרוב, טענת הלוקח טעות היא בידו, כי הטעם שאין הולכין בממון אחר הרוב הוא משם שאין

בן איש חי (שנה א משפטים ס"ב), ובבית ישראל (לנדא, ס' קנו) כתב סמך לזה שנהגו כן כדי לעשות החופה בשעה שנראים הכוכבים והלבנה זורחת לסימן טוב.

אך יש מקומות שלא נהגו כן כמבואר בפרי האדמה (ח"ד כב:), והגר"א (אבה"ע"ז ס' נה ס"ק יא) דייק מדברי הגמ' לעיל (ה) שעושים החופה ביום, ומהירושלמי (פ"א ה"א) דייק לא כן, עיי"ש, ועיין גם בהלכות הגר"א ומנהגיו (עמוד קסו). ובבאה"ט (אבה"ע"ז ס' כו סק"ד) הביא מהכנה"ג, שהיה מנהג קבוע לקדש בלילה וביטל המנהג.

והנה בפ"ת (אבה"ע"ז ס' ס"ב סק"י) כתב בשם הבית מאיר, שמנהג פולין לעשות גם חופות בתולות בין מנחה למערב סמוך ללילה, וכתב שכן ראה שנוהגים, ומיד נוטלים ידיהם לסעודה, וממשיכים בה עד שמתאספים כל הקרואים, ואז מברכים ברכת המזון עם ברכת התנים בלי פקפוק, ואולם כתב, שיש נוהגים לעשות את החופה באמצע היום, והמוזמנים לחופה נוטלים ידיהם ומברכים בלא ברכת התנים, ולאחר מכן בלילה חוזרים ונוטלים ידיהם וכו', ומאריך שם לבאר אם יש לנהוג כן או לא.

ובשעה"מ (גירושין פ"א ה"א) הביא בשם פנים מאירות, שצורבא מרבנן אחד העלה שאין מקדשין אשה בלילה, כשם שאין מקדשין את החודש בלילה כך אין לקדש אשה בלילה, והפנים מאירות חלק עליו שאין לו שורש כ" עיי"ש. ובתשובות הרמ"א (ס' קכה) כתב, שהרמ"א סידר קידושין בליל שב"ק כמו שעה וחצי אחר הלילה, וכ"כ בשו"ת יהודה יעלה (אבה"ע"ז ס' לח), וע"ע בפ"ת (אבה"ע"ז ס' כו סק"ז), ובתשובות והנהגות (ח"ד ס' רפ).

קנה נעלים והשאיר את הישנות בחנות, ובעל החנות זרקם

בגמ': רוב תינוקות מטפחין (קידושין פ, א).

שאלה מעשה באדם שקנה נעלים חדשות בחנות, וכשהלך שכח לקחת אתו את הנעלים הישנות, שהיו ראויים לשימוש, כשהגיע למחרת לבקשם השיב לו בעל החנות, השלכתי אותם לאשפה, שאל אותו בעל הנעלים, הרי הנעלים

לנשמה על ידי גרות של מצוה".

והנה מעלות אלו, נאמרו כאשר מביאים גרות לבית הכנסת, אבל אין המעלה כאשר משלמים לאחר מעשה את ההוצאות, כי הוצאות אין זה המעלה של גר למאור, אלא זה פרעון חוב לבית הכנסת.

גם כשמוכרים בבית הכנסת 'גר למאור', ורוצים את המעלה הגדולה, היינו שמשכירים לתורם את בית המנוחות של בית הכנסת לאותו יום, ולא רק כתשלום לאחר מעשה של הוצאות החשמל.

וכיון שעיקר המעלה הוא רק בהבאת הגרות ממש, וכהיום בזמננו המעלה יכול להתקיים רק בהשכרת בתי המנוחה לתורמים לאותו יום, אם כן בתי המנוחה שייכים לתורמים, ומזלם גרם שהחשמל נפל, והרי זה דומה למשכיר בית זה ונפל, שמבואר בשו"ע (ח"מ סימן שיב ס"ז) שאין המשכיר צריך להעמיד לו בית אחר, שנסתחפה שדהו. ולכן מסתבר שצריך לשלם, וצ"ע.

קידושין ביום או בלילה

בגמ': לא צריכא, דקדיש בההוא יומא דמשלים שש (קידושין עט, ב).

בסוגיין העמידו ברייתא, שמדובר שהאב קידש את בתו בבוקר. בשו"ת אפרקטא דעניא (ח"א ס' קעב) כתב שאין ראייה מכך שמקדשים ביום, עיי"ש.

והנה בשו"ת רעק"א (מהדו"ת ס' עא) כתב, על דבר המנהג בכמה מקומות לאחר החופה עד הלילה, ומקדשים בלילה, דבר זה אין לו יסוד לא בראשונים ולא באחרונים, רק בשו"ע אבה"ע"ז (ס' קכג בהג"ה) כתב ואין לגרש לכתחילה בלילה. ומקור הדין מדברי מהר"י מינץ (ס' נז) שכתב אשה שקבלה גט בלילה אינה מגורשת, וכן אם הוא קידושין. והביא שם הגט פשוט דברי הרא"ם (ח"א ס' פב) שכתב הטעם בגט, שהוי כתחילת דין ומדמי לה לחליצה עיי"ש, אולם בקידושין לא ביאר טעם ספיקתו, ובשו"ת הרא"ם (ח"ב ס' לו) האריך מאד, בדיני גט בלילה, והעלה שמדינא גט הנעשה בלילה אינו גט, וכתב שם ומגמגם אני על הקידושין, משום דכתיב 'ויצאה והיתה' ויש צדדים בדבר.

וכתב הגרעק"א להוכיח שמדינא מועיל קידושין בלילה, ובדואי בשעת הדחק אם נמשך עד הלילה יש לסמוך להתיר לקדשה, כיון שאפילו בגט רבו המקילים, אך שלא בשעת הדחק ראוי ונכון לקדש ביום לחוש לספיקו של הרא"ם הנ"ל, וסיים שם שלמנהגינו שמקדשים בכסף, מותר לקדש בלילה.

ובתשובות הב"ח (ס' קיט) כתב שנכון לעשות החופה בלילה.

והנה רוב הפוסקים סוברים שניתן לערוך את החופה בין ביום ובין בלילה, ובהרבה קהילות נהגו לעשות החופה בלילה כמבואר בערוך השולחן (אבה"ע"ז ס' כו ס"ד), ובאפרקטא דעניא (שם),

פניני הדף היומי

פניני הלכה מתוך תלמוד בבלי
המבואר מתיבתא על סדר הדף
היומי שילמד השבוע

כח לרוב להוציא ממון מידי המוחזק, כמבואר במסכת ב"ק (דף כז ע"א תוד"ה המניה) וז"ל: דלא אזלינן בתר רובא אלא היכא דהדמים מסייעים למוחזק עכ"ל. וכך כתב ר"י (דף כז ע"ב ד"ה אין הולכין) וז"ל: לא אמרינן בתר רוב אזיל, ולחרישה קנאו... אלא אמרינן המוציא מחברו עליו הראיה. אבל כאן בעניננו שהרוב מסייע למוחזק, כי הלוקח רוצה להוציא ממון מיד המוחזק, והמוחזק טועם שהולך אחר הרוב, יד המוחזק על העליונה, משתי סבות א. כי הוא מוחזק. ב. הרוב מסייע בידו. (חשוקי חמד).

תפילה שלא יחטא

בגמ': רבי חייא בר אשי הוה רגיל כל עידן דהוה נפל לאפיה, הוה אמר הרחמן יצילנו מיצר הרע (קידושין פא, ב).

בספר חסידים (סי' כח) כתב, אם באה עבירה לידו יתפלל בכל לבו לבוראו שיצילנו ומה כשבאין יסורים על האדם לפי שעה יצום ויבכה ויתחנן ליוצרו, כ"ש שיתפלל אדם לבוראו להצילו מן העבירה.

והנה בפרישה (סי' א סק"י) כתב שכשם שדוד המלך (תהילים קיט) התפלל 'העבר עיני מראות שוא', כך יתפלל כל חסיד בתחילת בקשתו שלא ינוצח מהיצר הרע, לעשות עבירה שנתגרה עליה וכו' ואח"כ יתפלל על העתיד שיהיה נקי מראיית שווא.

ובסדר היום (סדר ברכות השחר) כתב שביציאתו מביתו בבוקר, ימשמש במזוזה או במקומה ויתפלל שם שיכונו מעגלותיו ולא יכשל בדבר עבירה ויעביר עינו מראות שוא. וכיוצא

וביאר רש"י (ד"ה סדר) שסדר נזיקין מושיען, מזהיר לפרוש מהזיק ומהתחייב ממון.

בעין אליהו (שבת שם) ביאר, שע"י שילמד האדם הלכות נזיקין ימנע מלהזיק לחבירו, וכשלא יחטא האדם בינו לחבירו, ממילא יוכל להיושע בתשועה עולמית.

בחת"ס בדרשות (דרוש לפ' זכור תקנד) כתב לבאר, שאם ח"ו נגזרו גזרות מהשמים של נזיקין ופורענות על האדם, ונזיקין אלו צריכים לצאת לפועל על פי תוקפם, מכל מקום על ידי לימוד זה שאנו לומדים סדרי הלכות נזיקין בזה אנו יוצאים ידי חובתינו, וממילא באה ישועה לאדם ולעולם כולו, והוא שקראו ורמזו לזה חז"ל הקדושים במה שאמרו 'שועות זה סדר נזיקין, והיינו שכדי להגיע לישועה ילמד סדר נזיקין, ויפטר בזה מכל צרה וצוקה נזק ומחלה, אם נגזרו ח"ו על האדם לא יבוא ולא יהיה. ולפ"ז ביאר מה שאמרו חז"ל ת"ח מרבים שלום בעולם שע"י לימודם מונעים נזיקין וכיוצא.

כעין זה ביאר גם בספר ויחי יוסף (פאפא, עה"ת ח"ב עמ' קסט) שהתנאים הקדושים כשלמדו סדר נזיקין, כיוונו במחשבתם לפעול שלא יבואו הנזיקין האלו לידי מעשה, ואם ח"ו נגזר נזק על אחד מ ישראל, יזכה ע"י הלימוד לעורר בשמים ע"י הרהור תשובה שלא יבוא עליו הנזק ויהיה לו ישועה, ולכן נקרא סדר זה בשם 'שועות' שע"י לימוד סדר זה זוכה לישועות.

ועיין בספר זכרון יעקב יוסף (מערכת מ דף עט): שהביא בשם אביו של בעל הדבר אברהם, סגולה למקשה לילד שילמד הבעל משנה ראשונה של משניות בבא קמא פרק ראשון, יתחיל ויגמור, ויחזור ויתחיל, ותלד בניקל.

בזה כתב הברכי יוסף (יו"ד סי' רפה בשם האר"י הק' וכן הוא בספר הגן סוף יום יא). ובכתב ראש (אות קלה) מהגר"ח וואלז'ין כתב בשם הגר"א שהיוצא לדרך, ורוצה להינצל מהסתכלות בעריות יתפלל ויבקש רחמים לבל יכשל בשום נדנדו חטא והרהור עבירה.

טוב שברופאים לגיהנם

טוב שברופאים לגיהנם (קידושין פב, א).

הגאון רבי חיים קנייבסקי זצ"ל חזר על מה ששמע מהמגיד מישורים רבי יעקב גלינסקי ז"ל כשהיה פעם מאושפז בבית החולים, והרופא שטיפל בו שאל אותו בדאגה אם אמת מה שכתוב שהרופאים צריכים ללכת לגיהנם?

ענה רבי יעקב: אכן, כן איתא בגמרא (קידושין פב, א). אבל אינך צריך לדאוג שכן כתוב 'טוב' שברופאים, ואין הכוונה אליך... (גליון דברי שיח, משפטים תשעו).

גולות מסכת בבא קמא

במשנה: ארבעה אבות נזיקין. (בבא קמא ב, א). במסכת ב"ב (קעה): אמר רבי ישמעאל הרוצה שיחכים יעסוק בדיני ממונות, שאין לך מקצוע בתורה גדול מהן והן כמעין הנובע. ולקמן (ל). אמר רב יהודה האי מאן דבעי למהוי חסידא, לקיים מילי דנזיקין.

והנה במסכת שבת (לא). אמר ריש לקיש מאי דכתיב (ישעיה לג ו) 'זהיה אמונת עתיך חסן ישועות חכמת ודעת' וכו', ישועות זה סדר נזיקין,

לילות שישי ושבת זה אור החיים המבואר

אור החיים המשולב

תמצית עשירה ממדורי הביאור 'מאורי אור' וילקוט מאורי החיים
ביאור משולב שזור באומנות בית המילים
'אור תורה' | 'תורת חיים'
הערות, ציונים ומקורות
עימוד מרהיב עין

אור החיים המבואר

10 כרכים של מתיקות נצחית:
הביאור המקיף על כל ספר האור החיים הק'
'מאורי אור' - מאיר עיני הלומד
'מאורי החיים' - מקורות מחול'
ביאור רש"י
עימוד מרהיב עין

חיים של תורה

ארה"ב: 437-0054 | (718) אודסה: 44-20-8806-0176 | ארץ ישראל: 1800-22-55-66
להשיג בחנויות הספרים המובחרות

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66

שני כפחי זה

מהדורה מיוחדת, תלמוד בבלי מנ

היים שני

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66

תורה מברכה

זקד בתוספת מדור שינון 21 כרכים

מוטינאה

עין וזוהר

ובחנויות הספרים המובחרות

הרה"ק רבי מנחם נחום מטשערנאביל זי"ע

בעל "מאור עיניים"

י"א מרחשון תקנ"ח

מטשערנאביל זי"ע - לבוא על ידה למידת
ההסתפקות:

עשר תעשר עשר בשביל שתתעשר (העניית ט. אמרו חז"ל (אבות פ"ד) איזהו עשיר השמח בחלקו שזהו נקרא עשיר באמת עבור שאצלו אין שום חסרון. אך לבא לזה המדריגה בכדי שיהיה לו מדה זו הוא על ידי נתינת מעשר שסוגלת מדה זו הוא להביאו למדריגה שיהא לו מדת הסתפקות להיות נקרא עשיר באמת... זהו כוונת המדרש עשר וכו' בשביל שתתעשר ומפרש בעל המאמר שלא תטעה לומר כי כל עיקר כוונת נתינת המעשר יהיה בשביל שיתעשר בפועל בגשמי זהו אינו כנודע שאין לך פנייה גדולה מזו, ועוד שאנו רואים כמה שנותנים מעשר ואינם מתעשרים בפועל שיהא להם ממון הרבה... אלא אדרבה על ידי מצות מעשר תזכה למדת הסתפקות שלא תתחסר שידמה בעיניך תמיד שאינך חסר תמיד מכל טוב שזהו סגולת המעשר כאמור ואז תהיה נקרא עשיר באמת כמ"ש איזהו עשיר השמח בחלקו, ולזה יכוון בנותן מעשר בשביל שיתעשר פירוש בשביל שיבא למדת הסתפקות, על ידי קדושת מצוה זו שאין זו פנייה אלא אדרבה לשם שמים להיות זוכה למדריגה להיות שמח בחלקו ויהיה נקרא עשיר

(מאור עיניים פר' ראה)

צדיקים עטויי בגדי לבן.

ביום י"א מרחשון תקנ"ח עלתה גשמתו השמימה, ומנ"כ בבית העלמין בעיר טשורנוביל שבאוקראינה.

דברי תורתו של רבי מנחם נחום יצאו בספר "מאור עיניים" אשר נחשב לאחד מספרי היסוד של החסידות. דברי תורתו על הש"ס הדפסו בסוף הספר 'מאור עיניים', במדור 'ישמח לב'.

נתינת מעשר סגולה להיות שמח בחלקו

סגולה נפלאה אומר הרה"ק רבי נחום

אורו של רבי מנחם נחום זי"ע מטשערנאביל זרה בשנת ה'ת"צ בעיר גורנינסק, במדינת ווהלין שבמערב אוקראינה, בה נולד לאביו רבי צבי זצ"ל, בנו של רבי נחום גאון זי"ע.

בעודו ילד נתייתם מאביו, והוא נתחנך על ברכי דודו אחי אביו. בהגיעו לפרקו נשא את הרבנית ע"ה, שהיתה נכדתו של הגאון רבי יצחק שפירא זצוק"ל, מהרבנים המפרסמים בשעתו בעיר לובלין. בהיותו אברך שמע את שמעה של תנועת החסידות אותה יסד והקים מרנא ורבנא הבעש"ט הק' זי"ע, ואט אט נמשך לבו להכיר את הדרך החדשה, עד שנסע אל רבנו הבעש"ט ונעשה לאחד מתלמידיו המבהקים. לאחר הסתלקותו של הבעש"ט בחג השבועות תק"כ, קבל את מרותו של ממשיך דרכו המגיד הגדול זי"ע ממעזריטש.

עוד בחיי רבו החל רבי מנחם נחום לנסע לעירות בוהלין לעורר את העם בדרשות מוסר וחסידות, וכך יצא שמו כהמגיד הגדול מטשערנאביל. לאחר הסתלקות רבו המגיד ממעזריטש זי"ע (י"ט כסלו תקל"ג), הוא החל לנהוג באדמור"ת בגורנינסק, לאחר מכן עבר לגור בפראהאביטש (פורהבישצ'ה), וממנה עבר לעיר טשורנאביל שבצפון אוקראינה. רבים מהצדיקים בזמנו הסתופפו בצילו, ועל כך כתב לימים נכדו הרה"ק רבי יעקב ישראל טווערסקי זי"ע מטשערקאס, כי אצל סבו רבי מנחם נחום היה שלחן כבוד של

הגאון חכם רבי יהודה צדקה זצ"ל ראש ישיבת פורת יוסף ובעל 'קול יהודה' י"ב מרחשון תשנ"ב

מעייני החינוך התורני. חכם יהודה צדקה העמיד אלפי תלמידים.

בשנת תשל"ט נפטרה אשתו ונשא לאישה את בתו של מימון סודרי שהיה השמש בישיבת פורת יוסף בעיר העתיקה.

חכם יהודה צדקה נתבקש לשיבה של מעלה ב"ב בחשוון תשנ"ב ומנוחתו כבודו בבית העלמין סנהדריה בירושלים.

חכם יהודה צדקה חיבר את ספר 'קול יהודה' - דרושים על פרשיות השבוע, חידושים על הש"ס ומאמרים.

חכם יהודה צדקה נולד לאמו שמחה ולאביו חכם שאול בעיר ירושלים בשנת תר"ע. בילדותו התחנך בתלמוד תורה בני ציון ולאחר מכן המשיך בישיבת פורת יוסף. בשנת תרצ"ד נישא לפהימה בטאט והתגורר בשכונת "גאולה". בשנותיו האחרונות עבר לגור בשכונת "בית ישראל".

בשנת תרצ"ז מונה על ידי חכם עזרא עטיה, שהיה רבו המובהק, למסור שיעורים בישיבת פורת יוסף, ובשנת תשל" נתמנה חכם יהודה צדקה לראש ישיבת פורת יוסף.

חכם יהודה צדקה פעל להחזיר עטרה ליושנה, וידיו רב לו כאחד החלוצים ביסוד רשת החינוך

הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל הלך בפרוודור הישיבה פורת יוסף, ושמוע שני אברכים צעירים המשווחחים על הקושי שעתיד לבוא עליהם מחמת עליית מחירי העגבניות הלחם והבשר, קושי של חיים. פנה אליהם הגאון זצוק"ל, ואמר הגמרא אומרת במסכת ביצה כל מזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה ועד ראש השנה, לא נאמר 'כל כספיו' - כל ממונו' אלא מזונותיו, הקצבה מהשמים היא על אוכל, לא על סכום כסף, אם המחירים ירדו מה יקרה, יהיה לכם פחות כסף, כי הגזירה היא על הלחם ולא על הכסף, ועתה שהמחירים עלו הכסף יתרבה, והלחם ישאר בכמות שנגזרה בראש השנה כאשר המחירים והקיצוצים לא מעלים ולא מורידים, עכ"ד.

אלא, מיישב רבי יהודה, השואה נעשתה בידי בשר ודם, בידי בעלי בחירה, אשר כך טבע ה' שאדם בעל בחירה יכול לפעול ולעשות כרצונו, וכשתגיע השעה ינקום ה' את נקמתו מהם. משא"כ בסדום ה' הוא שהפכה, והוא רחמן, ולכן אף עשרה צדיקים היו מספיקים כדי למנוע את הפיכתה. (מרגליות היום) גל מתיקות וערבות התורה

מזונותיו קצובים מר"ה ולא כספו או ממונו

קיצוצים בתקציב הממשלתי התנהלו באותם ימים ומחירי השווקים עלו.

ההבדל בין מהפכת סדום ועמורה לשואה

הנה רואים אנו איך שאברהם אבינו ע"ה עמד והתחנן לפני ה' יתברך "אולי יש חמישים צדיקים בתוך העיר" וכן התחנן על ארבעים וחמשה וכו' עד שלבסוף אומר הקב"ה לאברהם "לא אשהית בעבור העשרה", נמצינו למדים שאפילו עשרה צדיקים היה בכוחם להציל את סדום ועמורה שלא ייהפכו.

יש להתבונן, אומר רבי יהודה צדקה זצ"ל בספרו קול יהודה, בענין השואה שהיתה בימינו, שנספו בה אלפי צדיקים, למה לא נשא הקב"ה למקום בעבורם.

הרה"ק רבי ברוך מקוסוב זי"ע בעל יסוד האמונה, עמוד העבודה י"ג חשוון תקמ"ב

פני עיירות וכפרים, ובכל מקום השמיע הוד קולו, קול חוצב להבות אש, להתריע מפני מכה מהלכת הכובשת לבבות, ולהסיר את הלוט מעל פני הנוכל יעקב פראנק שר"י.

הסיבה העיקרית שהביאה את החורבן באמונת ש"צ, לפי מה שאמרו גדולי ישראל בימיהם, היה שהגשימו הרבה מושגים בקבלה, ופירשו דברים נעלים ונעלמים כפשוטם. ש"צ בעצמו חיבר ספר בקבלה, בו סילף וגישם הרבה ענינים, אחריו בא הרשע נחמיה חיון שר"י המכונה נח"ש, וחיבר גם הוא ספרים בדרכו.

המקובל רבי יוסף אירגאס זצ"ל יצא נגדו בשנת תע"ה במלחמת חרמה, בשני ספריו 'תוכחת מגולה', 'הצד נחש', בספרים אלו מוכיחו ומברר איך שמהפך דברי אלקים חיים ומגשמים.

רבי יוסף לא הסתפק בעריכת קרב נגד איש טמא זה, כי ידע והרגיש שחובת השעה היא ללמד דעת את העם להדריכם בנתיבות ישר בלימוד הזהר והקבלה, כדי שלא יבואו לידי ספיקות ולא יכשלו במכשול ההגשמה שהיא שורש המכה.

כך הבטיח בקונטרסו תוכחת מגולה, ואם יגזור ה' בחיים, אנכי הרכיל אגלה סוד הכמוס ורמוז בעניינים הללו, מהו עמנו, מהו מקום פנוי, מהו צינור, התפשטות, הסתלקות, זווג ועיבור וכנויים אחרים כאלה, כדי להציל התלמידים מן המכשולות, שלא יכשלו ויתלכדו ברשת הטעות והשיבוש.

על כן עמד רבינו, וחיבר את ספרו הקדוש יסוד האמונה, בו הסביר את הענינים בקבלה בדברי

וקראו דודי החסיד המפורסם.

רבינו ראה את תעודת חייו בקירוב לבבות ישראל לאביהם שבשמים, ובעמידתו בפרץ נגד סכנות הזמן, היה דרשן מצוין, ונפק מפומיה זקוקין דנורא זו תורה, לעדת ישראל, הוצק חן בשפתותיו להסבירה, ביראת ה' הטהורה, הכינה וגם חקרה, מוכיח לרבים בדרך הישירה, מתאווים בכל עת לשמענו ולזכרה, כי ברוך הוא וברוך טעמו, חיים זכה לשמרה. (לשון תלמידו רבי אריה לייב אב"ד בוטשאן בהסכמתו על ספרו)

רבינו חי בתקופה שבה פעל הרשע הנוכל יעקב פראנק ימ"ש, שהצליח להטות אחריו הרבה משלומי אמוני ישראל. רבינו עשה ופעל למנון ה' ותורתו להשיב רבים מעוון, ולהצילם מליפול לרשת שטמונו להם. עשה לדרך פעמיו, ונסע על

שלושה אחים גדולים וצדיקים חיו בתקופת הרה"ק הבעל שם טוב זיע"א, האחד שמו רבי משה אב"ד קיטוב, השני רבי חיים מהורודענקא, והשלישי רבי אברהם מקאסוב. שם אביהם היה רבי שלמה, אודות האב אין ידוע כלום, וגם אודות הבנים הנעלם יותר מהגלוי.

אמנם על רבי משה ידוע שנוול בשנת תמ"ח, כאשר שימש ברבנות קיטוב, היה הרה"ק רבי אברהם גרשון מקיטוב גיסו של הבעש"ט דיין בבית דינו, והיה לו שייכות קרובה למרן קודש הקדשים הבעש"ט. רבינו מביא בשמו הרבה ענינים בספר נחמד ונעים, גם בספה"ק תולדות יעקב יוסף פרשת תזריע עמוד שטו הובא ענין בשמו, בספר בוצינא דנהורא יש מכתב מהבעש"ט אל רבי משה.

על פי המקובל בקיטוב, היה הוא האיש שגילה לרבים את דמותו האמיתית של הבעל שם טוב הקדוש, "כי היה רבו וקשיש מניה, והודיע טבעו בעולם".

הבן השלישי רבי אברהם מקאסוב, לא ידענו אודותו כי אם מה שכותב עליו בנו רבינו, בספרו נחמד ונעים פרשת ויגש, "אדוני אבי מורי, אביר הרועים, מוכתר ומושלם בכל חכמה וחידה".

רבינו נולד בבית רבי אברהם, ויקרא שמו ברוך, ברבות הימים נתקבל למגיד בעיר קאסוב, ואז נודע שמו בשם רבי ברוך מוכיח (תולדות יעקב יוסף), או רבי ברוך מקאסוב. לא ידוע מי היו רבותיו, בספרו נחמד ונעים, מביא הרבה דברים ששמע מדודו הרה"ק רבי משה מקיטוב,

כתוב רבינו ז"ע בספרו יסוד האמונה פי בשם האריז"ל הפסוק (תהלים עח, לו-לז) וַיִּפְתְּחוּהוּ בְּפִיהֶם וּבִלְשׁוֹנָם יִכְזְבוּ לוֹ וְלִבָּם לֹא נָכוֹן עִמּוֹ. שהתפלה הישראלית פועלת בגבהי מרומים אפי' בלי שום כוונת הלב, ודייק מלשון: ויפתוהו' שהקב"ה נתפתה בתפילתן של ישראל אפילו הי' רק בפיהם ולבם לא נכון עמם.

ולידה מצבת אשתו הרבנית. השאיר אחיריו את ספריו יסוד האמונה, עמוד עבודה, נחמד ונעים. (תולדותיו שנדפסו בהקדמת ספריו, יסוד האמונה ועמוד העבודה, ימי זכרון)

מליצה נפלאה לקבלת תפילות ישראל

הרה"ק רבי אברהם אלימלך פרלוב

מקראין הי"ד
י"ד מרחשון תש"ג

המלחמה הארורה השואה האיומה. כשהגיעה הספינה לנמל קאסטנצ'א ברומניה, כבר פלשו הגרמנים הארורים לפולין וכבשוה תוך מספר ימים, השמועות על פרוץ המלחמה הגיעו גם לרומניה, ומשום כך העדיפו רבים מנוסעי האניה להשאר שם. אך רבינו ומלווהו הספיקו עוד לעלות ברכבת האחרונה שנסעה לפולין.

ביום המד והגמחר הי"ד מרחשון בשנת תש"ג עלה רבינו ומשפחתו על מוקדה על קידוש השם באכזריות איומה הי"ד ז"ע.

במירון לא רצה לקבל קוויטלאך

הרה"ק מקרארלין ז"ע, לא אבה לקבל קוויטליך בהיותו על ציון התנא הרשב"י, והיה אומר כאן אפשר לכל אחד לבקש בעצמו בעדו ובעד ביתו, והיה אומר שלאחר ההשתטחות על ציון הקודש במירון לא יסעו לשום מקום אחר, כי במירון משארים את כל חבילת הצרות, ואם יוצא האדם בהרגשה שעדיין נושא הוא את משא צרותיו, הרי זה ידיים מוכיחות שכלל לא היה אצל רבי שמעון. (באר הפרשה מהגה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א)

ורחבי אירופה, הזקוקים לישועה גדולה. עננים שחורים מרחפים על שמי אירופה! לא עת גיל ושמחה עתה, חוב קדוש מוטל עלינו לפקוד את הציונים הקדושים, להשתטח ולהרבות בתפלות ובתחנונים, ולזעוק זעקה גדולה ומרה בבקשת ישועה ורחמים.

ליל הי"ד אלול תרצ"ט נסע רבינו בחזרה, כעבור שלושה ימים בלבד, הי"ז אלול תרצ"ט, פרצה

האר"י הקדוש, ובכחו הגדול השכיל לפרש את דבריו על פי יסודות השכליים שקבע הרמ"ק בספריו, הראה איך כל מושג מסודות האר"י המדברים בלשון הגשמה, כוונתם על ענין שכלי ורוחני, מופשט מכל גשם.

רבינו נסתלק לבית עולמו ביום י"ג חשון תק"מ, ומנוחתו כבוד בעיר קאסוב, שלא כרוב המצבות בבית החיים, נשתמרה מצבתו בשלימותה

רבינו הרה"ק רבי אברהם אלימלך פרלוב מקארלין הי"ד ז"ע, נולד ביום ד' אלול בשנת תרנ"א לאביו הרה"ק ר' ישראל הינוקא מסטאלין ז"ע בן הרה"ק ר' אשר מסטאלין ז"ע בן הרה"ק ר' אהרן מארלין בעל בית אהרן ז"ע. ולאמו הרבנית בת הרה"ק ר' דוד טווערסקי מזלטיפולי ז"ע בן הרה"ק ר' יוחנן מראחמסטריווקא ז"ע.

רבינו היה שפל רוח ועניו כהלל, אהבתו לכל בר ישראל היתה להפליא וכל סימני טהרה ניכרים בו כבר בצעירותו.

בשנת תרפ"ב נסתלק אביו, וחסידיו סטאלין נתנו עיניהם עליו ביקשוהו כי ייעתר להם ויהיה למנהיגם, אך רבינו סירב לזה בכל תוקף, רק בהשפעות והפצרות מזקני חסידי אביו, וכמו כן קבל מכתב הפצרה מהרה"ק ר' ישראל מטשורטקוב ז"ע ומחתנו ז"ע נטל על עצמו על אדרת האדמור"ת.

בשלהי חודש אייר תרצ"ט נסע רבינו לארץ ישראל, כשדרכו רגליו על אדמת ארץ הקודש, עוד לפני שקיבל שלום מהקהל, הרים רבינו את קולו ואמר: לא באנו לארץ ישראל לשם ביקור גרידא, באנו לארץ ישראל, כדי לעורר רחמי שמים על אחינו בני ישראל, תושבי פולין

מֶרֶן הַגָּאוֹן רַבִּי אַבְרָהָם יִשְׁעִיָּהוּ קַרְלִיץ זְצוּק"ל

בעל החזון אי"ש
ט"ו מרחשון תשי"ד

עימו, ולאחר מכן אמר להם שלא ימנעו!
שאלוהו מדוע? ענה להם סתומות: "זקנו ארוך" ... ולא הבינו את כוונתו.
לימים התגלה האיש כנוכל רב מעללים. הוא מכר את אותה הדירה לשלשה אנשים שונים, תיווך ומכר קרקעות שאינם שלו, ועוד מעשי נוכלות רבים, ונאלץ לברוח לאמריקה מפחד נושיו ורודפיו הרבים.
שאלו עסקני המושבה את "חזון איש" איך ידע שהשוחט הזה לא ראוי, וכי נביאות היא? ענה להם "חזון איש" במתק לשונו: "אילו הוא היה סגדלר עם זקן ארוך היה זה סימן שהוא ירא שמים, אבל פה שבא להיות שוחט, כל זמן השיחה עימי הוא שיחק בזקנו כדי שאשים לב שזקנו ארוך ומגודל, ממילא הבנתי שחוץ מזקן ארוך ויפה אין בתוכו כלום..."

מגדולתו.

פרחה נשמתו בסערה ותעל למרומים, ט"ו מרחשון, בליל שבת קודש פ' וירא אליו ה'. ז"ע ועכ"א.

פקחותו של מֶרֶן הַחֲזוֹן אִישׁ

ראשי המושבה בבני ברק חיפשו שוחט. בין המועמדים הגיע אדם שעסקני המושבה התרשמו ממנו מאד, כיון שהיה נראה כיהודי ירא שמים, בקיא בהלכות, וזקנו ארוך על פי מידותיו.
לפני שסיכמו עמו סופית על העסקתו ביקשו שיכנס למֶרֶן הַחֲזוֹן אִישׁ, כדי שיתזה על קנקנו, ויתן את הסכמתו למינויו. ה"חזון איש" שוחח

הגאון רבי אברהם ישעיהו קרליץ ז"ע נולד ב"א חשון תרל"ט בעיירה קוסובה אשר בפלך גרודנה שבליטא, כבן השני לאביו הגאון רבי שמריהו יוסף קרליץ ז"ע ששימש כרב העיירה, ולאמו הרבנית הצדקנית מרת ראשה לאה ע"ה בת הגה"ק ר' שאול קצנלבויגן אב"ד קאברין.

כשמלאו לו י"ג שנה ב"א חשון תרנ"ב ונעשה בר - מצוה נדר את נדרו הגדול לה, שילמד כל ימיו תורה לשמה, עובדא זאת גילה ברבים לראשונה אחיו הבכור הגאון רבי מאיר קרליץ זצ"ל כשהספיד את רבינו בהלווייתו.

החזון איש היה מגדולי הדור ומפוסקי ההלכה הבולטים בתחילת שנות ה-ת"ש. ממעצבי דרכה של היהדות החרדית בארץ ישראל. אף על פי שהחזון איש לא שימש במשרה רבנית רשמית, שימוש רב נעשה ביצירתו התורנית, הן בפרשנות הש"ס והן בפסיקת הלכה ובפסיקת דין.

לאחר נישואיו התגורר בעיירה כוידיאן, התפרנס מחנות שניהלה אשתו בעודו עמל ושקד בתורה. לפני עלייתו לארץ היה בבחינת 'צדיק נסתר', ואת כל ספריו הוציא לאור בעילום שם. גיסו, מֶרֶן הַגָּאוֹן ר' יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל (הסטייפלער) העיד עליו שכל הש"ס (התלמוד), היה מסודר במוחו.

במשך חייו הוציא 23 חיבורים בהלכה. לכל ספריו קרא בשם: 'חזון איש': שמו הסתתר במילה א"ש שהיא ראשי תיבות: אברהם ישעיהו.

למעלה משני שלישי מתוך ע"ה שנותיו, היה נחבא אל הכלים, ולהוציא מיחידים לא ידע איש

מעשי איש

ללמוד בשעה שיש רפיון

דרכו של ה"חזון איש" זצ"ל היתה לזרז כל אחד ללמוד בכל עת מצוא, אך ביותר היה מזרז ללמוד בשעות שיש בהן רפיון. וספר הרה"ג ר' דוד פרגל ז"ל, שפעם אחת בערב שבת חנוכה אחר תפלת מנחה, פנה אליו החזו"א ואמר לו: "דוד, קום יעצט וועט מען לערנען (-בא נלמוד עכשיו), ווייל ס'איז א מת מצוה", משום שעכשיו בני אדם טרודים בהכנת נרות חנוכה והטבתן. (זכור לדוד)

קו 'מחברים'

שע"י ממלכת התורה עוז והדר

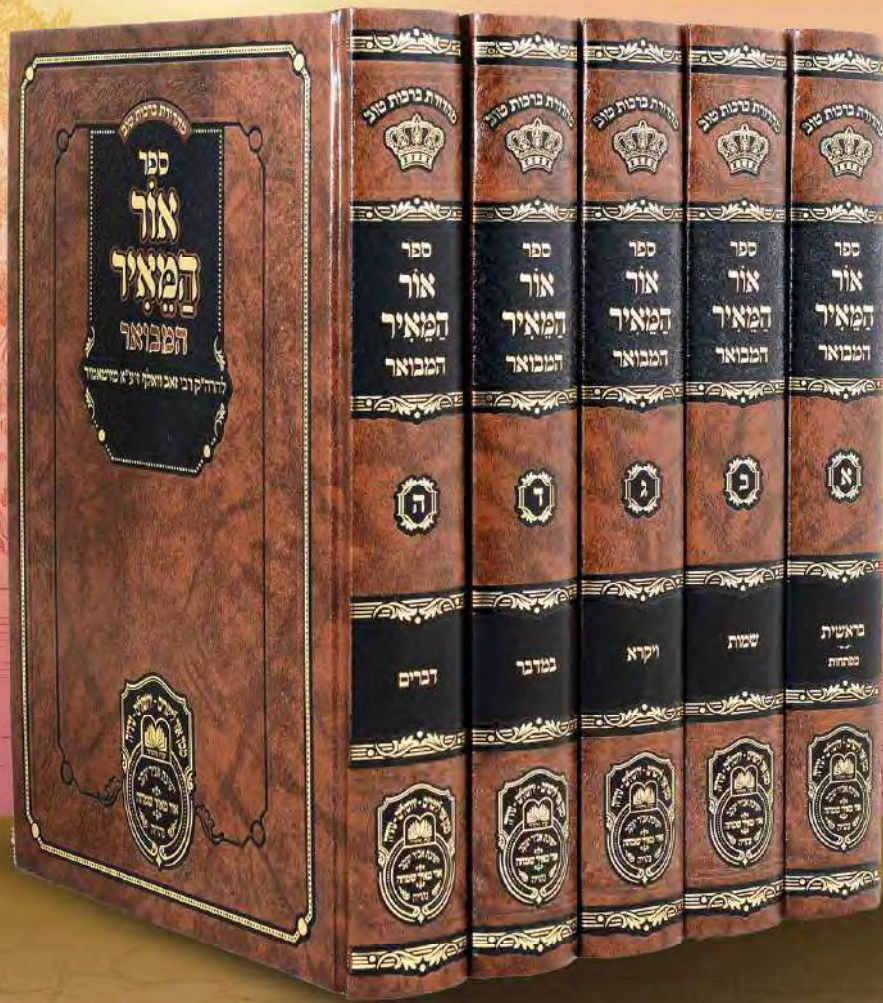
02-803-9999

לשאלות הלכתיות בבית ההוראה הקש 8

לדיני ממונות הקש 1 | לענייני גיטין קידושין וענייני יוחסין הקש 2 | לשאר עניינים הקש 3

מהדורה חדשה מפוארת, מאירת עינים, שלא נראה כמותה אור המאיר המבואר

ממוהר"ר זאב וואלף מוזטאמיר

מטייכוד

להשיג בחנויות הספרים

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66

המים שהצילו

הם תמיד היו שוכני אהלים ומדבריות, הם נמשלים ללסטים היוצאים ומקפחים חיי אדם וחוזרים לאהליהם.

ועוד הם שונים, שבעוד שהאומות האחרות יש להם רצון להעביר את ישראל על דתם, הרי שהישמעאלים רוצים להרוג ולבזוז לשם להרוג. לא בגלל סיבה אחרת. רק בגלל שיש להם שנאה נוראה ליהודים "שהם רוצים להרוג נפשות וגופות ולכלות הממון של ישראל ולבלעם חיים ולא להשאיר להם שורש וענף".

ואנחנו לא נדע מה נעשה? אין לנו תקוה אחרת, אומר רבי חיים ויטאל, אלא לבטוח בהשם שהוא יושיע אותנו, וזהו שנאמר עזרנו בשם השם עושה שמים וארץ.

רבי חיים ויטאל לפי דרכו מסביר את הפרק באופן מסוים, ואילו אנחנו הבאנו באחישה את דברי רבינו האריז"ל שמגלה לנו דבר מדהים: הישמעאלים משולים למים – "מים עכורים היוצאים מתוך מים הזכים של אברהם, והם סוד 'מים הזדונים' שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים קכד ה), וזהו סוד 'למקום מים הרעים' (אבות שם). ולכן היה ראוי ישמעאל למות בצמא, לולא כי נענה 'באשר הוא שם' (בראשית כא יז)". כך הוא לשונו של האריז"ל.

הישמעאלים הם: 'מים הרעים' - מים הזדונים!

אם ככה, הרי שנוכל להמשיך את דברי רבי חיים ויטאל ולומר שעל זה אנחנו אכן אומרים:

אֲזֵי הַמַּיִם שֶׁטְפוּנוּ נִחְלָה עֵבֶר עַל נַפְשָׁנוּ:
אֲזֵי עֵבֶר עַל נַפְשָׁנוּ הַמַּיִם הַזֵּידוֹנִים:
בְּרוּךְ ה' שֶׁלֹּא נִתְּנָנוּ טָרֶף לְשִׁנְיָהֶם:
הַמַּיִם שֶׁטְפוּנוּ – אֵלֹהֵי הַיִּשְׁמַעְאֵלִים,
הֵם הַמַּיִם הַזֵּידוֹנִים.

ואנחנו מבקשים ומודים להקב"ה שהוא מציל אותנו מידם.

קעת הדברים מתחברים לנו עם אחד המוטיבים המרכזיים של יום שמחת תורה –

היום שבו אנו אומרים תפילת גשם ומתפללים על המים. ואת התפילה הזו אנחנו מסיימים בבקשה: "לְבָרְכָה וְלֹא לְקַלְלָה" – "לְחַיִּים וְלֹא לְמוֹת".

העומק בבקשה זו היא שאנחנו אכן מבקשים את כוח הברכה של המים, את הכוח של הברכה, את הכוח של החיים.

בכך למעשה אנו מבקשים להכניע ולמגר את הכוח הרע של המים – את המים הרעים, את המים הזדונים.

אמנם השנה עוד בטרם הספיקו בני ישראל להתפלל ברגש ובחום את התפילה הזו, כבר התרחשה והחלה הטרגדיה הנוראה, אך בוודאי שהיא נעצרה כאשר התפילה הזו של כלל ישראל על המים החלה לעלות על שפתותיהם של עמך בני ישראל בכל מקומות מושבותיהם. התפילה פעלה את פעולתה, עלתה לרצון, והיא זו שהגנה על כלל ישראל מפני המים הרעים והזדונים, ואנו תפילה כי היא תמשיך ביתר שאת וביתר עוז וכך נגאל מהגלות של הישמעאלים, מהגלות של המים הרעים, ונזכה למים טובים ומבורכים.

(מתוך שיעורי הגה"ח רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

כמויות התחמושת העצומות שהשאירו אחריהם אלפי הנאצים המחבלים שפשטו בבוקרו של יום שמחת תורה, מראה בבירור את הנס העצום שעדיין אירע באותו יום. לכולנו ברור שמימדי הטרגדיה הם בלתי נתפסים, איומים ונוראים, אבל עדיין גם ברור שהטרגדיה גם יכולה הייתה להיות גרועה עוד יותר. היו שם אלפי מחבלים צמאי דם ומשחרים לטרף, הם הסתובבו עם נשק ארוך ועם תחמושת כבדה, הם היו בחוצות הערים ובתוככי הישובים, ואיש לא עמד בפניהם. איש לא עצר אותם. היה רחמנא ליצלן יכול להיות הרבה יותר גרוע.

בכלל צדיקים לימדו אותנו, שאם ביום גדול של רחמים וקירבה להקב"ה, מתרחש אירוע בסדר גודל כזה, הרי שהדין פעל ביום של רחמים וחסדים ובכך הצטמטם מכפי שהיה יכול להיות גרוע בהרבה.

יום שמחת תורה הוא היום שבו אנו מבקשים על המים, התפללנו תפילת גשם, ובוודאי שתפילת הגשם מעוררת רחמים גדולים, כי צריך לדעת שבעומק העניין יש קשר רוחני עמוק בין המים לבין האוייב הישמעאלי, העם הערבי, שקם עלינו להורגנו.

לפני כעשר שנים הוצאנו לאור את הספר "אחישה". הספר עוסק בענייני הגלות והגאולה. הבאנו שם דברים עמוקים ונשגבים על הגלויות שבני ישראל היו בהם עד לגלות הנוראה: גלות ישמעאל.

הבאנו בספר הזה דברים מזעזעים ביותר שרבינו רבי חיים ויטאל, תלמידו ומעתיק שמועתו של רבינו הגדול האריז"ל, כתב בתוך הספר המיוחד שלו על תהלים, הספר הקרוי בשם "עץ הדעת טוב", להסביר את הפרק בספר תהלים פרק ככד:

אקרא את הפרק הקצר, לפני שנסביר אותו: שיר המַעֲלֹת לְדָוִד לְלוֹי ה' שְׁהִיָּה לָנוּ יֵאֵמֶר נְאֻם יְיָ:

לוֹיֵי ה' שְׁהִיָּה לָנוּ בְּקוֹם עֲלֵינוּ אֲדָם:

אֲזֵי חַיִּים בְּלַעֲנוּ בְּחָרוֹת אָפֶס בְּנוֹ:

אֲזֵי הַמַּיִם שֶׁטְפוּנוּ נִחְלָה עֵבֶר עַל נַפְשָׁנוּ:

אֲזֵי עֵבֶר עַל נַפְשָׁנוּ הַמַּיִם הַזֵּידוֹנִים:

בְּרוּךְ ה' שֶׁלֹּא נִתְּנָנוּ טָרֶף לְשִׁנְיָהֶם:

נַפְשָׁנוּ כְּצִפּוֹר נִמְלָטָה מִפֶּחַ יוֹקֵשִׁים הַפֶּחַ נִשְׁבֵּר וְאַנְחָנוּ נִמְלָטָנוּ:

עֲזָרְנוּ בְּשֵׁם ה' עֲשֵׂה שְׁמִים וְאַרְץ:

אומר רבינו חיים ויטאל: דעו לכם שבפרק הזה מרומזים ארבעת הגלויות: בבל מדי יון ואדום, אבל גם הגלות של אחרית הימים: גלות ישמעאל. זו הגלות האחרונה וזו הגלות הקשה מכולם, הגלות של ישמעאל שקרוי "פרא אדם".

שואל אותנו רבי חיים ויטאל: אתם יודעים למה נקרא שמם ישמעאל? והוא עונה תשובה נוראה: הישמעאלים עתידים להציק כל כך לבני ישראל "צרות קשות ומשונות שלא נראו כמותם" – עד שבני ישראל עתידים לצעוק צעקות גדולות לקב"ה, והקב"ה ישמע ויענה לבני ישראל.

היינו: ישמע – אל. למי הוא ישמע? לבני ישראל! הם יביאו לכך שהקב"ה ישמע ליהודים ויושיע אותם.

מסביר רבי חיים ויטאל: הישמעאלים הם שונים מכל האומות, בעוד שכל האומות הם אומות מתוקנות, הרי שהישמעאלים הם חסרי תרבות:

הדש בממלכת התורה

"הדף היומי"

לכבוד תחילת לימוד מסכת בבא קמא בסדר 'הדף היומי' גמרות במגוון רחב של מהדורות וביאורים

בהוצאת ממלכת התורה 'עוז והדר'

הבסיס ללימוד 'דף היומי' מתוך הבנה ובהירות, הוא מהדורת ש"ס 'עוז והדר' על שלל מעלותיה. זו המהדורה האיכותית ביותר והנוחה לכל לומד כאשר הוא. מהדורה זו מוגהת היטב ונוספו בה אלפי תיקונים ושכלולים רבים.

את הגמרות המהודרות של ממלכת התורה ניתן להשיג במבחר עשיר של פורמטים וסוגי מהדורות: 'תלמידים' כחול; 'ישיבות' מורחב אדום; 'תלמידים' מנוקד; מנוקד עם מפרשים; מנוקד מאווררת, כיס, תלמודו בידו, ועוד. כמו כן ניתן להשיג את הגמרא בתוספת מדורי ביאור והרחבה, מהדורת 'מתיבתא' שכבשה את עולם התורה, על שלל מעלותיה, ואף מהדורת 'שינון' בכריכה בצבע כחול; מהדורת 'שפה ברורה', פירוש קצר ורהוט, כאשר כל המסכת בכרך אחד, וכן חוברות במהדורות שונות ובמגוון רחב.

ועתה מבצעים מיוחדים לרגל תחילת לימוד מסכת בבא קמא בסדר הדף היומי.

הדש

רמבם המבואר הפלאה - שבועות

מהדורת 'קדן טללי ברכה' מכון 'אור לישרים' - נהריה,

בהוצאת ממלכת התורה 'עוז והדר'

רמב"ם ונושאי כליו ערוכים בדקדוק רב, עפ"י כתבי יד ודפוסים ראשונים, מקוטע ומנוקד, בעיצוב נאה ומשובח. נוסף עליו ביאור משולב, הערוך בשפה ברורה ושווה לכל נפש. הביאור מלוקט מכלל מפרשי הרמב"ם, ובתוספת הקדמות, מבוא לתחילת כל ענין, מקורות וציונים, ועם פסקי שולחן ערוך.

הדש

זוהר המבואר הכתר והכבוד שמות ג (יתרו)

מהדורת 'קדן טללי ברכה' מכון 'אור לישרים' - נהריה,

בהוצאת ממלכת התורה 'עוז והדר'

'זוהר הקדוש' ערוך מחדש, מוגה ומזוקק בדקדוק רב עפ"י דפוסים ישנים. מבואר עם ביאור נכון ומדויק, בשפה ברורה ונעימה, המשולב בתוך תיבות הזוהר הק'. הביאור נערך עפ"י מפרשי הזוהר, עם הערות וציונים רבים, הפניות לפירושים רבים אחרים, להרחבת העניינים ולתועלת הכנת הלומדים.

הדש

סט סידור שבת חול ותהילים אשכנז

כריכת דמוי עור

בהוצאת ממלכת התורה 'עוז והדר'

סידור לימות החול וסידור לשבת עם ביאורי מילים בנוסח אשכנז, וספר תהלים בכריכת דמוי עור מהודרת, בצבע חום בהיר. עיצוב מרהיב עין. שתקבל צלותהון ובעותהון!

דבר בעתו

תולדות יעקב יוסף בראשית א

מהדורת שטרן

מכון 'אור לישרים' - נהריה,

בהוצאת ממלכת התורה 'עוז והדר'

'תולדות יעקב יוסף' במהדורה חדשה ומפוארת. עם ביאור משולב בתוך דברי רבינו המחבר, כדי להועיל להבנת הדברים, ובתוספת הערות וציונים. כל הספר הוגה עפ"י דפוסים ישנים, עם הוספות ותיקונים רבים. נסדר מחדש, עם חלוקה לקטעים, סימני פיסוק, כותרות לכל קטע. וכל אלו נסדרו בכלי מפורא, כמיטב ספרי 'ממלכת התורה עוז והדר'.

שווקי קני

אור החיים המבואר במתיקות ועריבות טוב התורה

אור החיים המבואר

10 כרכים ל"א במתקנות בעמוד כריחב ענין המבואר המקיף
על כל ספר האור החיים חק' מאור אור - מאור ענין הלימוד
'מאור החיים' - במקורות מפורס' במאור רש"י

אור החיים המשולב

תבנית עשירה מבחרו הביאור 'מאור אור' לילקוט מאורי החיים
ביאר משולב שור באמנות בעת המילים אור תורה
| תורת חיים | הערות, ציטוטים ומקורות בעמוד כריחב ענין

חיים של תורה

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66 ובחנויות הספרים המובחרות

כלל ישראל תדרשוני לטובה

חדוש היסטורי בארון הספרים היהודי מדרש רבה המבואר והמשולב

עם 'ילקוט אמרים'
מתורת החסידות והמוסר

ביאר הכתוב בספר מערכת עין הודר (הוצאת חסידי חסידות) | אגודת חסידי חסידות עשירי חסידות וחדר

כלל ישראל המכנים 'מדרש לדרושה'

כיום רוב של ישראל הרוח רבי אלימלך מליזנסק וע"ה רחוק
בדרך קשה מן ישראל. בנקודת קוץ המסיל קדם כסתי משהו על
המתח אצטור. והנה מתחילת כל דלת רבני יהודי בני, אשתי שחיה
בדמיון, שמה מנהגה שאמר באמצע נלמודים וענה רבי אלימלך: 'את
עדה הוא ליעקב, ועלי לנבוע מן היםים בקיץ תורה, שישירו את
התורה מעלתי'.

בשמותינו היינים החל הרבני לטעון, שאנחנו חרי כחבת בתורתך
לא חרי בראת לשבת יסדה, ועתה לישא ששחה אנו ויולי, כי
רענונו לעשות רענונו, 'לישא בג' חורין אנו יכיל' כי בגוה הנהיה
רענונו של עולם קיים מה שפסקו בית שטא 'מפני את רב - השילת
- ויששה אורח מן חורין'.

הכלב רחללסדים וברוק, שמאוחה שנות ממש נעמלה בניה ולישוא
והנהיה כי 'חזרו בית הלל ללמודים בבית שטא' (הנהיה היה ישיב
הנהיה) ומהאיות להפילתן של צדיקים, כי בגוה לקחת שששש
בחורה, לרדוש אותה לטובת, ולשום לרדוש המורא בגנות אמת
'מדר' כמאמר שפסקו - קיים'.

נינון ענינון דומה סליטא מנסתיה לביאר
הנהיה 'מדרש רבה' - המבואר והמשולב
עם מדרשי הגדולים מביני סבילת התורה
'עין הודר' יבאר מדרשי רבני, נעשה רת
לפנינו ישיב נאחא, שפסקים מביי יוסף כל אפי
לרדוש ישיקות סבילת מביי מדרשי ביהות
קישור' לוי' (הנהיה) - זו החלת וברוק
זו למעיל נעלה לילקוט עני בעני.

חיים של תורה

קידום: 054-437-1181 | אגודת חסידות: 0176-8800-44-20
להשיג בחנויות הספרים המובחרות

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66

ללמוד. להבין. להשכיל. הרמב"ם המבואר!

משפטים - שאלה
משפטים - מלווה
משפטים - מלווה
משפטים - טוען ונג
משפטים - טוען ונג
משפטים - נחלות
שופטים - סנהדרין
שופטים - סנהדרין
שופטים - עדות א
שופטים - עדות ב
שופטים - אבל
שופטים - מלכים

ניקין - נזקי כמון
ניקין - גניבה
ניקין - גילה ואבירה א
ניקין - גילה ואבירה ב
ניקין - חובל ומוק
ניקין - רוצח ושמירת נפש
קנין - מכירה א'
קנין - מכירה ב'
קנין - זכיח ומתנה
קנין - שכנים
קנין - שלוחין ושותפין
קנין - עבדים
משפטים - שכירות

הפלאה - שכונות
הפלאה - עריבין
הפלאה - נזירות
זרעים - כלאים
זרעים - מתנות עניים
זרעים - תרומות א
זרעים - תרומות ב
זרעים - מעשר
זרעים - שמיטה ויובל א
זרעים - שמיטה ויובל ב
קרבנות - קרבן פסח
קרבנות - בכורות ושגת א
קרבנות - בכורות ושגת ב

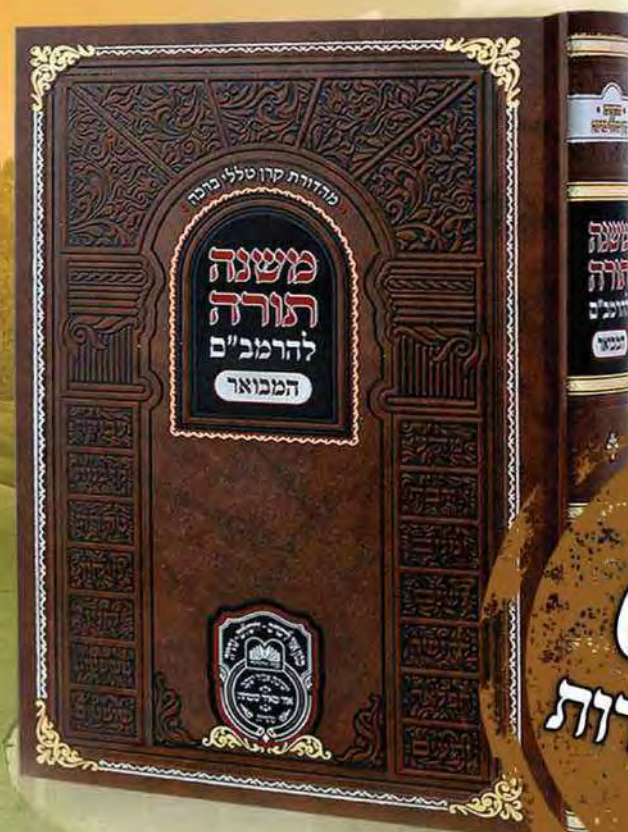
זמנים - שביעת עשור ושביעת יו"ט
זמנים - חמץ ומצה א
זמנים - חמץ ומצה ב
זמנים - שופר סוכה לולב ושקלים
זמנים - קידוש החודש
זמנים - תעניות מגילה ותענה
קדושה - איסורי ביאה א
קדושה - איסורי ביאה ב
קדושה - איסורי ביאה ג
קדושה - מאכלות אסורות א
קדושה - מאכלות אסורות ב
קדושה - שחיטה א
קדושה - שחיטה ב

מרע א
מרע ב
אהבה - קריאת שמע ותפילה [א]
אהבה - תפילה [ב]
אהבה - תפילין
אהבה - ברכות א
אהבה - ברכות ב מילה
זמנים - שבת א (א-ט)
זמנים - שבת ב (י-טז)
זמנים - שבת ג (יז-כ)
זמנים - שבת ד (כא-כה)
זמנים - שבת ה (כו-ל)
זמנים - עירובין

שתהא תורה שבעל פה

להזמנות: (+718)4370054

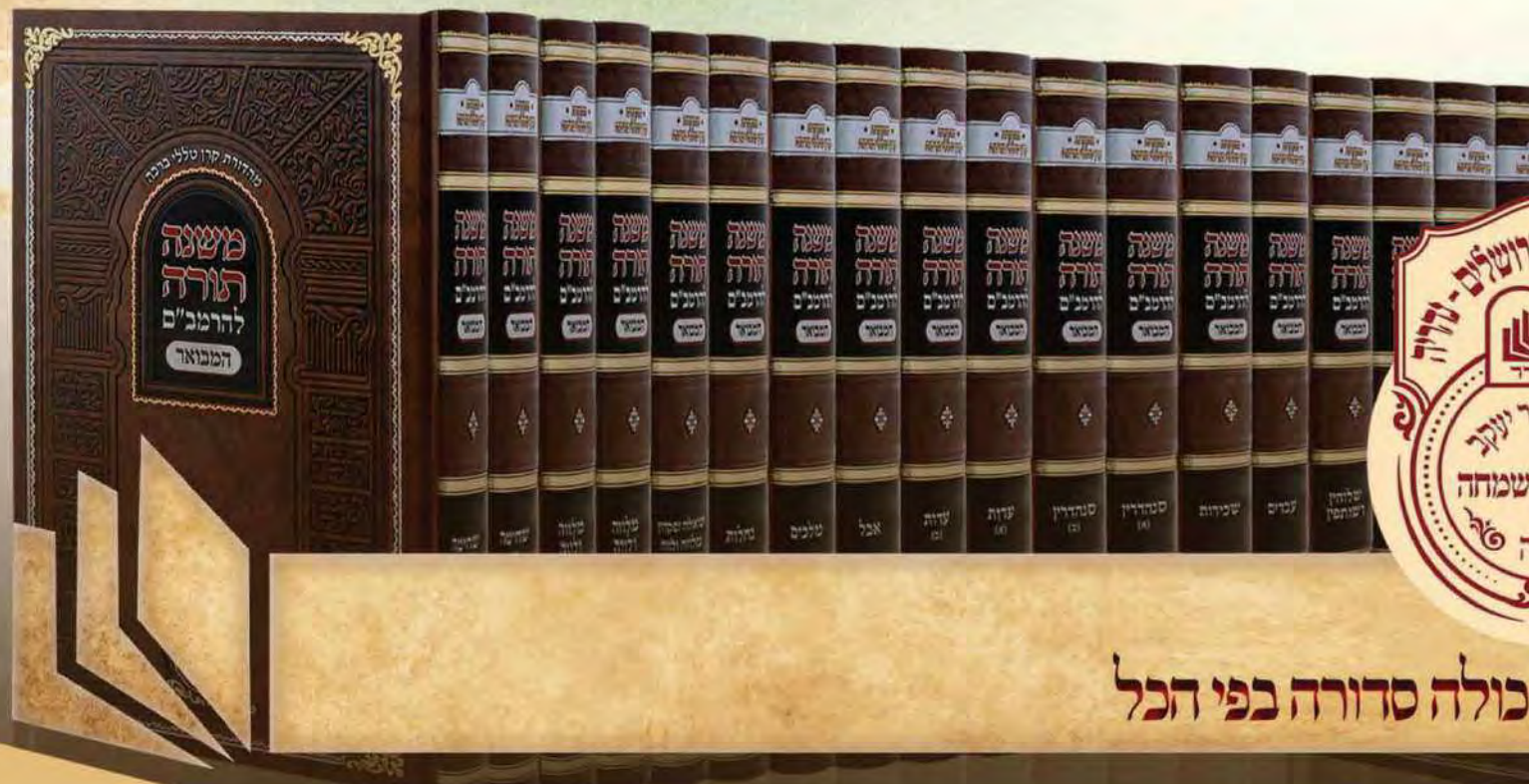

מנופה ומוגה בי"ג נפה
ביאור רהוט משולב על הדף
כותרות והקדמות נרחבות
ילקוט ביאורים מקיף
מאות אלפי הערות והוספות
חובה לכל בן ישיבה

יצא לאור
כרך 65
הפלאה - נזירות

פיקדון ומלוות ולוה א
לוה ב
לוה ג
טען א
טען ב
א
ב

כולה סדורה בפי הכל

להשיג בחנויות הספרים

מלון יקרון ויהודים נפלאים מלוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי דוד חי אביהצירא שליט"א

מִי־הָיָא חֲזוֹן־הָא

חֲזוֹן־הָא דְאֲזַר־יָתָא
יְסוּד חֲדָשׁ וְנִפְלֵא עַל הַפְּרָשָׁה

י"ג בריתות כח למסור נפש בכל הדורות

דרך ה" היה מבקש ללמד ולהורות, לשעה ולדורות, לצוות את בניו ואת ביתו אחריו שאף הם יוכלו למסור נפשם ורצונם על קדושת שמו יתברך.

ולפיכך חזרו ונשנו והודגשו שוב ושוב תיבות 'ברית' גם בהקשר של הדורות הבאים, 'הקיימותי את בריתי ביני ובינך ובין זרעך אחרריך', ואתה את בריתי תשמור אתה וזרעך אחרריך לדורותם, 'זאת בריתי אשר תשמרו ביני וביניכם ובין זרעך אחרריך' ועוד, להודיע כי מעשה אבות סימן הוא ומורה דרך לבנים. כי אברהם אבינו ביקש להותיר לדורות אחריו ברכה, לעורר ולהשפיע על בניו קשר אהבה לבורא יתברך, שיהיו גם הם באים בבריתו במדרגה גבוהה של י"ג מידות הרחמים הנרמזות בפרשה זו.

י"ג הבריתות שנשנו לברך את ישראל שיכרתו ברית עם הקב"ה

אפשר להוסיף בזה על פי ששמעתי ממו"ר אבי ע"ה ביאור על הפסוק (לעיל יט ב) 'קדושים תהיו', שלכאורה היה צריך לומר 'היו קדושים' שהרי זה ציווי. אך הוא הדבר שבאה תורה ללמדנו כי הקב"ה אומר שאתם תהיו קדושים בכל מקרה, דהיינו, לא רק ציווי מונח כאן, אלא הוראת העתיד שכך יהיה. הרי זה כמו 'רבי' המברך את תלמידיו 'ברוכים תהיו', כך כביכול הקב"ה פונה אלינו ואומר לנו: 'אני מברך אתכם שתהיו קדושים'. וכן כתוב בברכת משה רבינו לפני ישראל (דברים לג א) 'וזאת הברכה אשר ברך משה איש האלקים את בני ישראל', וביארו צדיקים ע"ה, שזאת היא הברכה שברך משה רבינו את ישראל שיהיו 'איש האלקים' כמותו.

וכן גם כאן, ה'ברית' שחזרה ונשנתה בפרשה הרי היא בבחינת 'שנה עליו הכתוב לעכב', לרמז באה, שברית זו אינה רק ציווי אלא לומר ולברך את בני ישראל שיכרתו ברית עימו, שאף הקב"ה כורת עמנו את הברית, לקדשנו ולטהרנו בקדושה עילאה, כשם שאנו מבקשים וחפצים בבואנו בבריתו.

ה'בריתות' שוב ושוב, ומדוע, הרי את האדם מלים פעם אחת בלבד. אלא אברהם אבינו שהיה אז בן תשעים ותשע שנים לא ביקש גדולה רק לעצמו, ולכך הדיבור 'ואתנה בריתי ביני ובינך' כביכול לא סיפק אותו, כי אברהם אבינו שעליו נאמר 'כי ידעתי למען אשר יצוה את בניו ואת אחריו ושמרו

וְאֶתְנָה בְרִיתִי בֵּינִי וּבֵינְךָ וְאֶרְבֶּה אוֹתְךָ בְּמֵאֹד מְאֹד (יז, ב).

אמרו חז"ל (נדרים לא, ב): רבי ישמעאל אומר: גדולה מילה, שנכרתו עליה שלוש עשרה בריתות.

כלומר, שלוש עשרה בריתות נכתבו בפרשת המילה, בפרשה חזרו ונשנו

מִילְתָּא דְפִלְיָאָה

רמז נפלא למעשר כספים שזהו סגולה לעשירות

אִם הַשְּׂמַאל וְאִימְנָה וְאִם הַיְמִין וְאִשְׁמַאֲלָה וְגו' (יג, ט).

שכתב בספר שפתי צדיקים לתלמידו המובהק של מרן הרה"ק בעל האוהב ישראל מאפסא ע"ה (ראה ד"ה עשר), כתוב במעשר (דברים יד כב) 'עשר תעשר את כל תבואת זרעך' ודרשו בגמרא (שבת קיט). 'עשר בשביל שתתעשר'.

והנה ההבדל בין עשר שפירושו עשירות לבין עשר של מעשר הוא בנקודה של שי"ן אם ימנית או שמאלית, ונתנו סימן במה שאמר אברהם אבינו ע"ה ללוט (בראשית יג ט) 'אם השמאל ואימינה ואם הימין ואשמאילה', אם אתה תקבע את הנקודה על 'עשר' בצד שמאל דהיינו שתתן מעשרות, אני אשים הנקודה של 'עשר' בצד ימין ואשפיע עליך עשירות ורווחה, שאתה תהיה הבעל הבית שבידו נשאר הכסף ואני אהיה הכהן כביכול שתתן לי מעשר.

אבל 'אם הימין' אם תשים את הנקודה בימין השי"ן, כלומר שתדאג רק לעושר, 'אשמאילה' אכביד עליך עול המיסים והארנונות ואז על כרחך תתן מעשרות למיסים וכיוצא בזה.

באמצעות ביאור זה דורש שם מה שאמרו בגמרא (ב"ב כה:): אמר רבי יצחק, הרוצה שיחכים ידרים ושיעשיר יצפין, וסימניך, שולחן בצפון ומנורה בדרום. שצד צפון הוא צד שמאל, והרוצה להעשיר יצפין הכוונה שיתן את הנקודה של השי"ן בשמאל, שיתן מעשרות וכך יעשיר.

ואפשר לומר כי על זה אמרה תורה (דברים יז יא-יב) 'ושמרת לעשות ככל אשר יורוך וגו' לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל, וברשי"י כתב מחז"ל: אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל. דהיינו, אפילו אם יאמרו שבמקום עשירות יהיה לו לאדם רק מעשר שהוא בשי"ן שמאלית, עם כל זה שמע לדבר אשר יורוך. אבל באמת חכמים אומרים 'על שמאל' דהיינו נתינת המעשר 'שהיא ימין' שממנה יגיעו לעשירות שהיא בשי"ן ימנית

אברהם אבינו ניצל באור כשדים בעבור זרעו

בעקידה, שהרי אברהם אבינו ע"ה עדיין לא השלים עבודתו הגדולה לפרסם שם שמים בעולם, ונשאר לו עוד מה לתקן בקנין מערת המכפלה, ולהחזיר את הגר ושמה קטורה (בראשית כה א), וללדת בני הפילגשים שיהיה לו שליטה עליהם, ואכן הולידם ואחר כך 'וישלחם מעל יצחק בנו' וגו' (שם פסוק ו). ובאמת רואים שנתקיימו בו כל הברכות, כי מאחר העקידה נתגדל אברהם אבינו ע"ה ונתפרסם יותר ויותר בעולם כולו, והוא פרסם אלקותו יתברך שמו לכל באי עולם והכניסם תחת כנפי השכינה (סוטה י:).

רבותינו אתם וצריכים אתם להישאר בעולם וללמדנו

וכן בכל הדורות היו קדושי עליון צדיקי הדורות שנסתלקו בקיצור ימים מעוצם קדושתם כאשר כל ימי חייהם מקיימים כל מצוה ומצוה בדביקות עצומה וקירבת אלקים עד כלות נפשם ממש בבחינת 'כי עליך הורגנו כל היום' (תהלים מד כג). ועל זה מסופר בהגדה של פסח 'מעשה רבי אליעזר ורבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא ורבי טרפון שהיו מסובין בבני ברק והיו מספרים ביציאת מצרים כל אותו הלילה, עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם רבותינו הגיע זמן קריאת שמע של שחרית'. ומבאר **הישמח ישראל מאלכסנדר ע"ה** (הגדה של פסח כד): אחרי שראו גודל דביקות רבותיהם, וכי הגיעו לכלות הנפש ממש, ורצו להזכירם ולהמשיכם עוד לעולם הזה למען ילמדו להם עוד תורת ד' ומצוותיו, כאשר ראו שהיו רבותיהם 'בבני ברק', מלשון הרואה אומר ברקאי (יומא כח.), שהבריכו והופיעו זיו אורם עד מאד, ובכח התלהבותם מסיפור יציאת מצרים הגיעו לדיבוק הנפלא ולהתפשטות הגשמיות ולכלות הנפש ממש, וביקשו התלמידים להפסיקם מעט מדביקותם ולהמשיך אותם חזרה אפס מה לעולם הזה. אמרו להם 'רבותינו', ורמזו בזה לדברי הרמב"ם באיגרתו לבנו (הובא לעיל) כי הצדיקים משלימים שליחותם שנשתלחו לזה לעולם הזה במהירות, ובזמן קט נגמר פעולותם, והיה מהראוי שישובו לביתם לעולם הנצחי, אולם בחסדי ה' אשר ישארו עוד בעולם הזה, למען ילמדו לבניהם אלו התלמידים תורת ה' ודרכו יחפץ, וזה שרמזו להם 'רבותינו', הלא אתם רבותינו, ואם ח"ו נפשכם עתה תאספו אל ה' מי ילמד אותנו תורה.

שרה שנעקד יצחק בנה וכמעט שנשחט ופרחה נשמתה. וצריך העניין ביאור, הלא הצדיקים כל רצונם וחיותם לעשות רצון קונם ומוסרים נפשם ומאודם ויוצאי חלציהם בעבור כבודו יתברך שמו, ואיך יתכן לומר על שרה אמנו הצדקת אשר היה אברהם אבינו טפל לה בנביאות שכששמעה מעקידת יצחק פרחתה נשמתה מחרדה ובהלה כדרך פשוטי בני אדם אשר כל חיותם לגדל זרע ולהרבות הון ובפירוד הבנים או הממון כמעט ימותו.

אמנם לא כן שרה אמנו, חלילה לה. רק נוכל לומר, כי בשמעה מעשה העקידה שעוקד אברהם את יצחק בנה לעולה לה' והבינה בקדושתה שנעשה על ידי זה יחוד גדול וקדוש, והמקום ההוא היה רחוק ממנה ללכת שמה להתדבק עם אב ובנו בקדושת היחוד, לכן על כל פנים מרחוק מסרה נפשה באהבה ובטהרה להיפרד מעולם הזה בעת רצון ושעה קדושה כזאת, והקב"ה הסכים על ידה ויצאה נפשה בקדושה בשעה זאת. וזה נרמז 'ותמת שרה בקרית ארבע', רומז מקום הקריה שמתה, היה על פי ארבע, שהם ארבע אותיות אדני' שבהם כוונת מסירת נפשות וקבלת עול מלכות שמים, עד כאן לשון קדשו.

במעשה העקידה השלימה שרה את תפקידה בחינוכו של בנה יצחק

ונראה להוסיף על דבריו הקדושים שהקדוש ברוך הוא הסכים על ידה שתצא נפשה בקדושת הייחוד שהיתה בשעה הנשגבה של העקידה, כי בזמן העקידה אכן הסתיים תפקידה בעולם שאת כל חייה השקיעה בחינוך בנה יצחק ע"ה, וכאשר הגיע למעלה עצומה זו שמסר נפשו למענו יתברך, הרי שבזה השלימה נפשה בקדושת הייחוד. לעומתה אברהם אבינו ע"ה שגם הוא היה ראוי להסתלק מחמת דביקותו במעשה העקידה אבל נשאר בחיים כדי לקיים דברו שאמר 'ונשובה אליכם'.

אחר העקידה נתרבו תלמידיו של אברהם אבינו ע"ה

ואם אפשר להוסיף בעזרת ה' יתברך, הלא הקב"ה בירך אותו אחר ניסיון העקידה 'כי ברך אברך והרבה ארבה את זרעך' וגו' (בראשית כב יז), כי דווקא בגלל הדבר הזה קיים בו ה' יתברך 'ותשת עלי כפכה' (תהלים קלט ה) שלא יסתלק מחמת הדביקות שהיתה

וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי ה' אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֹר כְּשָׂדִים לְתֶת לְךָ אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ (טו, ז).

מצינו באבי אומתנו הלא הוא אברהם אבינו ע"ה באור כשדים שמצד עצמו רצה למסור ולצרף נפשו באור ה', אך נשאר בחיים למען יעמוד ממנו זרעו הקדוש, וזה שאמר הפסוק (ישעיה כט כב) 'בית יעקב אשר פדה את אברהם', ודרשו חז"ל (ב"ר סג ב) אברהם לא ניצל מכבשן האש אלא בזכותו של יעקב, משל לאחד שהיה לו דין לפני השלטון, ויצא דינו מלפני השלטון לישרף, וצפה אותו השלטון באסטרולוגיאה שלו שהוא עתיד להוליד בת והיא נשאת למלך, אמר כדאי הוא להנצל בזכות בתו שהוא עתיד להוליד והיא נשאת למלך. כך אברהם יצא דינו מלפני נמרוד לישרף, וצפה הקדוש ברוך הוא שיעקב עתיד לעמוד ממנו, אמר כדאי הוא אברהם להנצל בזכותו של יעקב, הדא הוא דכתיב 'לכן כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם', יעקב פדה את אברהם.

ולכאורה יש לשאול, וכי אין די בזכויותיו של אברהם אבינו שיעמדו לו להצילו עד שהיה צריך את זכויותיו של יעקב אבינו. אלא כך הם כוונת הדברים, כי השלימות של אברהם אבינו ע"ה היא למות על קידוש ה', כמו רבי עקיבא וחבריו, שאמרו חז"ל (פסחים נ) הרוגי מלכות אין אדם יכול לעמוד במחיצתן, כי מי שנהרג על קידוש ה' אין שום בריה יכולה לעמוד בפניהם, על אחת כמה וכמה רבי עקיבא וחבריו שהרבה למעלה מהם, והיא השלימות של אדם למסור גופו ונפשו על קדושת שמו יתברך, אבל לפי שעדיין לא נולדו יצחק אבינו ויעקב אבינו ע"ה, והיה צריך להשלים את שלשת האבות, לפיכך לא יכול היה אברהם להשרף בכבשן האש. וזהו 'יעקב אשר פדה את אברהם', כי מחמת שעדיין לא נולד יעקב ניצל אברהם ויצא מכבשן האש, ואכן יצחק ויעקב פדו את אברהם.

שרה אמנו מתה מדביקות

הייחוד שהיתה בשעת העקידה

מטעם זה גם פרחתה נשמתה של שרה אמנו ע"ה, שנתקשו בה מפרשי התורה הכיצד שרה אמנו הצדקת פרחתה נפשה בבשורת העקידה, וכך כתב **הרה"ק רבי ישראל מקוּוֹנִיץ ע"ה** (עבודת ישראל חיי שרה ד"ה ותמת): איתא שבישר השטן את

ברית קודש - עול מלכות שמים במסירות נפש

בדביקות בה' יתברך רק ע"י מסירות נפש, שאין באפשרותו לזכות למדרגות ועליות בעבודת ה' יתברך בלי אותה מסירות נפש, וכן הגיד בקדשו הרה"ק החוזה מלובלין ע"ה (אור התורה ריש פרשת משפטים): ידוע מספרים הקדושים דהעיקר הוא למסור הנפש עם כל התאוות וכל המדות שלו להבורא יתברך שמו. וזה נקרא בשם זביחה על דרך שאמרו חז"ל (ברכות סג): על הפסוק (במדבר יט יד) 'אדם כי ימות באוהל', אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליהן, רצה לומר שממית כל תאוותיו והנאותיו לשמו יתברך.

תחילת הכניסה לעבודת ה' - מצות מילה

לכך מיד עם כניסתו של אברהם תחת עול מלכות שמים שעיקרה קיום המצוות, נצטווה בראשונה למסור מעצמו וכמאמרם 'כי עליך הורגנו כל היום' זו מילה, ועליה אמרו בזוהר הקדוש (לך לך צה). שכל המל את בנו כאילו הקריב קרבן, ולדברינו נעמיס כי זו היא עיקר ותכליתה של המצוה שיתן כל אשר לו חיותו ונפשו למען בוראו כקרבן העולה לנחת רוח לפני המקום.

בשל כך נהגו ישראל לומר פסוקי קבלת עול מלכות שמים קודם הברית, ואף בברית יצחק שלפניה, כי תכלית המילה היא קבלת עול מלכותו באהבה וביחוד גמור בבחינת כל ימי הייתי מצטער על הפסוק הזה 'בכל נפשך' אפילו נוטל את נפשך (ברכות סא), ורמז יש כאן כי הגימטריא של 'ברית' במילוי עולה 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד'.

וכפי שדרשו חז"ל (יומא פה): 'ולא שימות בהם', הרי שבמצוה זו דרשו (גיטין נז): 'כי עליך הורגנו כל היום' (תהלים מד כג) זו מילה, ומפרש רש"י 'דזימנין דמיית', משמע שבמצות המילה אכן יש סכנה, אלא שהקב"ה יתברך יתעלה שמו לעד מגן על הילד ושומר עליו. וכך כתב רבינו החתם סופר ע"ה (שו"ת ח"ב יו"ד ס"ל רמה): שאף על פי שכתוב 'כי עליך הורגנו', משמע שהמילה הינה סכנה, ראינו בעינינו שלא כך הם פני הדברים ואפילו אחד מאלף לא מצאנו שניזוק ממנה, אם כן כיצד קוראים חז"ל עליה את הפסוק 'כי עליך הורגנו'. אלא ודאי שיש בכך סכנה אך 'שומר מצוה לא ידע דבר רע' (קהלת ח ה) וזכות המילה מגינה ולא מתים מחמת המילה. והחוט המשולש אומר דרשוני, ואיתו עמו ארבעה ונשיבנו, מדוע נקבעה מצוה זו בייחוד מיד עם ראשית בוא הרוך הנוולד לעולם.

קנין דביקות בקרבת אלוקים באה רק ע"י מסירות נפש

ליישב דעתנו נתנה ראש ונביטה אל אברהם אבינו, הראשון שהכיר את בוראו והאיר את העולם, שעד שבא היה העולם מתנהג באפילה עד שבא אברהם והאיר. ואף שבאהבתו קיים כל התורה כולה ואפילו עירובי תבשילין (יומא כח), אך המצוה הראשונה והיחידה שנצטווה עליה מפורשות היא ברית מילה, ולמרות שקיים כל המצוות לא נקרא שלם עד שמל כנאמר (בראשית יז א) 'התהלך לפני והיה תמים' (נדרים לא):.

וזאת כי אין אדם קונה התעלות

ונמלתם את בשר ערלתכם והיה לאות ברית ביני וביניכם (יז, יא).

הנה ראשונה לכל מצוות ה' הנה היא מצות ברית מילה, שהיא המצוה הראשונה שבחיי כל איש מישראל. וכיון שאין תוקף החסידות כבתחילתה (רוקח הקדמה), ברי הדבר כי ממנה יסוד ממנה פינה לכל החיים, ואחריה ימשכו התורה והמצוות שיקיים הרוך הנוולד במשך כל חייו.

רבים ונשגבים מעלותיה יותר מכל מצוה אחרת כפי שאמרו על כך חז"ל (נדרים לא): 'גדולה המילה שנכרתו עליה י"ג בריתות', שבעוד על התורה כולה נזכר שלוש בריתות, על מצוה יחידה זו - מצות ברית מילה, נכרתו שלוש עשרה בריתות, שכן מצינו בפסוקים שבציווי הקב"ה לאברהם אבינו ע"ה למול עצמו ובני ביתו, שלוש עשרה פעמים שנאמרה תיבת 'ברית'.

עוד מצינו בה חידוש על יתר המצוות, שהמבטלה חייב כרת, וביארו, שכיון שממנה באה חיות האדם, אם כן כאשר מבטלה נכרת הוא משורש החיים, ובודאי כוחה מרובה להשפיע לאיש אשר יחפוץ בחיים ומל את ערלת בשרו, שפע של חיות בגשמיות ורוחניות לכל חייו, וזאת על דרך שאמרו (יומא עו). 'מידה טובה מרובה ממידת פורענות', ואם המבטלה כך - המקיימה ודאי מרובה השפעת חיותו ממנה.

מסירות נפש למצות המילה

ולא זו בלבד אמרו, אלא לגודל חיובה מצינו שציותה התורה דבר שחלילה עלול להביא לידי מיתה, ואף שבכל המצוות שבתורה נאמר (לעיל יח ה) 'וחי בהם'

שכר הביזיונות

במקום השלישי 'ויחשבה לו צדקה'.

וכלשון בעל הטורים בשם אביו הרא"ש ע"ה: שהרי תמר בשביל שחשדה יהודה זכתה ויצאו ממנה פרץ וזרח שיצאו מהם מלכים ונביאים (מגילה י:). וחנה בשביל שחשדה עלי זכתה ויצא ממנה שמואל (ברכות לא):. וזהו בשביל שנחשדו לזונה ולשכורה נחשב להן לצדקה, עכ"ל.

והאמן בה' ויחשבה לו צדקה (ו יג).

על הפסוק (בראשית טו ו) 'והאמין בה' ויחשבה לו צדקה' כתב בעל הטורים שיש במסורה מלבד זה עוד שני מקומות שנאמר בהם 'ויחשבה', האחד 'ויחשבה לזונה' הנאמר בתמר (שם לח טו), והשני 'ויחשבה עלי לשיכורה' הנאמר בחנה (שמואל א' א יג). ורמז יש כאן על דרך מה שאמר רבי יוסי (שבת קיח): 'יהא חלקי עם מי שחושדין בו ואין בו', שהרי גם בתמר וגם בחנה שתיהן נחשדו בדבר שלא היה בהם ונחשב להן לצדקה כמאמר הכתוב

זכות הביזיונות שספגו זכו לזרע

קודש מלכים ונביאים

מכאן יש לנו להבין מה גדלה מעלת הנחשד בדבר שאין בו עד כדי כך שנחשב להם כאילו ועשו מעשה צדקה עצום שהקב"ה מחשיב להם לטובה. אך דבר נוסף רואים כאן, שכשאדם מתבזה כמו בשני המקרים הללו שנחשדו והתבוזו ושתייהן, זוכה ע"י כך לצאצאים קדושים שיאירו ויושיעו את ישראל, כתמר שחשדה יהודה זכתה ויצאו ממנה מלכים ונביאים, וכחנה שחשדה עלי זכתה ויצאה ממנה שמואל ששקול כמשה ואהרן (שם).

יצא לאור ע"י מכון אור לישרים © כל הזכויות שמורות אין להעתיק או להפיץ ללא אישור מפורש בכתב ממכון אור לישרים נציגו ועיסוד: שוקי קנר

איצרות המגיד ממעוז היסטורי

בית מדרשו של המגיד

סיכום ותמצות דברי תורתו של המגיד

מגיד מראשית

תורתו של המגיד ויע"א לפרשת השבוע

התדבקות בקב"ה על ידי רשימת החכמה שבבריאה

בדיבור זה מבאר המגיד את דרכי ההתדבקות להקב"ה על ידי המחשבה, ומדוע גדול כוחה של המחשבה להגיע עד לחכמה עילאה, שהיא שורש הכל. במשל נפלא שמבאר המגיד כדרכו בקודש, נתבאר כי בריאת העולם כולו והוייתו התמידית היא בחכמה, שהחכמה שבה ברא הקב"ה את העולם, גם מקיימת אותו בכל רגע ורגע, והיינו שהיא שורה בנבראים שכולם מתהווים ממציאותה היחידה שכוללת את כל העולמות והם גם מתקיימים מכוחה.

ואמנם בכוחו הגדול של הקב"ה המהווה את הכל, הוא ה'א-להים' המלביש ומסתיר את חכמתו בלבושי הבריאה, החכמה הנמצאת בנבראים מסתתרת ומתעלמת בהם, ולכן במראה חיצוני ללא דעת מעמיקה אין ניכר לעין הגשמית שהחכמה היא הויית הבריאה, ולכן גם מן הנמנע להתקשר בה בלי הקדמת ההתבוננות, אבל הדעת שהוא פעולת ההתעמקות על ידי המחשבה בשורשו ואמיתו של כל דבר, היא החודרת ומסירה את הלבושים שבהם נדמה כל דבר למציאות נפרדת, ועל ידי זה מתגלית לפני האדם החכמה שטמונה בכל דבר.

במשל נפלא מבאר המגיד במאמרו זה, שהדבר נמשל לאומן שעושה כלי וחוקק לפניו 'רשימו' כדי לעשות כלי, שאף על פי שבגשמיות נראה שה'רשימו' הוא רק הכנה לעשיית הכלי, האמת הנאמרת בהסתכלות הרוחנית היא שעשיית הכלי הוא ממש בכוח ה'רשימו', שהוא אור החכמה המצומצם לצורך עשיית כלי זה, ועל ידי שמתבוננים ב'רשימו', כלומר בשרטוטי הכלי שנעשו בחכמה אפשר להגיע להשגת החכמה עצמה של האומן.

ועל דרך זה יובן לענייננו, בכל אחד מהנבראים יש כח 'רשימו' מאור החכמה, שהוא כעין שרטוט רוחני שמחבר בין החכמה העליונה אל החכמה שטמונה באותו נברא, והוא כח היצירה של הנברא שבו נכללים צורתו, מידותיו ותכונותיו השונים, שמלמדים כולם יחדיו על החכמה האלוקית הנרמזת באותה בריאה, ועל כוח החכמה ששורה באופן פרטי בחפץ זה.

ועל ידי שמתבוננים בהסתכלות פנימית על הכלי מה הכח המחיה אותו, מתגלה על ידי זה הכוח הפנימי שבתוכה שהיא ה'רשימו', שהוא כאמור ה'חותמת' של הכוח הרוחני שבכלי שנברא בכח עליון בחכמת הבריאה, וממנה אפשר להגיע אל השגת החכמה עצמה, וממילא לדביקות הבורא יתברך - מקור החכמה. בכך זוכה האדם גם לרומם ולהעלות את הבריאה כולה, ובכך לקדם את הבריאה לקראת התיקון השלם, שבה תאיר חכמת ה' בשלימות בארץ וידעו כולם כי אין עוד מלבדו.

ובזה מסביר רבינו את סוד העלאת הניצוצין, שהיא דרך אלוקית שחשב הבורא להעלות את העולם לכוננותו הראשונה שבבילי החכמה, ובכוונה מכוונת - בני אדם יורדים בעל כרחם לדרגות תחתונות הרחוקות מהחכמה ודרכיה, ואף אנשים כשרים שאינם יורדים במעשה בפועל, הם יורדים במחשבה שאינה מסורה בידם, דהיינו שעולים במחשבתם תשוקות רעות משבעת המידות שיש בסטרא אחרא, וכל זאת על מנת שיעלו כל מחשבה ומחשבה אל שורשה השייך לה משבעת המידות האלוקיות, שמהם נפלו הניצוצות שהם המחשבות - לקליפה, וזאת על ידי שהאדם מתבונן באור ה' יתברך וחיותו שיש בכל דבר ודבר, ומתבונן בכל רגש העולה בו מאין מקורו, ובכך הוא מעלה אותם לשרשם.

וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם לֵךְ מֵאַרְצְךָ וּמִמְלַדְתְּךָ יְגוֹ' (בראשית יב א), פְּרוּשׁ, כִּי יֵשׁ יו"ד בְּרֵאשׁ בְּשֵׁם הו"י"ה שֶׁמִּתְחִיל בְּאוֹת יו"ד, וְיֵו"ד בְּסוּף בְּשֵׁם אֲדֹנָי שֶׁמִּסְתִּיִּים בְּאוֹת יו"ד, וְהוּא חֻכְמָה עֲלֵיָה חֻכְמָה עֲלֵיוֹנָה - שׁוֹרֵשׁ הַבְּרִיאָה וְהוּיִיתָהּ, וְחֻכְמָה תְּתַאֵה חֻכְמָה תַּחְתּוֹנָה - הַשׁוֹרֵה בְּבְרִיאָה וְהַמִּתְגַּלָּה עַל יְדָה, וְהַכֹּל אֶחָד.

וְהַחְלֹק הוּא בְּזֶה, כִּי חֻכְמָה עֲלֵיָה הִיא בְּאֵה מְמֻקָּר הָעֲלִיּוֹן הַכֹּרֵת הַחֻכְמָה נִמְשַׁכֵּת מִתּוֹךְ עֵינֵי בְּחֻכְמָה עֲצֻמָּה, וְהִיא הַמּוֹלִידָה אֶת הַדְּרָגוֹת הַתַּחְתּוֹנוֹת מִמֶּנָּה, שֶׁהֵם נִמְשַׁכּוֹת מִכּוּחָהּ וּמִתּוֹכָהּ. עַל דֶּרֶךְ מְשֻׁל, כְּשֶׁהָאֵמֵן רוּצָה לַעֲשׂוֹת אֵיזָה כְּלִי, הוּא עוֹשֶׂה רְשִׁימוֹ תְּחִלָּה אֵיךְ לַעֲשׂוֹת חוֹקֵק בְּמַחְשַׁבְתּוֹ וּבִלְבוֹ אוֹ בְּשֶׁרְטוּט מְצוּיִיר, אֵיךְ רֵאוּי לְהִיּוֹת צוֹרֵת הַכֹּל וּמִיּוֹתוֹ, לְפִי מֵה שְׁרוּאָה וּמִבֵּין בְּחֻכְמָתוֹ אֵיךְ רֵאוּי לְהִיּוֹת הַכֹּל, וְרֵשִׁימוֹ זֹאת הִיא הַמְּשַׁכֵּה הַמְּמוּצָעֵת בֵּין הַשֶּׁכֶל אֶל הַמַּעֲשֶׂה, דְּרָגָה אַחֲרֹנָה שֶׁבִּשְׁכֵל וְדְרָגָה רֵאוּנָה שֶׁבְּמַעֲשֶׂה, וְאַחֲרֵי כֵן הוּא עוֹשֶׂה אוֹתָהּ, בּוֹנֵה צוֹרֵת הַכֹּל לְפִי מֵה שִׁיעֵר בְּמַחְשַׁבְתּוֹ.

וְנִמְצָא שִׁישׁ כֵּאֵן שְׁלוּשָׁה דְּרָגוֹת בִּירִידַת הַחֻכְמָה, שֶׁמִּתְחִלָּה הֵיךְ דְּבַר זֶה בְּחֻכְמָתוֹ שֶׁל הָאוּמָן, שֶׁמַּעֲיִין בְּעֵינֵי הַשֶּׁכֶל שֶׁרוּצָה לְהוֹצִיא אוֹ מֵהַכּוֹחַ אֶל הַפּוֹעֵל, וְאַחֲרֵי כֵן מְצִיר אוֹתוֹ בְּשֶׁכֶלּוֹ וְצִיּוֹר זֶה שֶׁהוּא צוֹרֵת הַמַּעֲשֶׂה כְּפִי שֶׁהוּא כְּלוּל בְּכּוּחַ הַמַּחְשַׁבָּה - הוּא הַמְּמוּצָע בֵּין הַחֻכְמָה לְכַח הַעֲשִׂיָה וְהוּא ה'רְשִׁימוֹ, וְאַחֲרֵי כֵן הוֹצִיא אוֹתוֹ מִכֶּח אֶל הַפְּעֵל וְכֵן נִמְשַׁךְ הַשֶּׁפַע בְּכֹל עֵת כְּמַעֲיִין הַנִּמְשָׁךְ מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה.

וְחֻכְמָה תְּתַאֵה דֶּרֶךְ הַדְּבִיקוֹת אֶל הַשׁוֹרֵשׁ שֶׁנִּקְרָאת חֻכְמָה תְּתַאֵה מְסוּדָר בְּסוּדָר הַפּוֹךְ כְּבָאֵר מִיָּם הַנּוֹבַע מִלְּמַטָּה לְמַעְלָה, שֶׁהַחֻכְמָה הֵיטָה קִדְּם בְּעוֹלָם כְּפִי שֶׁנִּתְבָּאֵר שֶׁנִּחְקָקָה בְּכַח הַעֲשִׂיָה שֶׁל הָאוּמָן שִׁיצַרָה כְּנֹזֵכֵר, וְאֵז הִיטָה נְגִלִית בְּמַחְשַׁבְתּוֹ הָאוּמָן, וְאַחֲרֵי כֵן נִסְתַּלְקָה הַיִּמְנוֹ, כְּשֶׁנִּגְמְרוֹ שְׁלִבִי עֲשִׂיטָה שֶׁאֵז נִיכְרָה חֻכְמַת הָאוּמָן בְּכֹל רֵגַע וְרֵגַע, וְאֵז נִרְאָה הַחֶפֶץ כְּמַצִּיאוֹת בְּפִנֵי עֲצֻמָּה, וְכִבִּיכּוֹל מִסְתַּתֵּר הַחֻכְמָה בְּהַעֲלֵם בְּכַח הַעֲשִׂיָה שֶׁבְּאוֹתוֹ חֶפֶץ, וְכִשְׁרָאָה הָאוּמָן דְּבַר זֶה לְפָנָיו אֵז נִזְכָּר אוֹתָהּ הָאוּמָן שֶׁהוּא הַחֶכֶם, וְאֵז נִזְכָּר בְּחֻכְמָה שֶׁבָּה יֵצֵר אֶת הַכֹּל, כִּי הִיא נִמְצָאת וְגוֹנָזָה בְּהַכֹּל - בְּצוֹרֵתוֹ וּפְרִטִי תְּבִנִיתוֹ שֶׁהִיא ה'רְשִׁימוֹ' וְהוּא מִשְׁתַּעֲשֵׂע בְּחֻכְמָתוֹ שִׁירְדָה לַעֲשִׂיָה, וְאֵז יֵשׁ לְחֻכְמָה הַתְּעוֹרְרוֹת מִחֻדְשֵׁת וְנִתְגַּלְתָּה שׁוֹב.

וְזֶהוּ הָאוּמָן כְּמֵה פְּעֻמִּים (פְּסֻחִים יו. סְנַהֲדִין פב.) בְּפִנְחָס שֶׁרָאָה אֶת מַעֲשֶׂה זְמִיר, וּבְהַלֵּל הַזֶּקֶן כְּשֶׁרָאָה אֶת יִשְׂרָאֵל שֶׁתְּחַבּוֹ אֶת סְכִינְיָהּ בְּגִזֵּת וּקְרָנֵי פְּסַחִיָּהּ, רָאָה מַעֲשֶׂה וְנִזְכָּר הַלְּכָה לְאַחַר שֶׁרָאָה אֶת הַמַּעֲשֶׂה שֶׁבּוֹ גִּנּוּזָה חֻכְמָתוֹ יִתְבַּרֵךְ עַל יְדֵי הַלְּכוֹת הַקְּשׁוּרוֹת לְאוֹתוֹ מַעֲשֶׂה, זָכָה לְגַלוֹת עַל יְדֵי הַדְּעַת אֶת הַחֻכְמָה הַגִּנּוּזָה בְּמַעֲשֶׂה זֶה שֶׁהִיא תּוֹרַת ה', וְלִכְּן נִזְכָּר בְּהַלְּכוֹת אֵלוֹ שֶׁלְּמַד מִרְבוּתוֹ, כִּי ה' בְּחֻכְמָה יִסַּד אֶרֶץ, (מְשֻׁלִי ט) אֵם כֵּן שֶׁאֵפִילוֹ דְּרָגַת אֶרֶץ נִתְיַסְדָּה בְּחֻכְמָה נִמְצָא שֶׁהַחֻכְמָה הוּא שׁוֹרֵה בְּאֶרֶץ עֲצֻמָּה, בְּכֹל הַבְּרִיאָה הַגְּשְׁמִית הַנִּקְרָאת בְּכֻלּוֹת אֲרָצוֹת, וְגַם שֶׁהוּא חֶכֶם, כְּשֶׁרָאָה מַעֲשֶׂה לְפָנָיו אֵז עַל יְדֵי הַדְּעַת

דרגה התחתונה שהיא בבחינת 'צר' - קטנות המוחין, כלומר שנתעוררו בו תאוות גשמיות, שלא התעוררו לו עד אותה העת כלל.

וזה פירוש הפסוק: **'וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם, אָבִי הוּא חֲכָמָה** כי החכמה נקראת אבא, **רַ"ם הוּא רוֹמְמוֹת** מרמז על החכמה העליונה שהיא מרוממת וקודמת לכל, **וְהוּא יו"ד בְּרֵאשִׁי**, יו"ד שבראש שם הוי"ה דהיינו חכמה עילאה שממנה הויית העולמות, **לָךְ לָךְ מֵאַרְצָךְ, וְהוּא** ציווי על אברהם שהיה דבוק בחכמה, ללכת מדביקותו שהוא **מֵאַרְצֵךְ עֲלִיּוֹן**, מחכמה עליונה שהיא רמה ונעלה על כל העולמות, **וּמְמֹלְדָתְךָ** מדביקותו התמידית בשורשי העולמות (שמשם נולדו כל העולמות) והם שורשי השכלים העליונים, **וּמִבֵּית אָבִיךָ, בֵּיתוֹ זו אֲשֶׁתוֹ, וְהִיא בֵּינָה** הנקראת אמא, שהיא כאשה לחכמה הנקראת אבא.

'אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָךְ, וְהוּא חֲכָמָה תִּתְּנָהּ החכמה התחתונה השורה בעולם כדי להביאו אל תכלית הנרצה במחשבת הבריאה, **כִּדִּי שְׁאֶעֱשֶׂךָ שָׁם לְגוֹי גָדוֹל. פְּרוֹשׁ אִם הוּא מַעֲלָה מִמְדְּרָגוֹת הַתַּחְתּוֹנִים אֲזַ נְתוּסָךְ בּוֹ גְרִים**, שהם הניצוצות שהיו שבויים בקליפת נוגה, ועל ידי שמעלה דרגות התחתונות הם עולים לקדושה, ואז הם בבחינת גרים, והם ממש נשמות אלו הגרים שגייר אברהם.

עֵתִים שֶׁהוּא בָּא בְּמִדְרָגוֹת תַּחְתּוֹנִים, יש זמנים שמשמים מביאים את העוסק בהעלאת הניצוצות לטהרם ולהעלותם, שיפול לדרגות תחתונות ומחשבותיו משוטטות בתאוות גשמיות ואפילו בתאוות איסור, **אָף שֶׁהוּא אֵינוֹ רוֹצֶה** לבוא לארציות, עם כל זה מביאים אותו משמים למדריגה זאת, וקשה למה יביאוו למדריגות תחתונים אע"פ שאינו רוצה. וזה מה שהוקשה לו לשלמה המלך למה נתרחק מקדושתו יתברך אף שאינו רוצה. ונרמזה במאמרו 'היא רחוקה ממני',

ומתרץ, שטעם הדבר שהביאוו מן השמים למדריגות התחתונים, **הוּא כִּדִּי לְהוֹצִיא מִשָּׁם** מדברי הגשמיות **נִיצוּצֵינָן** כוחות קדושה שנפלו אל דרגת גשמיות זאת ב"שבירת הכלים", כי באמת שורש התאוות הגשמיות עצמם הוא מהחכמה העליונה - באהבת ה', ועל ידי זה שלומד דרך התאוות בעניינים זרים באופן שגם כשנופל לתוכם אינו נמשך אחריהם אלא יש לו דעת שהיא ההתקשרות אל הכוח הפנימי שבהם, מתחדש לו דרכים באהבת ה' שהיא החכמה הטמונה בהם ביתר שאת והתגברות, וכיוצא בזה. **עַל דֶּרֶךְ** שאמרו חז"ל (קידושין ב:) **דֶּרֶכּוֹ תִּפְקִידוֹ שֶׁל** איש החכם הדבוק בחכמה שהיא בחינת משפיע, **לְחַזֵּר אַחַר אֲשֶׁה** אחר הארציות שהיא בחינת מקבל, ולייחדה אל החכמה אשר בו, ולכן מחובתו של החכם לרדת אחר חלקי החכמה שנפלו לתאוות שהם בחינת נוקבא.

עד כאן ביאר רבינו את דרכו של שלמה המלך בחכמה תתאה, ואת ההבדל בינה לדרך חכמה עילאה.

וְזֶהוּ הַפְּסוּק, פְּרוֹשׁ כִּי אַבְרָהָם הָיָה עֵתָה בְּנִסְיוֹן, כמאמר חז"ל (פרקי דרבי אליעזר פרק כו) שמנו נסיון זה בין עשרה נסיונות שנתנסה אברהם, והנסיון הוא שמכח ציווי הקב"ה לצאת וללכת במאמר "לך" נפל ממדריגתו, וְהָיָה בְּמִדְרָגַת הַתַּחְתּוֹנִים, כלומר שהיה צריך להכנס במדריגות השפלות השורות בְּאָרְצֵ מִצְרַיִם, שמורה על

שמתקשר אל החכמה שבו שניכרת בו על ידי ה'רשימו' **הוּא בָּא אֶל הַחֲכָמָה שְׂפָה** ובזה חוזה ומגלה אותה, (ובזה שב ומחיה אותה באור החכמה כפי שיתבאר בהמשך).

וְזֶהוּ סוּד הַיְבוּס שאמרו בזוהר (משפטים ק:) **כִּי מִתְחַלֶּה** קודם נפילת היבמה ליבוים, **הָיָה** היבם רק בדרגת אָחִיו של המת כיון שהוא אחיו בפועל, **וְעַכְשָׁיו נַעֲשֶׂה** בבחינת אָבִיו של המת, להולידו מחדש. והענין הפנימי הוא, **כִּי מִחַמַּת הַדְּעִת** שהוא היבוים, שצורתה המתקנת היא בכוונה להתקשר (-דעת) אל מקור חוצבה של רוח המת שהוא כוח אביו שממנו נמשכה רוח המת, ולהולידו מחדש, **הוּא בָּא לְמִדְרָגַת חֲכָמָה, וְזֶה הוּא אָב, דאז הוא בבחינת אביו של עצמו ואחיו המת, ומקבל כח כאב המוליד את הבן. וההסבר הוא, כי הדעת נמשך מהחכמה הנקראת 'אבא', וכן כל אב בישראל הוא בבחינת 'חכמה' ביחס לבנו המקבל ממנו את אור השכל, והבן שמוחו נמשך ממוח אביו נחשבת התקשרותו אל הכוח השכלי שמקבל האב בבחינת 'דעת' המקבל מחכמה, ועל ידי הדעת הוא מקבל את כוח ההולדה של אב היא החכמה שממשיכה חיים, כנאמר (קהלת ז ב) 'החכמה תחיה בעליה'.**

וְכֵן בְּדָבָר זֶה כשרואה החכם את המעשה שנברא בחכמת השם יתברך, **מִחַמַּת הַדְּעִת שְׂנוֹתָן בְּדָבָר זֶה הוּא בָּא אֶל הַחֲכָמָה** כי כשאדם מתקשר אל פנימיות הדבר, הוא בא ממילא אל כוח החכמה המחיה אותו שהוא כח הפועל שבו, **וְזֶהוּ חֲכָמַת שְׁלֹמֹה** שהיתה עבודתו בדרך חכמה תתאה בדווקא, **שְׁאֵמַר** על ענין פרה אדומה (קהלת ז כג) **'אִמְרַתִּי אַחֲכָמָה וְהִיא רְחוּקָה מִמְּנִי. כִּי הוּא הָיָה רוֹצֶה לְבֹא אֶל הַחֲכָמָה, וְזֶהוּ 'אִמְרַתִּי אַחֲכָמָה' כִּי אֹרִי־תֵא מִחֲכָמָה נִפְקֵת** (זוהר יתרו פה). התורה מחכמה יצאה, משמע שהחכמה - שלמעלה מהשגה - היא שורש התורה המושגת לנו, ולכן רצה לבוא אל עצם החכמה אשר גנוז בתורה, **וְהוּא הָיָה חָכֵם, שהיה דבוק בכל מחשבותיו דיבוריו ומעשיו אל החכמה העליונה, וְהָיָה רוֹצֶה לְבֹא אֶל הַטַּעַם** בחינת חכמה, **מִדְּבָר זֶה** מהלכה זאת שבה נרמזה דרך העלאת העולם לשורשו, והיא הענין שממשיך ומבאר:

כִּי פָרָה אֲדָמָה מִטְהַרֵּת טַמְאִים וּמְטַמְא טְהוֹרִים (במדבר רבה יט א), בהלכה זו נרמזת עניינה של הפרה אדומה, **פְּרוֹשׁ:** מטהר טמאים היינו, **כְּשִׁרְאָה** שלמה המלך **דָּבָר מְגַנֶּה, מעשה שמגונה מחמת שהוא בלי דעת, ורחוק מהשפעת החכמה, שענין זה נרמז בפרה אדומה שהיא כנגד קליפת נוגה שבה מעורבים טוב ורע, הָיָה מַעֲלָה אוֹתוֹ** על ידי חכמתו, כיון שנתדבק בשורשו של המעשה שהוא החכמה, **אֶל שְׂרָשׁוֹ, וְזֶהוּ "מטהר טמאים", שמביא את ה'ארציות' שבתאוות היתר אל ה'חכמה', שהיא שורש הטהרה.**

וכן "מטמא טהורים", היינו שמרחקים אותו, **וַיִּשׂ**

המאור הגדול לתורת החסידות

מאור ושמש המכואר

ביאור נרחב | ציונים והשוואות אלפי מראי מקומות

פירושים וניקוד | הקדמות מהפלאות פרקי תולדות זמנא

כתובות משנה | מפתחות עמוד מרדכי עין

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66 להשיג בחנויות הספרים

השערים נפתחים:

משנה ברורה

עם המפתח המפואר

מהדורה חדשה של המשנה ברורה המפואר 'עוז והדר' בתוספת מפתחות מפוארים ומפורטים על כל ההלכות המובאות במשנ"ב, ביאור ושע"צ בנוסף לשלל מעלות המהדורה המנופה ומזוקקת, עם מראה מקומות והוספות רבות

מניחא

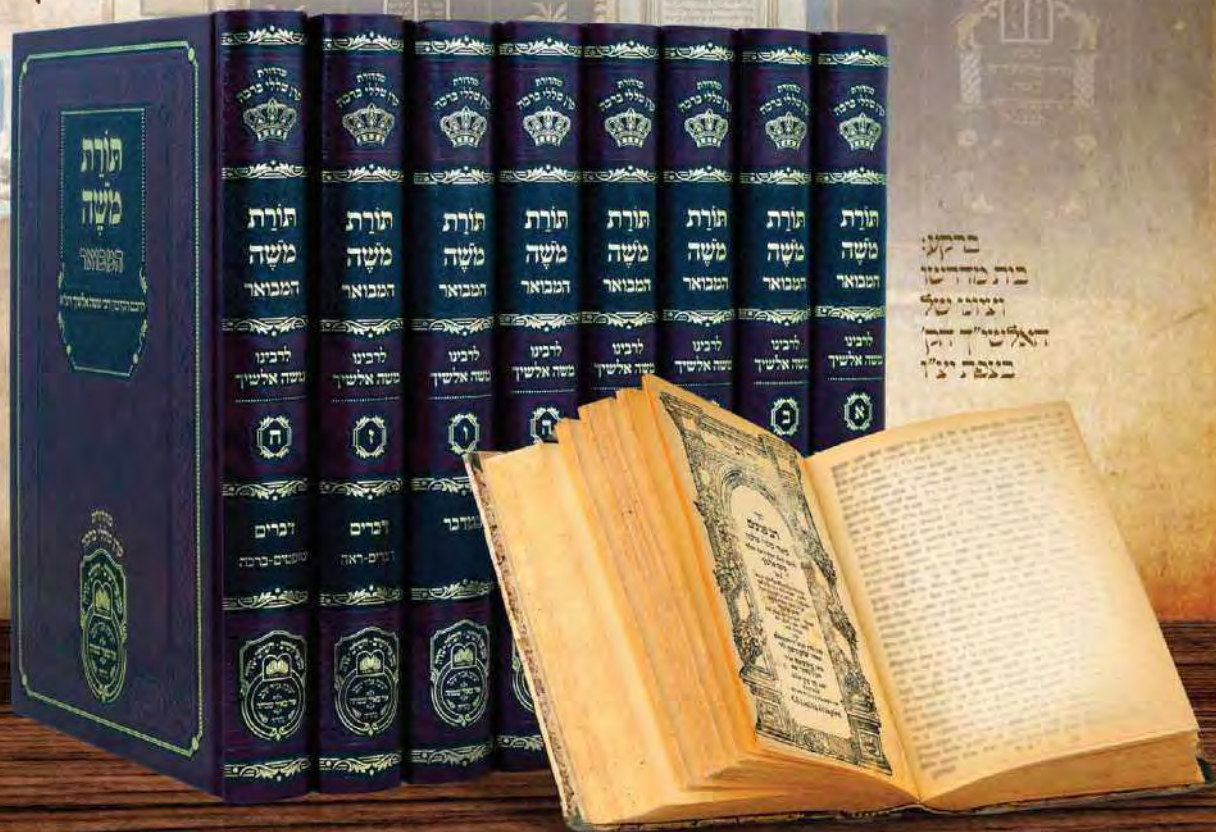
חיים של תורה

להשיג בחנויות הספרים

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66

הושלם הקטן!

תורת משה המבואר עם ביאור משולב לרבינו משה אלשיך:

התורה
בית מדרש
ויצאנו
האלשיך
בבית יצחק

האלשיך הקדוש
משה נה' הי"ד אלשיך ז"ל
דאכד בתקופת הא"י הקדוש
זמון הבית יוסף
חסדן ע"י מרן
דב"ר וחסד לירושלם
ע"י רבני וחסדני שנת ד'ת"ס
הוא י"א י"א י"א

וכבר הכתיר הרב החיד"א את האלשיך הקדוש:

המפרש הגדול של אהרן רוננים

להשיג בחנויות הספרים

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66

מתחזקים!

דיבורים של אמונה וחיזוק משיחותיו ושיעוריו של הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א בימים אלו

עלינו להישאר בסוכות!

אותה עצה מפורסמת שהנביא ישעיה נותן לנו: "לך עמי בא בחזקתך וסגור דלתך בעדן חבי כמעט הגע עד יעבר זעם" מתפרשת על ידי השפת אמת כמרמזת על חג הסוכות: לך עמי בא בחזקתך - מה הם החדרים של עם ישראל? הסוכות! הסוכות הם אלו שמגינים ושומרים על עם ישראל. השם ישמור אותנו, אבל הנה רק יצאנו מהסוכות, חזרנו לבתים, והנה אל תוך הבתים הגיעה פגיעתם הרעה של המחבלים. אנשים נשים וטף היו בבתיהם, סגורים, ישנו בשלווה, והמחבלים פרצו אל תוך הבתים, עקרו את הדלתות. הבית, המקום המוגן ביותר, מבצרו של האדם, נפרץ לחלוטין. הבתים הושמדו. נשרפו, ואנשים נהרגו, נפצעו, נלקחו בשבי.

זה דבר מופלא. כשהיינו בסוכות, בחוץ, בקירות מעץ, הסוכה שמרה עלינו. נכנסנו לבתים, וראו מה אירע. אולי זה מלמד על הצורך להישאר בסוכה. לא הכוונה כמובן כפשוטו אלא רעיונית. עלינו להישאר בסוכה, ברעיון של הסוכה, בהבנה של הסוכה. מבואר בספר 'למרות המאור' שהמהות של סוכה זה לדעת שהבית לא שומר עלינו.

"באה מצות סוכה זאת ללמדנו שלא ישים אדם בטחונו בגובה ביתו וחיזוקו ותיקונו הטוב, ואף כי היה מלא מכל טוב ואל יבטח בסיוע שום אדם אף על פי שיהא אדון הארץ ומושל בה, אבל ישים בטחונו במי שאמר והיה העולם כי לו לבדו היכולת והאמונה".

והוא ממשיך ואומר: "באה מצוה זו להעיר ולהזכיר כי בסוכות הושיב השם יתברך את בני ישראל במדבר ושמרם מן החורף והקרח והצינה והגשמים והחום בלי בית ותקרה, ובוה יראו כי בכל דור ודור שומרים בוראם בלי בית וחומה דלתיים וברחי".

אומר רבי יהונתן אייבשיץ בספרו יערות דבש: אדם צריך להישאר בסוכה - גם אחרי סוכות, לא במבנה של הסוכה - אלא בהבנה של הסוכה. לדעת שלא כוחו ועוצם ידו עשו לו את החיל הזה, לא הבית שלו הוא שישמור עליו, ככל שזה יהיה חזק ומבוצר, רק הקב"ה הוא זה שישמור עליו מכל צרה וצוקה ויגן עליו מאויביו.

להחזיר את הבטחון!

אפשר אולי להבחין שהאינסטינקט הראשוני של כל אדם ואדם במצב נורא כזה הוא לתת עצות בטחוניות. אנשים יושבים בביתם ומביאים רעיונות צבאיים מקיפים, תוכניות עבודה ויעדים אסטרטגיים. כאלו שלא החזיקו אקדח מימיהם - מביאים עצות על הפעלת מערכות של טנקים וטילים.

אולי ויתכן שמדובר בעצות טובות, אבל עכשיו זה בדיוק הרגע להבין שהנצחון של עם ישראל מותנה דווקא בכך שנדע לבטל את השכל שלנו, את ההבנה שאנחנו מבינים משהו.

הנה המשנה הידועה במסכת ראש השנה הדורשת את הפסוק: "היה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל" - וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה? אלא - מסבירה המשנה - "לומר לך: כל זמן שהיו ישראל מסתכלים כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים היו מתגברים!"

מה הכוונה "משעבדים את לבם לאביהם שבשמים".

מבואר בספרי החסידות, בספר 'שמח ישראל' מביא בשם אביו: שנצחון ישראל היה ברגע שהבינו שהכל זה מהקב"ה, לבטל את המחשבה שאנחנו מבינים, להסתכל כלפי מעלה ולשעבד את לבנו להבנה פנימית מוחלטת שהכל בידי של הקב"ה. כשתהיה לנו את האמונה והבטחון - מובטחים אנו שיהיו מתגברים! לא במבנה של הסוכה - אלא בהבנה של הסוכה.

לדעת שלא כוחו ועוצם ידו עשו לו את החיל הזה, לא הבית שלו הוא שישמור עליו, ככל שזה יהיה חזק ומבוצר, רק הקב"ה הוא זה שישמור עליו מכל צרה וצוקה ויגן עליו מאויביו!

להוסיף אהבה!

הפסוק אומר (במדבר יט) וְכִי תָבֹאוּ מִלְחָמָה בְּאַרְצְכֶם עַל הַצָּר הַצָּר אֲתֶכֶם וְהִרְעַתְם בְּחִצְצֹרֹת וְנִזְכַּרְתֶּם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם וְנוֹשַׁעְתֶּם מֵאֵיבֵיכֶם:

בעת צרה, עם ישראל קורא אל הקב"ה, ה' יהודים תוקעים, יהודים מריעים בחצוצרות. והקדוש ברוך הוא ברחמי זוכר לטובה ומושיע.

אחינו בני ישראל בכל מקומות מושבותיהם.

הפעם המלחמה נכפתה עלינו לאחר שהרענו בחצוצרות, לאחר שכבר נזכרנו לפני ה'. ביום הכי מיוחד בשנה. ביום הכי מרום. ביום שגילו לנו חכמינו זכרונם לברכה שזהו יום הקשר בין בורא עולם לבניו בחיריו, עם ישראל.

אסון כזה, לא נתפס בכלל, זו טרגדיה שאין לה שום הבנה אנושית. שום הסבר אנושי. אנחנו קטני בינה ודעת מכדי לדעת חשבונות שמים.

אבל, אנחנו צריכים לדעת: ההיסטוריה של עם ישראל מלאה במאורעות דמים. רק לפני 80 שנה, במלחמת העולם הנוראה, משפחות שלמות נכחדו. הסבים שלנו, איבדו את כל משפחותיהם. הדורות הקודמים עברו התעללויות נוראות, ולמרות זאת נשארנו נאמנים להקב"ה. נאמנים לתורתו.

בעל חובת הלבבות מביא מה שנאמר על אחד מן החסידים שהיה קם בלילה ואמר "אלוקי, הרעבתני ועירום עזבתני ובמחשכי הלילה הושבתני ועוזך וגדלך הוריתני, אם תשרפני באש לא אוסיף כי אם אהבה אותך ושמחה בך".

ביום הגדול של שמחת תורה, אמרנו נגילה ונשמחה בך. כ"ב אותיות התורה הקדושה. יחד עם בשורות האיוב שהחלו לזרום במהלך החג, שמחנו עם בורא עולם ועם המתנה הנפלאה שנתן לנו: תורתנו הקדושה.

עת צרה היא ליעקב, ואין לנו לשבת ולחשב חשבונות של עולם. אנחנו לא יודעים חשבונות. אנחנו כן יודעים את ההיסטוריה. שלמרות החורבנות והרדיפות, טרגדיות של אלפי שנים, מליונים של יהודים שנהרגו במהלך הדורות, בחורבן ירושלים כמו במסעות הצלב, באינקוויזיציה כמו בשואה, עם ישראל חי וקיים. עם ישראל הם עם הנצח. ולכן אסור לנו להתייאש. הצער הוא עצום, הוא כלל לא נתפס, הלבבות קרועים, לבנו עם המשפחות השכולות שאיבדו את יקיריהן, עם ישראל כולו מעתיר בתפילות לשלומם של אלפי הפצועים והנעדרים הרבים. כל אחד ואחד מתחזק

במה שהוא יכול. בנתינה. בחסד. באהבה. בשמירת השבת. הרי זה אירע בעצם יום השבת. לכן כולנו מוסיפים ומתחזקים. ואסור לשכוח שאנחנו עם הנצח. ובקרב מאד כבר נזכה לראות את הגאולה השלימה בבואת המשיח במהרה במהרה.

עדיין עלינו לשמוח

כולם מכירים את סיפורו של המלך שהזמין את בניו לסעודה שתימשך כמה ימים. כשהגיע זמן פרידתם, אמר המלך: קשה עלי פרידתכם, הישארו עמי לעוד יום אחד, לעוד סעודה קטנה. כך בדיוק אומרים חז"ל: זהו חג שמיני עצרת - אחרי כל שבעת ימי חג הסוכות, הקב"ה, מלך מלכי המלכים, מבקש מבני ישראל להישאר עמו עוד יום אחד, וזו השמחה של שמיני עצרת.

מול הסיפור הנודע יש את השאלה המתבקשת: מה בדיוק הרווח המלך כשהוא ביקש שישארו עוד יום יום אחד, הרי בסופו של דבר הפרידה הקשה תתרחש, אם לא עכשיו - אז בשלב מאוחר יותר; מה בדיוק מרוויחים כשדוחקים את הקץ?

התשובה לכך מצויה בספרי המחשבה והחסידות: על ידי היום הזה אנחנו אכן לא נפרדים מהמלך. יום זה של שמיני עצרת הוא למעשה נשאר איתנו לתמיד, וכך בדיוק פותר המלך את עניין הפרידה מבניו. הוא אכן נשאר איתם.

אם כך, נוכל לעלות כאן להבנה נוספת: המצוה היחידה שיש בחג שמיני עצרת הוא מצות השמחה, הציווי של "והיית אך שמח".

מכיון ששמיני עצרת ממשיך לימים הבאים, הרי שזו גם המצוה שלמעשה ממשיכה איתנו גם לימים האלה: מצות השמחה, וזה מביא אותנו לסגירת מעגל שעלינו לקחת איתנו כצידה לדרך:

אנחנו יודעים שאך זה לשון צער - אבל התורה אומרת "והיית אך שמח" - גם מול הצער הנורא והבלתי נתפס - עלינו להיאחז במצות השמחה, כי בכוחה של השמחה לשמור עלינו ולהציל אותנו.

ולעולם לא נבוש

אנחנו אומרים בכל יום שלש פעמים בתפילה "ולעולם לא נבוש כי בך בטחנו".

כאשר סומכים על היכולות של אנשים ואנשי צבא וכלי נשק וכל הדברים האחרים, אזי אכן יכול להיות מצב של בושה וכלימה. אי אפשר אפילו לתאר זאת במילים. כמה בושה. כמה בזיון. עם שלם של אספסוף רחצני. מפלצות אדם. יכולים לעבור את הגבול ולרצוח בדם קר. לטבוח אנשים נשים וטף ללא אבחנה. זו באמת בושה. זה קושי עצום. פתאום מבינים שכלום. לא מדובר בכלל נשק שלא היו. אלא פשוט אפילו תגובה מינימלית לטירוף כזה, לאותם שמתיימרים לומר "כוחי ועוצם ידי" חלילה וחלילה, לקח להם כמה שעות רק להתאפס על עצמם. לא מדובר על הקיפה של מטוסים ואי יכולת להתמודד. רק אספסוף שפרץ את הגבול. כמה קשה היה להם להרים מטוסים ולהתחיל לרסס את המחבלים הארוצים הללו. אלא מה. אם לא כי צורם מכרם וה' הסגירם. בדיוק כך. בדיוק כפי שכתבו בשירת האיזינו. הקב"ה יכול לסמא את העיניים.

יכול להיות צבא חזק ומודיעין חזק. הם יודעים מה קורה באיראן ולא רואים התארגנות המונית עם מסע הרג המוני שמתקרב לתוככי הארץ הקדושה. איך זה יתכן? כי הקב"ה לא רצה שיראו. זה המסר העיקרי שלנו מהאירוע הזה. כל מי שיושב בבית ומצפה לתגובה חזקה או לכל מיני פעולות. שיבין היטב היטב. שיכניס עמוק לתודעתו, למחשבתו, אין עוד מלבדו.

דוקא באותו יום של שמחת תורה. שכולנו אומרים "אתה הראית לדעת כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו". יש שאלה, אם ה' הוא האלקים, למה צריך להוסיף "אין עוד מלבדו", וכי זה לא ברור שאין עוד מלבדו. אלא שיש יהודים שאכן מאמינים בבורא עולם. אבל הם חושבים מתוך טפשות או מתוך תמימות שהוא צריך כביכול קצת עזרה... שגם האנשים גורמים משהו בפעולותיהם. לכן דוקא ביום הזה, הקב"ה הראה לנו מה זה "אין עוד מלבדו". לא צבא. לא ממשלה. לא כלום. הם כולם היו כמו עיוורים. סומים באפילה. לא רואים. וגם כשכבר ידעו וראו לקח להם שעוות להתחיל להגיב. ואפילו קעת הם עדיין מתנהלים כמו העצלנים שבכנה. מסתובבים עם פנים כבויות ובקושי מצליחים להתרומם ולשדר אווירה אחרת.

לכן, יהודים יקרים, כדי שלא נבוש, אומר לנו בורא עולם, ואנחנו בעצם אומרים זאת בתפילה כל יום, רק כדאי לשים לב "ולעולם לא נבוש כי כך בטחנו". במקום המתין לתגובה ולדברים אחרים. הבה כולנו נשים יתנו ובטחנונו רק בבורא עולם. "ישראל בטח בה" עזרם ומגינם הוא". דוד המלך עליו השלום אומר זאת בתהלים. אנחנו אמרנו זאת בשמחת תורה. ואפשר לשים לב, בהפסוק של ישראל בטח בה, נמצא לפני בית אהרן בטחו בה, לפני יראי ה' בטחו בה, כי האמונה של היהודים הפשוטים. ההישענות וההתרפקות על אבא שבשמים, האמונה הזו היא הכי חזקה ומועילה. הקב"ה אמנם בחן את היהודים לכל אורך ההיסטוריה. אנחנו צריכים לבקש יותר בכוונה "ואל תביאני לידי נסיון". אל תבחן את האמונה שלנו. כבר יש לך מספיק הוכחות. אבל אם כבר יש את הניסיון. הבה נבטח בה, ואז נראה בישועתו הגדולה והעצומה. לעושה נפלאות גדולות לבדו כי לעולם חסדו.

על שבר בת עמי

איכה פרק ג: (מז) פחד נפחת יהיה לנו השאת והשבר: (מח) פלגי מים תרד עיני על שבר בת עמי: (מט) עיני נגרה ולא תדמה מאין הפגות:

אי אפשר בכלל להכיל את הצער הנורא. חמישים שנה אחרי אותה מלחמה עקובה מדם, מה שמכנים בשם מלחמת יום הכיפורים, ושוב בתזמון מדהים, אחר יובל שנים, והוא דבר הוא, שאלו שסופרים ומונים לפי הגויים, הרי התאריכים קרובים ממש. אבל כאן הצרה עוד גדולה יותר. כבר אחרי יום כיפור. אחרי הושענא רבא. אחרי כל הזכויות. כבר הקפנו עם ארבעה מינים, סמלי הנצחון שלנו. כבר הספקנו לערוך הקפות עם התורה, התורה הקדושה, כליל שמיני עצרת, והנה בבוקרו של יום, מידת דין כזאת, שלא ראית מזה שנים, טרגדיה שבכלל לא נתפסת בשכל, מאות הרגים והרבה מעבר לכך, איפה היה כדבר הזה? רחמנא ליצלן. נורא נוראות. לנורא תהילות בדין. מה אירע לנו? איך אירע כדבר הזה?

הנביא ישעיהו (מב יח-ט) מצווה ואומר החרשים שָׁמְעוּ וְהַעֲוִירִים הִבִּיטוּ לְרֵאוֹתַי: מִי עוֹר כִּי אִם עֲבָדֵי יְחִשׁוּ כְּמַלְאכֵי אֲשֶׁלַח מִי עוֹר כְּמִשְׁלֹם וְעוֹר כְּעֶבֶד ה':

מסביר רש"י הקדוש. מסבירים המפרשים. הקב"ה אומר לישראל. אתם ישראל החרשים משמוע דבר ה' והעוורים מלראות מצותיו שמעו מעתה והביטו לראות הואיל וטובה גדולה מוכנת לכם.

והנביא ממשיך ואומר, הרי העיוור והחרש הוא השליח שמנסה לא לראות במעשים שלכם.

אנחנו נוכחנו לראות עיוורים וחרשים מסוג אחר. אי אפשר אפילו לקלוט זאת. קבוצת ישמעאלים, פראי אדם, רוצחים מפלצתיים, באים עם טרקטור ומפילים חומות וגבולות שהשקיעו בהם הון רב. ברגע אחד עם רחפנים פשוטים הם מפוצצים את המצלמות. מה שכל אדם עושה היום מצלמה בבית הפרטי שלו עם מצלמה

נסתרת ועוד ועוד, הנה כאן כל החומה, כל מה שהשקיעו, כל מה שסיפרו הכל לא עומד בכלל מול קבוצת רוצחים עלובה נפש? וכי משהו מסוגל להבין זאת?

אנשים שואלים ותמהים בעד עצמם? איפה הייתה השמירה? איפה התצפיתנים? איך יתכן שהסתובבו מחבלים כמה שעות וחדרו לכל הרבה מקומות, ולא הזניקו מטוסים בתוך שניות כדי לרסס את כל מי שמנסה לחדור את הגבול?

אין זאת, אלא שהקב"ה אומר בידו נביאו "החרשים שָׁמְעוּ וְהַעֲוִירִים הִבִּיטוּ לְרֵאוֹתַי", כן, אתם חרשים אע"פ שיש לכם אזניים, אתם עוורים אע"פ שיש לכם עיניים. אם הקב"ה רוצה, אזי האויבים הנוראים הללו יכולים במשך שנה ויותר להתארגן עם תכנית רצחנית נוראה שכזאת, ולא מודיעין ולא אמ"ן ולא שב"כ ולא ראש מדינה ולא רמטכ"ל, לא ראש ולא זנב, ולא כלום. אף אחד לא יודע. כמעט חלילה מה שאין הפה יכול לומר, נס גמור שיהיה היפך הנס. זה לא אפשרי בכלל להבין. רק כי צורם מכרם

לדעת להודות להקב"ה על הניסים והנפלאות

אין ספק שהמלחמה שתיזכר כמלחמת שמחת תורה מזכירה לנו את מלחמת יום הכיפורים. שתי המלחמות באו בהפתעה עצומה. הלם מוחלט.

אבל כדאי להצביע על עוד קשר נורא, קשר רוחני, שמראה לנו דווקא את קרן האור בתוך החשיכה הגדולה.

כשבתנו את מלחמת יום הכיפורים בהסתכלות לאחור, שמו לב שלמרות המחיר הכבד, האיום והנורא, מחיר הדם של ההרוגים והפצועים, עדיין הטרגדיה הייתה יכולה להיות גדולה יותר. ראו ניסי שמים.

ולימים, גילו לנו צדיקים מכבשונו של עולם שנס מיוחד נעשה שאויבינו ימ"ש בחרו דווקא את יום הכיפורים ליום של המלחמה.

יום הכיפורים הוא יום של סליחה ומחילה - יום שבו בני ישראל עמדו זכים וטהורים, הקב"ה מחל לנו על העוונות. זה למעשה הגן על עם ישראל. זה מה שמר עלינו.

אחי ורעיי, ככל שהמצב היה קשה במתקפה של שמחת תורה, אבל דעו לכם שעצם הדבר שהקמים עלינו בחרו לעשות זאת בשמחת תורה, זה עדיין שמר עלינו.

ואת הסוד הזה מגלה לנו רבינו השפת אמת' (סוכות תרל"ט): ידוע שבמשך שבעת ימי הסוכות הקריבו בבית המקדש שבעים פרים כנגד שבעים האומות.

כל זה, אומר השפת אמת, שייך רק בימי הסוכות, אז עדיין יש להם אחיהו.

אבל בשמיני עצרת התורה אומרת: "ביום השמיני עצרת תהיה לכם" - זה חג רק של בני ישראל! ביום הזה אין אחיהו לגויים! כאן אין מגע נכרי!

זה מה שהציל אותנו מאסון גדול יותר, וזה מה שבעז"ה יציל אותנו מידם.

וה' הסגרים. זה אכן "צורם". מה שלא מסוגלים להאמין בהקב"ה. יהודים יקרים. צריכים להאמין. אין מושג בכלל של "כוחי ועוצם ידי". אין דבר כזה. אפילו כעת כשכבר יש מהם שמתברבים שיביאו שקט לארבעים שנה. וזה אומר למאה שנה. אבל בינתיים אפילו ליומיים אין הם מסוגלים. פתאום צצים להם מחבלים ארוורים, ולא יודעים מאין הם באים. הם לא יודעים כלום.

אבל לנו יש את התורה הקדושה, והפסוק אומר לנו בפרשת עקב (דברים ח-כ):

(יא) הַשְׁקֵב לָךְ פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ לְבַלְתִּי שְׁמֹר מִצְוֹתַי וּמִצְוֹתַי אֲשֶׁר אֶנֶכִּי מֵצִוֶּיךָ הַיּוֹם:

(יב) פֶּן תֹּאכַל וְשָׁכַחְתָּ וְבָתִּים טִבִּים תִּבְנֶה וְיִשְׁבַּת:

(יג) וְהִקְבֵּךְ וְצִאֲנֶךָ יִרְבְּזוּ וְיִכְסְפוּ וְהִבְהִיבְךָ יִרְבֶּה לָךְ וְכָל אֲשֶׁר לָךְ יִרְבֶּה:

(יד) וְכֵן לְבַבְךָ וְשִׁכְחַת אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ הַמוֹצִיאֲךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּיַת עֲבָדֶיךָ:

(טו) הַמוֹלִיכְךָ בַּמִּדְבָּר הַגָּדֹל וְהַנּוֹרָא נְחֹשׁ שֶׁרָף וְעָקַרְב וְצִמְאוֹן אֲשֶׁר אֵין מַיִם הַמוֹצִיא לָךְ מֵיַם מִצּוֹר הַחֲלָמִישׁ:

(טז) הַמֵּאֲכִלְךָ מִן הַבַּמִּדְבָּר אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ אֲבֹתֶיךָ לִמְנוֹן עֲנַתְךָ וּלְמַעַן נִסְתַּךְ לְהִיטֵבְךָ בְּאֶחְרֵיתֶךָ:

(יז) וְאִמְרַתְךָ בְּלִבְּךָ כַּחַי וְעַצְמְךָ יָדִי עֲשֵׂה לִי אֶת הַחֵיל הַזֶּה:

(יח) וְזָכַרְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ כִּי הוּא הִנְתָּן לָךְ כַּח לַעֲשׂוֹת חֵיל לְמַעַן הִקִּים אֶת בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם בְּיוֹם הַזֶּה:

(יט) וְהָיָה אִם שָׁכַח תִּשְׁכַּח אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ וְהִלַּכְתָּ אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְעִבַדְתָּם וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לָהֶם הִעַדְתִּי בְּכֶם הַיּוֹם כִּי אֲבַד תֵּאבְדוּן:

(כ) כַּגֹּיִם אֲשֶׁר ה' מֵאֲבִיד מִפְּנֵיכֶם פֶּן תֵּאבְדוּן עֵקֶב לֹא תִשְׁמְעוּן בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵיכֶם:

רבתי. אין כאן מחדל. ואין כאן פלא. יש כאן בורא עולם. זה אותו בורא עולם ששולח לנו שמחה ואושר. ואותו בורא עולם שאנחנו מאמינים בו גם כשיש חושך כזה וערפל סמיך כל כך. משפחות יקרות, שכולנו נשברים מהמראות, מהצרה הנוראה, מההרוגים על קידוש השם ה' יקום דמם, מהפצועים הרבים ישלח ה' דבר וירפאם, והנעדרים, אוי, ה' ירחם וישמור עליהם בכל השמירות.

אין לנו בכלל זכות לדבר. כלום. מי יבין דרכי ה'. הרי המרצחים הרשעים לא האמינו שכך יוכלו להסתובב ולחדור בקלות כזאת.

אחים יקרים. בכל אופן. הנביא מכנה את העם בשם עוורים וחרשים. אבל לא תמיד אפשר להיות כל כך עוורים וחרשים. כבר לא מדברים על המחאות ועל הפילוגים. כעת העם כבר מאוחד. חבל שהיינו צריכים להגיע לזה. חבל. כמה חבל. בוודאי כולם האובים כולם ברורים. כולנו אחים. אבל כמה שזה כואב כעת. כאב שלא היה כאן בארץ הרבה שנים. חורבן אמיתי. צריכים להתעורר. הן בעיניי הקדושה, שהתורה אומרת (דברים כג טו) באופן נדיר ומיוחד כי ה' אֱלֹהֶיךָ מִתְהַלֵּךְ בְּקֶרֶב מִחַנְךָ לְהַצִּילְךָ וְלִתֵּת אִיִּבֶיךָ לְפָנֶיךָ וְהָיָה מִחַנְךָ קָדוֹשׁ וְלֹא יִרְאֶה בְּךָ עֲוֹנוֹת דָּבָר וְשָׁב מֵאֲחֻרָיֶךָ. והסתר הפנים הביא להפלת המחיצות בין ישראל לישמעאלים, והביא גם מעשים נוראים שאי אפשר לפרטם.

אנחנו לא מחפשים אשמים. חס וחלילה. כתוב אבל אשמים אנחנו. והרי יודעים דברי הרמב"ם בהלכות תענית (פרק א הלכה ג): אבל אם לא יזעקו ולא יריעו אלא יאמרו דבר זה ממנהג העולם אירע לנו וצרה זו נקרה נקריה, הרי זו דרך אכזריות וגורמת להם להדבק במעשיהם הרעים, ותוסיף הצרה צרות אחרות, הוא שכתוב בתורה והלכתם עמי בקרי והלכתי עמכם בחמת קרי, כלומר כשאביא עליכם צרה כדי שתשובו אם תאמרו שהוא קרי אוסיף לכם חמת אותו קרי.

לא מדובר כאן במשהו שאפשר בכלל לעכל ולהבין או להמשיך אתו. מדובר בשבר. בחורבן. בטרגדיה הכי שחורה ששייכת.

כעת בוודאי כולם רוצים זה בטובתו של זה. אחים אנחנו. כל אחד ואחד יתחזק בעצמו. אבל הדבר הכי חשוב לעת הזאת את השנאת חינוס צריך להסיר. ומחיצות צריך שיהיו במקום שהתורה קבעה למען שלימות העם. למען קדושת העם. צריך כאן לשמור על התורה. על גדריה ועל סייגיה. כעת זה זמן שכולם מתקרבים. רוצים תשובה. רוצים אחדות. רוצים פיוס. כמה יותר נחליט זאת בעצמו. נראה את ישועת ה', איך הכל מתהפך במהרה, לנצח את אויבינו הקמים לכלותנו. והיא שעמדה לאבותינו ולנו שלא אָחַד בְּלָבָד עִמָּד עֲלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ אֲלֵא שֶׁבָּכַל דּוֹר וָדוֹר עוֹמְדִים עֲלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצִילֵנוּ מִיָּד.

להאמין באמת

בתוך החדר של הרב מברסק היה משולח של אחת

לענבים יש דם?

המסר של האור החיים הקדוש

הנביא הושע אומר (ו' י) 'כְּעִנְבִים בְּמִדְבָּר מִצְאֵת יִשְׂרָאֵל'.

כאשר האור החיים הקדוש מדבר על הגאולה בדברים מרגשים ונוראים, יש לו מסר נורא.

בפרשת ויחי, על הפסוק 'כבס ביין לבושו ודם ענבים סותה', מסביר האור החיים הקדוש שמלך המשיח יוכל לבוא כאשר עם ישראל יעסוק בתורה, בינה של תורה, כמו שנאמר בשיר השירים 'הביאני אל בית היין, ה'לבוש' שיעקב אבינו מדבר עליו בברכתו לשבט יהודה, השבט ממנו יצא דוד המלך וממנו יגיע משיח בן דוד, הוא כינוי ל'מלכות', ואת המלכות הזו מלך המשיח יכבס בינה של תורה.

אבל יעקב אבינו מוסיף מילים ואומר 'ובדם ענבים סותה', מה ההבדל בין היין לבין 'דם ענבים'? מדובר במיץ של הענבים?

אומר האור החיים הקדוש דבר נורא, אם יגיע הזמן שהקב"ה כבר ירצה לגאול אותנו, ועדיין לא נהיה ראויים לכך, עדיין לא יהיה מספיק תורה בעם ישראל, אז סיום הגלות יהיה על ידי שהגלות תתעצם. יהודים יתייטרו וכך הם יזדככו.

רמז יעקב אבינו, כי באחרית הימים, בסוף ממש, כאשר הקב"ה כבר ירצה לגאול אותנו, הצורה שבה אומות העולם יציקו ליהודים, זה לא יהיה על ידי שהם ישלטו בהם לגמרי, ולא על ידי שיכריתו את האילן, ואפילו לא ענף, לא עיר שלמה ולא שכונה שלמה, אלא כמו ענבים מתוך האשכול, ענב מכאן וענב משם, אבל לא אשכולות שלמים. הדם של הענבים הללו, זה הדם של היהודים, הענבים מתוך האשכולות המפוארים של עם ישראל.

בכל התקופה אנחנו רואים איך שרחמנא ליצלן הפיגועים פוגעים פה אחד ושם שניים, שהקב"ה ישמור עלינו ויאמר לצרותינו די, אבל לא נהרגים אשכולות אשכולות. הפעם הזו כבר היו יותר מענבים בודדים, הרבה מאד ענבים מהרבה אשכולות, הרבה דם יהודי ניגר, ובאופן מחריד ומייסר ושובר את הלב, כל יהודי, בכל מקום שהוא, נמצא בצער גדול ובשברון לב אמיתי נוכח הטרגדיה הנוראה שלא התרחשה מאז השואה הנוראה. לא היה כדבר הזה שביום אחד, ועוד איזה יום, יום של התורה, יום שכולם שמחים עם התורה, יום של קשר קרוב עם הקב"ה. כל כך הרבה יהודים, אחים יקרים, נשמות יהודיות, נטבחו באכזריות בבת אחת. ועוד ביחד עם זה שבזוים רבים, שמי יודע מה מצבם כעת. רק לחשוב על כך - חלחלה. אימה ופחד.

גם אם עוד היה חסר תורה בישראל, היסורים השלימו והוגדשה הסאה. הקב"ה הראה לנו ביום של "אתה הראית לדעת כי הוי"ה הוא האלוקים אין מלבדו", שאכן יש הוי"ה - יום שכולו חסד, יום של תורת חסד, שיש בו "אלוקים" - מידת הדין המופלאה. אבל בזה בוודאי כבר הגענו לשלימות. גם תורה וגם יסורים. ומכאן הדרך קרובה לגאולה. מייחלים ומצפים אנו לבשורת הגאולה, התקווה האמיתית של אלפיים שנות גלות, שיבוא הגואל ויגאל אותנו בגאולה השלמה.

לפתע הבין המשולח מה בעצם היה לו כאן. הוא, המשולח, איש מבוגר ונכבד, אדם בעל משפחה שעובד למען ישיבה חשובה, זקנו הארוך והכסוף יורד על פי מידותיו, למעשה איבד את העשתונות שלו לעיני קהל ועדה, בגלל סכום כסף שנגנב לו...

האם באמת היה עליו לצרוח ולצווח כל כך בגלל סכום כסף, גדול ככל שיהיה? הוא ממש התבייש על הסיטואציה הנוראית שבה הוא היה.

כל התדמית המכובדת שלו נהרסה. הוא עובד עליה כ"כ הרבה שנים, ובכמה רגעים הכל נמחק. האם אכן זה היה שווה את זה?

בעוד שהמחשבות הללו טורדות ואוכלות אותו, הוא ניסה לתקן את הבעיה והוא פתח ואמר כך:

אתם חושבים שמה ש"כ"כ כאב לי בשבוע שעבר זה היה הכסף? אתם חושבים שהקולות והבכיות היו על גניבת הכסף? מה פתאום. אני, אדם מכובד, בגילי ובמעמד, כבר לא עושים עסק מכסף, זה לא מתאים זה לא ראוי.

מה שהיה אכפת לי זה בכלל משהו אחר: הצטערתי על עצמי על שהייתי כל כך טיפש ונסיל להיכנס בדברים עם אותו אדם שרצה למכור לי את המעיל, איך לא הבנתי מיד שמדובר בגנב? זה מה שתסכל אותי כל כך, ועל זה אבדתי את העשתונות...

שמע זאת רבי חיים והוא לא נשאר חייב: אז הבה נבין היטב, הוא אמר לו. על הכסף שנגנב לך לא בכית, על מה כן בכית? על זה שאתה מחשיב את עצמך לטיפש שבכלל התעסקת עם הגנב הזה.

אם ככה שזו כל הבעיה, חבל על הכסף שאספנו עבורך... את הכסף שאספנו נשאר אצלנו, אנחנו כבר נדע מה לעשות עם זה, יש בעיר כמה וכמה עניינים של צדקה וחסד שצריכים סכומי כסף גדולים, ואנחנו ניתן להם את הכסף...

אם היה אכפת לך מהכסף - ברור שהיינו נותנים לך את הכסף, אבל הרי אתה טוען שלא אכפת לך.

מה כן אכפת לך, שאתה חושב את עצמך לטיפש, ובכן, בשביל זה יש לנו עצה טובה בהרבה:

הנה אנחנו כאן, כל חברי הבית דין של בריסק נכתוב לך מסמך מסודר ורשמי עם חתימות הדיינים - הצהרה שאתה לא טיפש.

יהיה לך אישור מאתנו שאתה חכם בדיוק כמו שהיית עד הסיפור עם המעיל והגניבה.

אנחנו נכתוב לך שאתה לא אשם בגניבה וחלילה לחשוד בך בטפשות. כל מי שידבר איתך על הנושא - תוכל להראות לו את המסמך.

את זה ניתן לך - ואת הכסף נשאר לנו! המשולח בשמעו את ההצעה החדישה התחיל שוב לצרוח ולצווח, אולי אפילו יותר ממה שהוא צרח בשבוע שעבר:

"אבער די געלט - אבער די געלט!" בתרגום לעברית: אבל מה יהיה עם הכסף? אבל מה יהיה עם הכסף? במילים אחרות: כן כבוד ולא כבוד, כן טיפש ולא טיפש - את הכסף אני לא יכול להפסיד...

...

את הסיפור הזה סיפר בנו של רבי חיים, ממשיך דרכו ברבנות בריסק, הגאון רבי יצחק זאב מבריסק:

היה זה כשרבי יצחק זאב - הגרי"ז אמר איזה רעיון נפלא בעניין של אמונה ובטחון בקב"ה.

ישב שם סוחר גדול וממולח וממש 'ליקק את האצבעות' מרוב התפעלות מהרעיון הנפלא,

הוא שוב ושוב אמר לעצמו: איזה רעיון נפלא! איזה רעיון מקורי!! וואי וואי,

הוא היה נראה כבעל אמונה ובטחון שאין כדוגמתו, ראה זאת הגרי"ז וביקש להעמיד אותו על קרקע המציאות.

הגרי"ז אמר לו: הנה אני רואה שאתה כ"כ מתפעל מהרעיון של האמונה והבטחון בהש"ת - אולי באמת תעזוב את העסקים שלך ותשב ללמוד מתוך אמונה ובטחון בקב"ה שבוודאי ישלח לך את כל מה שאתה צריך?

הרי אתה כ"כ לוהט ונלהב אחרי הרעיון שהשמעתי, אולי תעשה זאת בפועל?...

הישיבות, ואת הצעקות היה ניתן לשמוע מחוץ לביתו של הגאון רבי חיים מבריסק. אותו משולח היה נוסע מעיר לעיר ומכפר לכפר לאסוף כסף עבור הישיבה. הוא היה מקבל אחוזים מסוימים מהכסף שהוא היה אוסף. כמובן שהוא היה אחראי, "שומר שוכר", על כל כספי הצדקה שאסף. בכל פעם שהצטבר סכום הגון באמתחתו, הוא היה הולך לבית הדואר המקומי, שם היה שולח את הכסף לשייבה. בדיוק אותו דבר הוא היה עושה עם המשכורת שהגיעה לו.

הרי בני ביתו צריכים כסף לאוכל. למחיה. לכן כל פעם שהצטבר לו סכום הגון, הוא היה הולך לדואר ושולח את הכסף לביתו. המשולח הזה עמד בדואר בעיר בריסק, מכניס את היד לכיס כדי להוציא את הארנק, והנה, שוד ושבר: הכסף איננו! הכסף נעלם!

הוא הרגיש שעוד רגע הוא מתמוטט.

היה זה סכום כסף גדול מאוד, המשכורת של חצי שנה עבודה, הכסף שאותו אסף פרוטה לפרוטה, כשהוא מטלטל מחוץ לביתו. והנה הכסף נעלם. הוא היה אובד עצות.

המשולח יוצא החוצה והיו רגליו מוליכות אותו אל ביתו של רב העיר, הגאון רבי חיים מבריסק. הוא רק נכנס לבית והוא התחיל ממש לצרוח ולצווח, לבכות ולילל בקולות עצומים ונוראים. המשולח היה איש מכובד, אבל הצרחות שלו היו נשמעות כמו של אשה זקנה שיצאה מדעתה. קולות מפחידים ממש.

בקושי הוא הצליח להסביר שנגנב לו סכום כסף ענק. אבל אז, המשולח הוסיף ואמר לרב עניין חשוב מאוד: הרב יידע שאני יודע מי גנב לי את הכסף.

לא שאני מכיר את האיש, לא שאני יודע את שמו, אבל אני יכול לזהות את פניו ואני יכול לספר לרב איך בדיוק הוא הצליח לגנוב לי את הכסף. כמובן שזה התחיל להיות מעניין מאוד: אצל רב חיים מבריסק ישבו אנשים נוספים, ובראשם הדיינים של הבית דין בבריסק, נהיה שקט והוא התחיל לספר:

אני הולך לפי תומי לבית הדואר. היה קר בחוץ ולבשתי מעיל. אתם יכולים לשער שהמעיל שלי הוא לא פסגת השלמות. הוא קרוע פה ושם. לי זה טוב. אבל מה? מתברר שלאותו אדם שהציג את עצמו כמוכר מעילי פרווה איכותיים זה לא היה מספיק טוב.

האיש עוצר אותי ואומר לי: שמת לב שהמעיל שלך קרוע? דע לך שיש לי למכירה מעילים במחירים זולים במיוחד. אני עצמי מייבא את המעילים מיריד לייפציג, יש במעילים פרוות שועלים איכותיים ביותר, וזה מחמם כמו תנור ממש.

אתה חייב את זה לעצמך! ניסיתי להתחמק ממנו אבל כלום לא עזר. הוא התעקש שעליו לקחת את המידות המדויקות שלי, כדי להתאים לי את המעיל. הוא הוריד לי את המעיל, הישן, מדד אותי, את הגובה ואת ההיקף, רשם לעצמו, והבטיח לי שעוד היום בערב הוא מביא לי מעיל...

רק אחרי שהכסף נעלם לי - הבנתי שהוא לא מוכר מעילים, אלא פשוט גנב נבזה. הוא ראה אותי הולך לדואר והבין שהכסף נמצא אצלי. לכן הוא החליט שהוא ימכור לי סיפורים על מעילים, וככה כשהוא ימדוד אותי - הוא יוכל לכייס לי את הארנק...

וכשהוא גומר לספר את הסיפור - הוא שוב חזר לצרוח ולצווח, לבכות ולילל על כספו האבוד.

רבי חיים שמע את הסיפור המטלטל ובהאבת ישראל העצומה שהייתה בו, הרגיע אותו ואמר לו: תנוח דעתך, ר' איד: אני ישתדל להשיג עבורך את הכסף. אני לא מתחייב - אבל אשתדל עבורך. אלך לעשירים של העיר ואנסה להשיג עבורך כסף. אולי אני יצליח אפילו להשיג לך עוד יותר.

תכנס אלי עוד שבוע ונראה מה קורה. המשולח נרגע והלך חזרה לאכסנייתו.

עובר שבוע והמשולח מגיע לבית של רבי חיים מבריסק. הוא מתקבל שם בשמחה גדולה, ורבי חיים מבשר לו: דע לך כי הצלחתי למעלה מהמשוער.

לא זו בלבד שיש לי עבורך את כל הכסף שנגנב ממך, אלא שהצלחתי להשיג עבורך עוד כסף.

אתה יכול להרגע כי הכל על מקומו בא בשלום. גם באותה שעה ישבו בבית של רבי חיים אלו שהיו שם בפעם הקודמת, הדיינים של בית הדין ועוד כמה עסקנים. ואז

הסוחר לא ענה כלום...

ואז הגרי"ז אמר: אהה, אם כך אתה בדיוק כמו אותו משולח שעצק: אבל מה עם הכסף...

כלומר, הכל טוב ויפה עד שזה מגיע לתכל'ס... זה טוב לתיאוריה, אבל למעשה אני רוצה את הכסף,

כמו אותו משולח שברגע שהבין שהכבוד המדומה שהוא מנסה להשיג זה יהיה לו על חשבון הכסף - הוא התחיל לצעוק שהוא צריך את הכסף, כך גם אתה, הכל טוב ויפה, אמונה ובטחון, עד שזה מגיע למעשה...

וזה המוסר השכל שאנחנו צריכים לקחת אתנו בימים אלו. אנחנו נמצאים במצב לא פשוט, זמן מאוד מאתגר, ימים של מלחמה, איש אינו יודע מה יילד יום...

מדברים על אמונה ומדברים על בטחון, אבל צריך לזכור שלא מדובר רק בתיאוריה, צריך באמת להאמין ולבטוח בהקב"ה.

אם אנחנו מאמינים בהקב"ה באמת, עלינו להפסיק לפחד, עלינו לא לחשוש, נתרומם במצב רוחנו ובאמת נתחיל להאמין ולבטוח בלב שלם שכל מה שהקב"ה עושה - לטוב הוא עושה, לטוב לנו, לבני ישראל, כל הימים, אמן ואמן.

דיבורים בערבית מחוץ למח"ד

מסוג השאלות שהלב אינו מגלה אותם לפה, שאלות שכל אחד שואל את עצמו, במחשבתו, אך לא מעז להעלות אותם על שפתיו, זו השאלה האיומה והנוראה, השאלה המצמררת: מה הייתם עושים אילו רחמנא ליצלן הייתם נמצאים בממ"ד והייתם שומעים מכוון דיבורים בשפה הערבית?

בדיוק מה שהרגישו מאות אנשים בישובים בעוטף עזה בבוקר יום שמחת תורה.

מה עושים במקרה כזה? יש מה לעשות? יש אופן להתמודד?

אנו בתפילה לבורא עולם שעולם לא נגיע למצב איום ונורא כזה! אנו מתחננים לקב"ה שלא יביאנו לידי נסיון, אבל עדיין זו שאלה שבמקומה עומדת: אדם שמצוי בסכנת חיים - מה עליו לעשות?

אנחנו לא נעסוק כאן בתשובה הבסיסית והנכונה כשלעצמה, לקרוא שמע ישראל ולומר וידוי, אנחנו דווקא ניקח את התשובה האופטימית, זו שתביא לנו את הישועה הגדולה ואת הנס של ההצלה.

הגאון רבי חיים מוולוז'ין היה תלמידו הגדול של הגאון מוילנא. במשך שנים ארוכות היה נוהג רבי חיים לעלות לרגל אל רבו פעם או פעמיים בשנה כדי להרצות בפניו את כל שאלותיו וספיקותיו. הגאון מוילנא היה מקדיש מזמנו היקר לתלמידו החשוב והיה עונה ומתיר לו את כל מה שהיה שואל.

שנה אחת השתוללה מלחמה קשה באיזור שבין וולוז'ין לויילנא. הקוזקים נלחמו שם וכל הדרכים היו בחזקת סכנה. כמו רבי חיים מוולוז'ין לא סיכן את עצמו ובאותה תקופה הוא לא נסע לויילנא אל הגאון.

רק כשנודע לרבי חיים מוולוז'ין ששקטו הרוחות וסערת המלחמה נגמרה, החליט רבי חיים שעכשיו הגיע הזמן לו המתין בקוצר רוח: להקביל את פני רבו וללמוד אצלו תורה.

רבי חיים יצא לדרך. ולפתע, באמצע הדרך, כאילו משום מקום צץ לו לפתע קוזק ענק, מגודל ומאיים. הקוזק החזיק כלי נשק בידו והתקדם לעבר רבי חיים במהירות כשכלי הנשק מוכן ושלוף לפעולה.

באותו חלקיק שניה שרבי חיים הבחין בקוזק המזנק לקראתו בתאווה רצח, הוא עצם את עיניו והתרכז במחשבה אחת: השם הוא האלוקים! אין עוד מלבדו! הכוח היחידי בעולם הוא של הקב"ה!

ואז, למרבה הפלא, הקוזק הגיע לרבי חיים, הוריד את כלי הנשק והמשיך הלאה כאילו לא ראה אותו.

לימים סיפר זאת רבי חיים ואמר: היות שהגיעו אלי ידיעות שהמלחמה הסתיימה, שהמצב בדרכים נהיה

שקט ורגוע, היה מצב שבו הסחתי דעת קצת מבטחוני בהש"ת [בדרגה שלו כמובן]. נתפסתי לתחושה הטבעית שהסכנה חלפה ומיילא יכול אני ללכת בשופי ובנחת מוולוז'ין לויילנא. משמים דקדקו איתי כחוט השערה ושלחו לי את הקוזק כדי להזכיר לי שהכל בידי שמים. לכן מיד ריכזתי את מחשבותיי והתחזקתי באמונה ובבטחון, חשבתי בדביקות על כך שהקב"ה הוא האלוקים ואין עוד מלבדו, ועל ידי זה לא היה כוח בידי הקוזק להרע לי והוא נעלם כלעומת שבא.

את הסגולה הנפלאה הזו לא שמר רבי חיים מוולוז'ין לעצמו אלא הוא כתב אותה בתוך ספרו הנודע "נפש החיים" (שער ג פרק יב).

וכדאי שנצטט את דבריו בלשונו הנפלא:

"ובאמת הוא ענין גדול וסגולה נפלאה להסיר ולבטל מעליו כל דינים ורצונות אחרים שלא יוכלו לשלוט בו ולא יעשו שום רושם כלל. כשהאדם קובע בלבו לאמר הלא ה' הוא האלקים האמתי ואין עוד מלבדו יתברך וישו כח בעולם וכל העולמות כלל, והכל מלא רק אחדותו הפשוט ית"ש. ומבטל בלבו ביטול גמור ואינו משיגו כלל על שום כח ורצון בעולם. ומשעבד ומדבק טוהר מחשבתו רק לאדון יחיד ב"ה. כן יספיק הוא יתב' בידו שממילא יתבטלו מעליו כל הכוחות הרצונות שבעולם שלא יוכלו לפעול לו שום דבר כלל".

זו ממש סגולת פלא ועצת קסם שרבי חיים מוולוז'ין נותן לכל אדם ואדם שנמצא במצב כזה שיש עליו דינים רח"ל, שיש רצונות אחרים שרוצים לשלוט עליו והוא רוצה להסיר ולבטל אותם מעליו. מה יעשה?

עליו לקבוע בליבו, דהיינו להתרכז במחשבה אחת ולדעת באופן ברור כי השם הוא האלוקים ואין עוד מלבדו שום כוח בעולם.

כשאדם חושב כך - זה עובד! קורה בדיוק מה שהוא חושב - באותו רגע מתבטלים כל הכוחות והרצונות שיש נגדו, וכך הם לא יכולים לפעול נגדו כלום!

זה דבר מדהים: לפנינו ביטוי עז לכוחה של מחשבה לפעול פעולות של ממש! מחשבה זו שאדם חושב שאין עוד מלבדו - אכן עושה פעולה ממשית שאף אדם לא יוכל להזיק לו.

הסגולה הנפלאה הזו של רבי חיים מוולוז'ין הייתה מקובלת כסגולה בדוקה ומונסה אצל הגאונים לבית רבני בריסק.

היה זה בימי מלחמת העולם השנייה, כאשר פרצה המלחמה, הגאון מבריסק - הגרי"ז היה בעיר וורשא. הוא מאוד רצה להגיע לבריסק אבל הדרכים היו חסומות. לא היה ניתן לנסוע. היה איזה רגע של הפוגה והגרי"ז ניצל זאת לצאת לדרך לבריסק.

במשך רוב הדרך הכל עבר בשלום, אבל פעם אחת באמצע הדרך הגרי"ז היה בסכנת חיים ממש ובנס ממש הוא ניצל. ועל כך הוא סיפר שבמשך כל הנסיעה הוא החזיק את עצמו בכוח לחשוב כל הזמן על הסגולה של

ה"נפש החיים": לחשוב כל הזמן כי השם הוא האלוקים ואין עוד מלבדו. היה רגע שהתרופפה מחשבתו, ואז הוא לפתע מצא עצמו בסכנה.

מיד הוא חיזק את עצמו שוב וחשב על הסגולה הזאת, וכך ניצל.

אז כמו שאומרים: "לגזור ולשמור". השי"ת יעזור שלא נצטרך אף פעם להגיע לזה, אבל העצה הנפלאה להינצל מאויבנו, להנצל מאותם חיות רעות, זה לזכור שהשם הוא האלוקים ואין עוד מלבדו כל כח שבעולם.

זהו באמת הפסוק של שמחת תורה. אחרי כל העבודה של הימים הנוראים והקדושים. אתה הראית לדעת כי ה' הוא האלקים אין מלבדו.

את הפסוק הזה צריך לקחת לחיי היום יום ולא לשכוח. **איך ננצח את החמור?**

על זרעו של ישמעאל, אומר הנביא יחזקאל (כג כ) 'אָשֶׁר

למה באתי

היא עומדת בתל אביב נבוכה.

מנסה להתאושש. שותה משהו. מתאוורת. הולכת לכאן ולכאן. אבל

כלום לא עוזר לה. היא לא מצליחה להיזכר מה היא עושה כאן בתל אביב.

כן. היא זוכרת שהיא באה לסדר משהו, אבל מה, רבונו של עולם, מה? בשביל מה באתי הנה?

אחרי זמן רב שהיא מנסה לארגן את המחשבות ולהיזכר היא רואה שהיא מעלה חרס, והיא מקבלת את החלטת המתבקשת: חוזרת לבני ברק. עולה על האוטובוס. מגיעה לבני ברק. יורדת על יד ביתה, וכשהיא יורדת היא נזכרת:

מכונת הכביסה!

זהו: היא הייתה צריכה את הטכנאי של מכונת הכביסה.

כבר שבועיים שהיא בלי מכונת כביסה.

בית ברוך ילדים. מכונת הכביסה הייתה אמורה לעבוד ללא הרף, והנה היא מושבתת זה כשבועיים ימים. ערמות של כביסה בבית ולא נעים לבקש טובות משכנים ומקרובי משפחה.

בְּשֵׁר חֲמוּרִים בְּשָׁרְךָ, והמשילו זאת במדרש (אגדת בראשית פ"ז) לתרבא [חלב] של חמור שנפל לשמן ורד, אעפ"י שנעשה ריחו יפה משמן הורד, אלא סופו חוזר לסרירותו כמות שהיה, כן תרבא של חמור זה הגר המצרית, שנאמר בהן 'אשר בשר חמורים בשרם' וגו', נדבקה עם אברהם וילדה לישמעאל וכו', סופה חזרה לסרירותה, שנאמר (בראשית כא כא) 'ותקח לו אמו אִשָּׁה מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם'. ע"כ.

גילו רבותינו כי גואל צדק המשיח יבא עני ורוכב על חמור, ומערכת מלחמתו תהיה עם הגוי הישמעאלי המכונה 'חמור', וכדי להבין את גודל השעה, ומה עלינו לעשות, ראוי להזכיר את דברי התנא הקדוש רבי אלעזר לתלמידיו, כפי שמובא במסכת סנהדרין (צח:): שאלו תלמידיו את רבי אלעזר מה יעשה אדם וינצל מחבלו

של משיח, יעסוק בתורה ובגמילות חסדים. וכאשר נתבונן נבחיין כי שני אלו הדברים, תורה וגמילות חסדים, קשורים ושייכים לאותו ענף שנקרא 'חמור' והוא מסמל את קץ ימי הגלות.

בברכתו של יעקב אבינו לשבט יששכר שקרא עליהם (בראשית מט יד) 'יששכר חמור גרם', פירש רש"י 'יששכר חמור גרם' - חמור בעל עצמות, סובל עול תורה כחמור חזק שמטעינין אותו משאינו כבד.

החמור שבצד הקדושה מורה על בעלי תורה הנושאים את עולה על גבם, ולכן אמר רבי אלעזר לתלמידיו כי עסק התורה הוא המציל מחבולו של משיח, כי בעת שקרבים ובאים פעמי משיח, יש להרבות ולהוסיף חיילים למלחמת הקדושה בקליפת 'חמור', עד שתצמח במהרה קרן משיחנו והוא יכתת וישבר את החמור שבצד הטומאה ויוציאנו מאפיליה לאורה.

אנחנו מוצאים עוד בגמרא (סנהדרין צד.) ביקש הקדוש

לא הגיעו לשם. נכון שאנחנו לא יודעים חשבונות, ורק הקב"ה יודע ללבבות בני אדם, אך מה שחז"ל גילו לנו הוא שבכח התורה, ורק בכח התורה, יהיה אפשר לנצחם.

וכאן, צריך לומר, שהכח האמיתי לנצח הוא רק כאשר לומדים תורה לשמה, האור החיים הקדוש כותב בפרשת בחקותי, שהתורה שעליה אמרו שהיא מגינה ומצילה, גם מהאיוב וגם מהחטא, זו תורה מושלמת, כשלומדים תורה לשמה.

ולכן עדיין יש את כח החרב לבני ישמעאל, כי הגם שבני עשו אינם יכולים להחזיק בחרבם בעת שהקול קול יעקב בבתי המדרשות, אמנם הישמעאלים שלא קבלו את החרב במתנה מאביהם - שהרי לא הובטחה חרב לישמעאל אלא רק שתהא 'דו בכל' - מחזיקים בה עתה תמורת בני עשו, עד לאותו היום שיקויים גם בהם 'תְּרַבֵּם תְּבוֹא בְלָבָם וְקִשְׁוֹתֵם תִּשְׁבְּרָנָה' (תהלים טו ז).

מעתה ישים כל אחד אל לבו ויתבונן היטב במה שאמר רבי אלעזר לתלמידיו 'מה יעשה אדם וינצל מחבולו של משיח יעסוק בתורה', כי באמצעות האופן הנעלה של לימוד התורה, מתוך דחילו ורחימו כדבעי, ניצל מחבלי משיח ונזכה לבוא במהרה אל מועד הגאולה השלמה המקווה מדורי דורות.

מבול של מים ותבול של אש

מובא בפרקי רבי אליעזר (פכ"ט):

היה רבי ישמעאל אומר, שלש מלחמות של מהומה עתידים בני ישמעאל לעשות בארץ באחרית הימים שנאמר (ישעיה כ"ט) 'כִּי מִפְּנֵי תְּרֻבוֹת נְדָדוּ, וְאִין חֲרוּבוֹת' אלא מלחמות, אחת ביער בְּעֵרְב מִפְּנֵי חֶרֶב נְטוּשָׁה, ואחת בים מִפְּנֵי קִשְׁת דְּרוּכָה, ואחת בכרך גדול שהוא כבד משינה, שנאמר 'מִפְּנֵי כְבֹד מְלָחָמָה'. ומשם בן דוד יצמח ויראה באבן של אלו ואלו, ומשם יבא לארץ ישראל שנאמר 'מִי יָהּ בָּא מְאָדוֹם'.

כתוב בגמרא במסכת זבחים (קט"ז):

כשניתנה תורה לישראל היה קולו הולך מסוף העולם ועד סופו, וכל מלכי עובדי כוכבים אחזתו רעה בהיכליהן ואמרו שירה, שנאמר (תהלים כ"ט) 'וְבִהִיכְלוֹ כָּלוּ אִמְרוּ כְבוֹד'. נתקבצו כולם אצל בלעם הרשע ואמרו לו מה קול ההמון אשר שמענו, שמה מבול בא לעולם, ה' למבול יִשָּׁב, אמר להם 'יִשָּׁב ה' מִלֶּךְ לְעוֹלָם', כבר נשבע הקדוש ברוך הוא שאינו מביא מבול לעולם. אמרו לו מבול של מים אינו מביא אבל מבול של אש מביא, שנאמר (ישעיה סו טז) 'כִּי בָאֵשׁ ה' נִשְׁפָּט', אמר להן כבר נשבע שאינו משחית כל בשר. ומה קול ההמון הזה ששמענו, אמר להם חמדה טובה יש לו בבית גנזיו שהיתה גנוזה אצלו תקע'ד (=תשע מאות שבעים וארבעה) דורות קודם שנברא העולם, וביקש ליתנה לבניו, שנאמר 'ה' עוז לעמו יתן', מיד פתחו כולם ואמרו 'ה' יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם'.

מי שמתבונן בדו-שיח שהיה בין בלעם לאומות העולם, יכול לשים לב שהגויים חששו ממבול של מים וממבול של אש.

בזוהר הקדוש אנחנו מוצאים את כוח האומות של בני עשו מכונים בשם 'אש', ואילו את בני ישמעאל הם קליפת מים. האש הוא תאוות הרצח ושפיכות הדמים, והמים הם תאוות הניאוף ועוד כהנה וכהנה.

בנבואתו של עובדיה (א יח) נאמר 'וְהָיָה בֵּית יַעֲקֹב אֶשׁ וּבֵית יוֹסֵף לְהִבָּהּ וּבֵית עֵשָׂו לְקֶשֶׁת וְדָלְקוּ בָהֶם וְאֶכְלוּם וְלֹא יִהְיֶה שְׂרִיד לְבֵית עֵשָׂו', כי מפלתו של עשו משולה לקש הנאכל באש, ואילו מפלת בני ישמעאל שנמשלו למים נקראת 'מבול של מים'.

כאשר באו לבלעם כל העמים שנבעתו מקול ההמון ושאלו אותו האם הגיעה העת למבול של אש או של מים, הם חלו וגם רעדו מיום הדין הממשש לבוא עליהם כאשר ישפטו ממבול של אש ומים.

אמר להם בלעם קול ההמון הזה אינו אלא קול התורה שהיתה גנוזה בבית גנזיו של הקב"ה, ומה הוא ביקש לומר להם? הוא גילה את אזנם כי הן אמת נכון הדבר שחורבנם העתידי לבוא על ראשם נקרא 'מבול של אש' ו'מבול של מים', אבל משמעות הדבר היא פנימית ועמוקה, שהנצחון עליהם יבוא רק על ידי שיעסוק בני ישראל בתורה באופן הנרצה, שהרי התורה היא שנמשלה לאש ולמים, כמו

כמו כן אמורים הדברים כלפי הדבר השני שציוה רבי אלעזר את תלמידיו, והיא מצוות גמילות חסדים, כמובא בגמ' (בבא קמא דף י"ז עמוד א) א"ר יוחנן משום ר"ש בן יוחאי, מאי דכתיב: אשריכם זורעי על כל מים משלחי רגל השור והחמור? כל העוסק בתורה ובגמילות חסדים - זוכה לנחלת שני שבטים, שנאמר: אשריכם זורעי, ואין זריעה אלא צדקה, שנאמר: זרעו לכם לצדקה וקצרו לפי חסד, ואין מים אלא תורה, שנאמר: הוי כל צמא לכו למים.

והנה מצינו שעל ידי מעלתה של מצוה זו תהיה חתימת הגלות, וכמו שאמר הקב"ה לאברהם (בראשית י"ב ב) 'וְהָיָה בְּנִכְנָה', ודרשו רבותינו ז"ל (פסחים ק"ז): 'וְהָיָה בְּרַכָּה' - בן חותמין ואין חותמין בכולם. ופירש המגלה עמוקות כי בדברים אלו שנאמר לאברהם 'בן חותמין', נרמז כי חתימת הגלות תהיה בכוחו של אברהם. ומעתה, כיון שחתימתה של אברהם היא מדת החסד, כמו שכתוב (מ"כ ז כ) 'תתן אמת ליעקב חסד לאברהם', לפיכך אמרו שהרצה להינצל מחבלי משיח יעסוק בגמילות חסדים, כי סגולתה של מצווה זו מקרבת את קץ הימין ומזרזת את חתימת גלותנו האחרונה, האחרונה מבין הגלויות.

נשים לב, כמה חסד התרבה בעם ישראל כעת בעקבות המלחמה שנכפתה עלינו על ידי הישמעאלים, ולכן כעת הזמן גם לכל אחד ואחד להוסיף עוד בלימוד התורה, עוד שעה ועוד דף, להרבות בלימוד התורה ביתר שאת וביתר עוז כדי לנצח את אותה קליפה ארורה ומתועבת.

רבי חיים ויטאל, משקה ודולה מתורתו של רבינו האר"י ז"ל, דרש את הפסוק בתהלים 'לולי ה' שְׁהָיָה לָנוּ בְּקוֹם עֲלֵינוּ אֲדָם אֲזִי חַיִּים בְּלָעוּנוּ בְּחָרוֹת אִפְסָם בְּנוֹ', שעל גלות ישמעאל דיבר הכתוב. שבימים אלו יעידון עינינו איך בכל יום ויום הולכת ומתעצמת שנאתם לזרע ישראל עד אין שיעור וגבול.

ועניין זה צריך בירור, איך ירש ישמעאל את אומנות האש והחרב אשר נועדה מראשית הימים לחלקו של עשו.

והתשובה לכך היא, שיש סדר ברור ומהלך נכון, שהרי דוקא בדור שלנו זכינו לקול התורה הנשמע בכל קצוי ארץ, כשמים ליום מתרבים ספסלי דבי מדרשא, ותופשי תורה נעשים עדרים ולגינות יותר

מכפי שהיה בימים עברו, והנה קבלה בידינו מרז"ל (ב"ר סה כ) כי בזמן שהקול קול יעקב אין הידיים ידי עשו, וכאשר קולו של יעקב מצפצף בבתי כנסיות ובבתי מדרשות אין כל כח לחרבו של עשו, וממילא יתכן כי בעת הזו שנתרבו עד מאוד בתי המדרשות וקול התורה מהדהד בכל עת בין כתליהם, אי אפשר שתשלט חרב בני אדם. ואפילו החרב של בני ישמעאל, אלו שעשקו את החרב מידם של בני עשו, אין להם את הכוח מול לומדי התורה. ראינו שבאותם מקומות שהיו בשבת קודש של שמחת תורה, היו גם ישיבות שלמות של בחורים לומדי תורה, ואין להם הבנה בכלל בחשבונות שמים, אך אותם מקומות לא היה באף לא מאטבח אחד, ואך פלא הדבר שלמרות שבמפות שלהם ובתכנונים שלהם, היה להגיע גם למקומות הללו, אותם פראיים מתועבים

לתל אביב?

הפסוק: "על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו".

אומר השל"ה הקדוש: "יש רמז מוסר בכאן על כל פעולה או תנועה שהאדם עושה, יאמר: אם ירצה השם או בעזרת השם!"

למשל בלכתו בדרך יאמר: הנני נוסע בעזרת השם יתברך וּבִדְעֵתִי לַחֲנוּת בַּמְקוֹם פְּלוֹנִי בְעִזְרוֹתַי יִתְבַּרַךְ אִם יִרְצֶה!

וכשבא למקום החניה אז יחזור ויתן שבח ויאמר: הנה בעזרת השם יתברך באתי הנה וּבִדְעֵתִי לִיסֵעַ לְזַמֵּן פְּלוֹנִי בְעִזְרוֹתַי יִתְבַּרַךְ אִם יִרְצֶה! נמצא שם שמים שגור בפיו בשעה שעולה במחשבתו ובשעת מעשה, ככה בכל פעולותיו."

את המסר הזה כדאי מאוד להעביר לכל אחד ואחד, למגדול ועד קטן, לכל יהודי באשר הוא, לכל מי שמחזיק בתפקיד ולכל מי שלוחם, ובעצם לכל אחד ואחד, בלי יוצא מן הכלל:

על פי השם יחנו ועל פי השם יסעו! לזכור להדגיש שכל מה שאנחנו עושים זה בעזרת השם.

ובעזרת השם - אנחנו ננצח!!!

למותר לציין שהיא הזמינה טכנאי, אלא שהטכנאי שגר בתל אביב לא הגיע לתקן. מזמינים שוב ושוב והוא אינו מגיע.

חלפו שבועיים. הגיעו מים עד נפש. הטכנאי לא מגיע והיא מחליטה שאם הטכנאי לא מגיע - היא תגיע לטכנאי ותביא אותו לביתה.

היא עומדת לצאת מהבית, והיא פוגשת את אביה, הגאון הסטייפלר, בעל 'קהילות יעקב'. האבא שואל את הבת בלבביות להיכן היא נוסעת, והיא מספרת לו בקיצור את מסכת התלאות של מכונית הכביסה. כבר שבועיים שהיא בלי מכונה, וכעת היא נוסעת לתל אביב כדי להביא את הטכנאי.

היא מסיימת את ההסבר והאבא מעיר הערה קצרה אך נוקבת מאוד: מדוע את לא אומרת אם ירצה השם... היא נסעה, הגיעה לתל אביב, אולם שכחה בשביל מה היא באה.

כך זה בדיוק כשלא אומרים אם ירצה השם... ההצלחה תלויה בכך שאומרים אם ירצה השם.

את העניין הזה מגלה לנו רבינו השל"ה הקדוש, מרומז בדברי

ברוך הוא לעשות את חזקיהו המלך משיח, ואכן תקופתו של חזקיהו המלך התאפיינה בריבוי עצום של לימוד התורה, וכמו שדרשו שם בגמרא (צד): על הפסוק (ישעיה י כז) 'וְהָיָה בְּיוֹם הַהוּא יִסּוּר סִבְלוֹ מֵעַל שְׁכֶמֶךָ וְעָלוּ מֵעַל צְוָאֲרָךְ וְחָבַל עַל מִפְּנֵי שְׁמֶךָ', אמר רבי יצחק נפחא חובל עול של סנחריב מפני שמונו של חזקיהו שהיה דולק בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, מה עשה, נעץ חרב על פתח בית המדרש ואמר כל מי שאינו עוסק בתורה ידקר בחרב זו, בדקו מדן ועד למי שבע ולא מצאו עם הארץ מגבת ועד אנטיפרס, ולא מצאו תינוק ותינוקת איש ואשה שלא היו בקיאים בהלכות טומאה וטהרה. ע"כ. כיון שכח עסק התורה עצום הוא אל מול פסולת הטומאה הנקראת 'חמור', אל מול תועבת הישמעאלים כפי שנזכרו לראות, לפיכך היה חזקיהו ראוי והגון לגאול את ישראל בגאולתם השלימה שבה יתמוטט כח החמור דטומאה.

הבהמות המשיכו לאכול

קשה להכיל את עוצמת הגיחוך שהייתה בטענה שעמה התמודדו, ועדיין מתמודדים. רבים מבני ישראל במקומות שונים בעולם, והיא הקרויה: גזירת השחיטה. גזירת השחיטה זו הטיחה שהגויים טוענים שיש אכזריות במהלך השחיטה היהודית.

מדוע זה מגוחך? כי אתם הגויים הרגו וטבחו ללא רחם בעם ישראל. מיליונים של יהודים הם הרגו, חפים מפשע ועל לא עוול בכפם. הנה כמה ימים חלפו מאז הטבח הנורא שעשו בארץ הקודש: למעלה מאלף שלוש מאות אנשים. מה הבעיה שלהם: השחיטה היהודית. זו שיש בה מינימום של כאב לבעל חי, זה מה שלא מוצא חן בעיניהם.

אחד הדברים שהגויים לחמו בשחיטה היהודית היה מה ששוחטים בהמה כאשר בהמות אחרות עומדות על ידה. לנפשם העדינה והאנינה זו אכזריות כלפי שאר הבהמות. היה אדם פיקח אחד שאמר דבר הגיוני בהחלט: רצונכם לדעת האם הדבר מפריע לשאר הבהמות? יש לי עבורכם פטנט פשוט מאוד. תעמידו אבוס מלא חציר ליד שאר הבהמות, ונבדוק אם הם אוכלים. אם הם אכן ימנעו מלאכול - הרי זה סימן שהשחיטה מפריעה להם. אם הם יאכלו כהרגלם - ראייה שלא מזיז להם. כך אכן עשו: הביאו אבוס מלא בכל טוב, והפרות אכלו מלוא הפה בכל המרץ. כולם ראו ששום דבר לא מפריע להם.

את האנקדוטה הזו סיפר רבינו החזון איש בזמן ההפגזות על ירושלים בשנת תש"ח. החזון איש עצמו היה רחוק מחזית המלחמה. הוא שהה בבני ברק, אבל הוא סיפר את זה ואמר: אדם שממשיך לאכול כרגיל בשעה כזאת, אדם שאומר שלום עלי נפשי, הרי הוא דומה לאותם בהמות שחבריהם נלקחים לשחיטה ואילו הם ממשיכים לאכול בתאבון רב.

והדברים האלו של החזון איש יפים היו לשעתם ויפים גם לזמן הזה: כלנו במלחמה. זה לא שמי שלא נמצא בחזית עצמה - יכול לאכול כרגיל. זה לא מי שלא נמצא בתוך טווח הטילים בדרום ובצפון - יכול לאכול כרגיל. לא ולא. כלנו עם אחד וכלנו יחד בתוך אותה סירה המטרפת בלב ים. זו חובתנו בשעה זו.

המים שהצילו

כמויות התחמושת העצומות שהשאירו אחריהם אלפי הנאצים המחבלים שפשטו בבוקרו של יום שמחת תורה, מראה בבירור את הנס העצום שעדיין אירע באותו יום. לכולנו ברור שממדי הטרגדיה הם בלתי נתפסים, איומים ונוראים, אבל עדיין גם ברור שהטרגדיה גם יכולה הייתה להיות גרועה עוד יותר. היו שם אלפי מחבלים צמאי דם ומשחרים לטרף, הם הסתובבו עם נשק ארוך ועם תחמושת כבדה, הם היו בחוצות הערים ובתוככי היישובים, ואיש לא עמד בפניהם. איש לא עצר אותם. היה רחמנא ליצלן יכול להיות הרבה יותר גרוע.

בכלל צדיקים לימדו אותנו, שאם ביום גדול של רחמים וקירבה להקב"ה, מתרחש אירוע בסדר גודל כזה, הרי שהדין פעל ביום של רחמים וחסדים ובכך הצטמצם מכפי שהיה יכול להיות גרוע בהרבה.

יום שמחת תורה הוא היום שבו אנו מבקשים על המים, התפללנו תפילת גשם, ובוודאי שתפילת הגשם מעוררת רחמים גדולים, כי צריך לדעת שבעומק העניין יש קשר רוחני עמוק בין המים לבין האויב הישמעאלי, העם הערבי, שקם עלינו להורגנו.

לפני כעשר שנים הוצאנו לאור את הספר "אחישה". הספר עוסק בענייני הגלות והגאולה. הבאנו שם דברים עמוקים ונשגבים על הגלויות שבני ישראל היו בהם עד לגלות הנוראה: גלות ישמעאל.

הבאנו בספר הזה דברים מזעזעים ביותר שרבינו רבי חיים ויטאל, תלמידו ומעתיק שמועתו של רבינו הגדול האריז"ל, כותב בתוך הספר המיוחד שלו על תהלים, הספר הקרוי בשם "עץ הדעת טוב", להסביר את הפרק בספר תהלים פרק קכד:

נתבונן בפרק הקצר, לפני שנסביר אותו:

שיר המעלות לְדוֹד לֹלֵי ה' שְׁהִיה לָנו יֵאֱמָר נָא יִשְׂרָאֵל:

לֹלֵי ה' שְׁהִיה לָנו בְּקוֹם עָלֵינוּ אָדָם: אֲזִי חַיִּים בְּלַעֲנוּ בְּחָרוֹת אָפֶם בְּנוּ: אֲזִי הַמַּיִם שִׁטְפוּנוּ נְחָלָה עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ:

אֲזִי עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ הַמַּיִם הַזֵּידוּנִים: בְּרוּךְ ה' שְׁלֹא נִתְּנָנוּ טָרֶף לְשִׁנְיָהֶם: נַפְשֵׁנוּ כְּצִפּוֹר נִמְלָטָה מִפֶּחַ יוֹקְשִׁים הַפַּח נִשְׁבֵּר וְנֶאֱחָזְנוּ נִמְלָטָנוּ: עֲזָרְנוּ בְּשֵׁם ה' עֲשֵׂה שְׁמִים וְאָרֶץ:

אומר רבינו חיים ויטאל: דעו לכם שבפרק הזה מרומזים ארבעת הגלויות: בבל מדי יון ואדום, אבל גם הגלות של אחרית הימים: גלות ישמעאל. זו הגלות האחרונה זו הגלות הקשה מכולם, הגלות של ישמעאל שקרוי "פרא אדם".

שואל רבי חיים ויטאל: למה נקרא שם ישמעאל? והוא עונה תשובה נוראה: הישמעאלים עתידיים להציק כל כך לבני ישראל "צרות קשות ומשונות שלא נראו כמותם" - עד שבני ישראל עתידיים לצעוק צעקות גדולות לקב"ה, והקב"ה ישמע ויענה לבני ישראל.

היינו: ישמע - אל. למי הוא ישמע? לבני ישראל! הם יביאו לכך שהקב"ה ישמע ליהודים וישעיע אותם.

מסביר רבי חיים ויטאל: הישמעאלים הם שונים מכל האומות, בעוד שכל האומות הם אומות מתוקנות, הרי שהישמעאלים הם חסרי תרבות: הם תמיד היו שוכני האלים ומדבריות, הם נמשלים ללסטים היוצאים ומקפחים חיי אדם וחוזרים לאהלהם.

ועוד הם שונים, שבעוד שהאומות האחרות יש להם רצון להעביר את ישראל על דתם, הרי שהישמעאלים רוצים להרוג ולבזוז לשם להרוג. לא בגלל סיבה אחרת. רק בגלל שיש להם שנאה נוראה ליהודים "שהם רוצים להרוג נפשות וגופות ולכלות הממון של ישראל ולבלעם חיים ולא להשאיר להם שורש וענף".

ואנחנו לא נדע מה נעשה? אין לנו תקוה אחרת, אומר רבי חיים ויטאל, אלא לבטוח בהשם שהוא יושע אותנו, וזהו שנאמר עזרנו בשם השם עושה שמים וארץ.

רבי חיים ויטאל לפי דרכו מסביר את הפרק באופן מסוים, ואילו אנחנו הבאנו באחישה את דברי רבינו האריז"ל שמגלה לנו דבר מדהים:

הישמעאלים משולים למים - "מים עכורים היוצאים מתוך מים הזכים של אברהם, והם סוד 'מים הזדונים' שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים קכד ה), וזהו סוד 'למקום מים הרעים' (אבות שם). ולכן היה ראוי ישמעאל למות בצמא, לולא כי נענה 'באשר הוא שם' (בראשית כא יז)". כך הוא לשונו של האריז"ל.

הישמעאלים הם: 'מים הרעים' - מים הזדונים!

אם ככה, הרי שנוכל להמשיך את דברי רבי חיים ויטאל ולומר שעל זה אנחנו אכן אומרים:

אֲזִי הַמַּיִם שִׁטְפוּנוּ נְחָלָה עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ:

אֲזִי עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ הַמַּיִם הַזֵּידוּנִים:

בְּרוּךְ ה' שְׁלֹא נִתְּנָנוּ טָרֶף לְשִׁנְיָהֶם:

המים שטפנו - אלו הם הישמעאלים,

הם המים הזדונים.

ואנחנו מבקשים ומוזים להקב"ה שהוא מציל אותנו מידם.

קעת הדברים מתחברים לנו עם אחד המוטיבים המרכזיים של יום שמחת תורה - היום שבו אנו אומרים תפילת גשם ומתפללים על המים.

ואת התפילה הזו אנחנו מסיימים בבקשה: "לְבַרְכָהּ וְלֹא לְקַלְלָהּ" - 'לחיים ולא לפגות'.

העומק בבקשה זו היא שאנחנו אכן מבקשים את כוח הברכה של המים, את הכוח של הברכה, את הכוח של החיים.

בכך למעשה אנו מבקשים להכניע ולמגר את הכוח הרע של המים - את המים הרעים, את המים הזדונים.

אמנם השנה עוד בטרם הספיקו בני ישראל להתפלל ברגש ובחום את התפילה הזו, כבר התרחשה והחלה הטרגדיה הנוראה, אך בוודאי שהיא נעצרה כאשר התפילה הזו של כלל ישראל על המים החלה לעלות על שפתותיהם של עמך בני ישראל בכל מקומות מושבותיהם. התפילה פעלה את פעולתה, עלתה לרצון, והיא זו שהגנה על כלל ישראל מפני המים הרעים והזדונים, ואנו תפילה כי היא תמשיך ביתר שאת וביתר עוז וכך נגאל מהגלות

של הישמעאלים, מהגלות של המים הרעים, ונזכה למים טובים ומבורכים.

סוד העוגיות של משפחת אדרי

הסיפור הזה הפך ללהיט כה גדול, עד שאחד הקונדיטורים הגדולים בישראל פתח פס ייצור מיוחד של עוגיות להם הוא קרא "עוגיות של רחל מאופקים".

מה הם עוגיות אלו? ובכן, אלו הם עוגיות תמרים של גברת המתגוררת בעיר אופקים שלא יאומן כי יסופר, אבל הם הצילו את חייה ואת חיי בעלה, דוד אדרי, מידיהם של חמשה מחבלים ארוזים שהיו אצלם בבית במשך חמש עשרה שעות ארוכות והחזיקו אותם כבני ערובה.

בשעות המוקדמות של בוקר יום שמחת תורה נשמעה אזעקה באופקים. בני הזוג של משפחת אדרי רצו מהר לחדר הממ"ד. תוך כדי שהם יושבים בבית, הם נחרדים לראות חמשה מחבלים שוברים את החלונות בבית שלהם וחודרים פנימה. בתחילה המחבלים אומרים להם שהם מהמטרה, אך כמובן שבני הזוג מבינים שזה שקר: הם שומעים אותם מדברים בשפה ערבית. הם הופכים להיות בני ערובה בידיהם של המחבלים.

אלא שאותם מחבלים ארוזים בוודאי לא ציפו שאכזריותם וכלי הנשק שלהם יפלו מול קור הרוח ומול הפקחות של הגברת אדרי.

הגברת הצליחה לעכב את המחבלים מלבעז את זממם, על ידי שאירחה אותם למופת: היא אמרה למחבלים: אתם נראים חיוורים - אתם חייבים לאכול משהו. היא הכינה להם קפה טורקי והוציאה עבורם עוגיות תמרים ביתיות וטובות. היא פשוט נתנה להם לאכול טוב, כך במשך שעות ארוכות היא פינקה אותם עד שכוחות המשטרה הצליחו להשתלט על הבית, לחסל את המחבלים ולהוציא אותם מהבית.

כששאלו את הגברת אחרי זה: מה חשבת ואיך עלה בדעתך הרעיון הזה להביא להם אוכל ושתייה?

היא ענתה תשובה מקורית מאוד:

היא ראתה שהם כעוסים, שהם עצבניים, והיא חשבה: כשבן אדם הוא רעב, כשבן אדם אין לו מצב רוח, הוא עצבני והוא יהרוג.

ניתן להם לאכול, ככה הם ירגעו, ואולי זה מה שיציל אותה.

וזה מה שאכן הציל אותם בס"ד!

המעניין הוא שבכך היא כיוונה לעצתה הטובה של שלמה המלך החכם מכל האדם שאמר בספר משלי (כה כא):

"אִם רָעַב שִׁנְאָךְ הֶאֱכַלְהוּ לָחֶם וְאִם צָמָא הִשְׁקֵהוּ מַיִם,"

אומר רש"י: האכילה לחם - השקה מים - כמשמעו! דהיינו, העצה כאן היא כפשוטה! לתת לשונאים לחם ומים.

שמה תחשבו שהדברים אמורים בשונא סתם, הנה במדרש נאמר דבר נורא:

"אמר רבי חמא בר חנינא: אף על פי שהשכים להורגך ובא רעב או צמא לתוך ביתך, האכילה והשקה!".

אפילו שהשונא משיכם ומגיע להרוג אותך - ברגע שהוא בא אל תוך ביתך - תציע לו מאכל ומשתה.

בפשטות, זה צריך הסבר, אבל מתברר שהנה זה עובד: לפעמים דווקא היחס הזה הוא זה שיכול להציל את האדם מידי שונאו.

אבל עדיין צריך לזכור, שללחם יש שתי משמעויות, וכפי שהמהרש"א בסוכה (נב). מחדד את זה, בדיוק כלפי הפסוק הזה: "מילת לחם יוצא לשנים: ללשון לחם כמשמעו וללשון מלחמה".

זה לא סותר: צריך לדעת לנהל מלחמה נגד השונא, אבל אין מקרא יוצא מידי פשוטו: מאכילים ומשקים את השונא אם הוא בא לתוך ביתך.

השם יעזור שאף אחד לא יתנסה בניסיון נורא שכזה, אבל תדעו שלעניין הזה יש משמעות בחיי היום יום.

הרבי הקדוש הבני יששכר בספרו 'אגרא דכלה', מביא בפרשת יושב:

"קבלנו ממרן הקדוש מה"ר מנחם מגדל ז"ל מנוחתו כבוד ברימאב, שבבוא האדם מהדרך - יראה שלא לבוא לביתו ברעבוננו, בכדי שלא יתכעס על אנשי ביתו".

זו עצה מפתיעה ומיוחדת:

כשאדם מגיע מהדרך - זה לא טוב שהוא יגיע לבית כשהוא רעב, כי כך הוא למעשה מגיע כשהוא עצבני וכועס.

ולכן דבר ראשון שילך לאכול משהו, שייכנס לאיזה מסעדה, שיקנה משהו לטעום, ישקוט את רעבוננו ורק אחרי זה ייכנס הביתה.

אדם לא צריך להגיע לבית רעב - ואם הוא מגיע, תמיד טוב לפייס ולהרגיע אותו עם מטעמת.

כי במקרה של משפחת אדרי מאופקים - זה הציל חיים של משפחה.

הגדוד של הקולנל ויטלס

סיפור מפתיע שמחזיר אותנו אחורה, דווקא למלחמת העולם הראשונה, הוא סיפורו של הגדוד האנגלי שעמד תחת פיקודו של הקולנל ויטלס. מתברר שאחרי המלחמה הבחינו שהגדוד הזה זכה לדבר שגדוד אחר לא זכה לו: כל חייליו, ללא יוצא מהכלל, חזרו לביתם בשלום, ללא כל פגע. זה היה דבר יוצא דופן, לא היה גדוד אשר לא היה בו מת. היו חזיתות קשות, התנהלו מלחמות עזות, כמעט ולא היה שייך שלא יפגעו. והנה גדוד זה של הקולנל ויטלס חזר כולו בשלום. הוקמה ועדת חקירה שתבדוק מה בדיוק קרה שם: איך זה ייתכן. היה אפילו חשד אולי הם התחמקו מלהשתתף בקרבות הקשים. אבל אז התברר דבר פלא והפלא: הגדוד כן השתתף במלחמות הקשות ובכל זאת איש לא נפגע. התברר גם הנשק הסודי שהיה להם: הקולנל דרש מכל פקודיו ללא יוצא מהכלל ללמוד בעל פה את פרק צ"א שבספר תהלים, הלוא הוא מזמור "יושב בסתר עליון", ולומר אותו מדי יום ביומו. המזמור הזה היה מוכנה בפי המפקד ובפי החיילים "פרק

ההגנה". והמזמור הזה אכן עשה את פעולתו: הוא הגן עליהם וכולם חזרו לביתם בשלום.

זה מדהים שגם הגויים הכירו ביעילותו של פרק זה.

הכיניו הזה שהחיליים האנגלים נתנו למזמור "פרק ההגנה" לוקח אותנו הישר אל מה שהגמרא מספרת במסכת שבועות (טו):

רבי יהושע בן לוי היה אומר לפני השינה את פסוקי מזמור יושב בסתר עליון.

אומרת הגמרא שיש המכנים מזמור זה: שיר של פגעים, ויש המכנים אותו: שיר של נגעים.

שיר של נגעים, לפי שנאמר בו: ונגע לא יקרב באהלך, ושיר של פגעים, לפי שנאמר בו: יפול מצדך אלף.

שואלת הגמרא: היכי עביד הכי? איך היה מותר לרבי יהושע בן לוי לעשות כך, והרי הוא עצמו, רבי יהושע בן לוי, הוא זה שאמר: אסור להתרפאות בדברי תורה! מתרצת הגמרא: זו לא רפואה. זו הגנה. "להגן שאני".

יש על כך רמז נפלא מהרבי מאפטא, האוהב ישראל, על הפסוק (בפרשת משפטים): "וּבְכָל אֲשֶׁר אֶמְרָתִי אֲלֵיכֶם תִּשְׁמְרוּ" - דהיינו, בכל דברי התורה אשר אמרתי אליכם: תשמרו, יש לכם את הרשות להישמר בהם ולהגן בעדכם כדי שלא יבוא עליכם שום רע חלילה.

ואכן ידוע שהגאון החזון איש הורה ליהודים בירושלים, בזמן מלחמת השחרור בשנת תש"ח, שיהא שיר זה של שגור על לשונם כי זו סגולה נפלאה להנצל מהאויבים, וכדאי גם כהיום הזה לומר שוב ושוב את המזמור הזה כדי להגן עלינו.

התשובה לקצין

בימים האחרונים חדר אחד מאנשי הצבא, קצין צבאי, לתוך כמה מהיכלי הישיבות הקדושות בירושלים והחל לצעוק ולצווח על הבחורים שעליהם לצאת ולאחוז בנשק, שעליהם להצטרף למלחמה. מה הם יושבים ולומדים כשאחיהם יוצאים למלחמה.

לא ידוע לי מה ענו לו ואיך ענו לו.

אבל ברור שהיה כדאי לענות לו עם הסיפור הבא,

סיפור מדהים:

היה זמן שבו רצו ראשי השלטון להכניס אל תוך הישיבות תוכנית מיוחדת של לימודים לאחוז בנשק, ללמד את ידי הבחורים לקרב, אצבעותם למלחמה.

היה בזה אולי סוג של הגיון: צריך לדעת להחזיק נשק. שלא נדע, אבל לפעמים צריך שיהיה מי שיידע להחזיר אש על התוקפים אותנו.

ראשי הישיבות עמדו נבוכים מול הבקשה. אבל אז כלביא קם כארי התנשא הגאון רבי יחזקאל אברמסקי, החזון יחזקאל, שכיהן כנשיא ועד הישיבות, ואמר: דעו לכם שאם יהיה דבר כזה שיכניסו לישיבות דברים נוספים כמו ללמוד תורת לחימה והחזקת נשק - הרי שכולנו נצטרך לעזוב את ארץ ישראל ולצאת לחוץ לארץ.

הדברים שנאמרו בצורה חדה כל כך ובאופן שאינו משתמע לשתי פנים הפתיע את הנוכחים. הם לא ידעו מהיכן הוא שואב את הנחיצות הזו, וגם מה בדיוק הקשר בין זה לבין נסיעה לחוץ לארץ?

נגעה החזון יחזקאל ואמר: אשאל אתכם שאלה, בואו ונראה מה תענו לי:

אתם בוודאי יודעים שההלכה אוסרת על אדם להיות במקום סכנה. אדם מצווה להשמר על עצמו ולהזהר לא להיות בסכנת חיים.

זה לא סוד שארץ ישראל היא מקום סכנה של ממש. אנחנו מוקפים מכל עבר בשונאי ישראל שרוצים להרוג אותנו. אנחנו כאותה כבשה המצויה בין הזאבים. אין סכנה יותר גדולה מזו? אם כן, מה אנחנו עושים כאן? מה אנחנו נמצאים בתוך מקום סכנה? אם אנחנו מחויבים מצד ההלכה שלא להיות במקום סכנה - מדוע אנחנו לא קמים ונוסעים לחוץ לארץ, למקום מוגן, למקום שהוא לא מוגדר כמקום סכנה?

איש לא ידע מה להשיב. זו הייתה שאלה הלכתית נוקבת.

המשיך החזון יחזקאל, הוא שבעצמו עלה מאנגליה שם כיהן כרב בלונדון ועבר לארץ ישראל, ואמר: אין לכם תשובה על השאלה? אני יענה לכם! ארץ ישראל

השכפ"ץ היהודי

היה לו כוח לצעוק: אני יהודי. הוא שכב, חסר כוחות לחלוטין, הוא לא מסוגל לדבר. והנשק סביבו.

ואז כמו משום מקום נשמעה צעקה: עצרו מיד!! הוא יהודי!!! תראו, יש לו ציצית!

כך ניצלו חייו של גיא, הוא מיד פונה לבית הרפואה בלינסון, שם נותח וטופל ומצבו משתפר. אם תרצו: זהו כוחו של השכפ"ץ היהודי: הציצית.

ואת ההסבר לכך אנו יכולים למצוא בדברי רבינו האור החיים הקדוש המגלה לנו את סודות הציצית שהיא נעשית דווקא בבגד של ארבע כנפות, והחוטם הם בצבעי לבן:

אומר רבינו: הארבע כנפות מרמזים על כך שהקב"ה הוא הבורא את ארבע קצות עולם והוא השולט עליה! ומידותיו של הקב"ה בורא העולם הם חסד ורחמים שזה הצבע הלבן! הקב"ה שולט על עולמו בחסד וברחמים.

כשאדם לובש ציצית הוא ממשיך על עצמו את החסד והרחמים.

זו אם כן הזדמנות לעורר את המתנדבים בעם: אנא ממכם, תספקו לחיילים את לבוש הציצית, הלבוש שיכול להביא להם את שפע הטוב, החסד והרחמים.

גיא היה לבוש בלבוש אזרחי, כל מה שהיה לו זה היה אקדח, וכולם לא יותר.

אבל הוא היה נחוש לצאת ולפעול. הוא הגיע עד איזור היישוב "רעים", שם הבין וראה את גודל האסון.

בתחילה הוא פינה פצוע קשה. היה מחבל שירה לכיוונו, אבל הוא הצליח בס"ד לאגף את המחבל ולהרוג אותו. בהמשך, גיא השיג נשק משוכלל יותר והרג חמישה מחבלים שדברו על אופנועים. לאחר מכן עלה על נידת, אלא שמחבלים ירו עליהם.

הרכב שבק חיים וגיא נפצע ברגלו. הוא קיבל החלטה לקפוץ מהרכב והתגלגל לתעלה שבשולי הכביש.

אלא שאז המצב החל להחמיר: גיא איבד דם. הוא ניסה להציל את עצמו. הוא השתמש עם הבגדים שלו כדי לעשות לעצמו 'חוסם עורקים', והוא שוכב בתעלה כשכוחותיו אוזלים מרגע לרגע.

במשך שעותיים וחצי שכב גיא בתעלה, ואז הגיעה הדרמה הגדולה:

לוחמים יהודיים מגיעים לתעלה, והם רואים אדם שכוב, לבוש בבגדים אזרחיים, מחזיק נשק בידו. הם היו בטוחים שזה אחד מהמחבלים.

יותר מזה: סביבו שכבו מחבלים הרוגים, שגיא עצמו הרג בהם, אבל הסביבה שהייתה מלאה בגופות של מחבלים נתנה את ההבנה כי גם הוא אחד מהמחבלים.

כבר כוונו לעברו נשק, והוא, רחמנות, כבר לא

סיפורי הגבורה ומסירות הנפש שמתחילים להישמע מהחזית המדממת של המלחמה הנוראה, הם מצמררים ונוראים.

עם ישראל התגלה בתפארתו ובמסירות נפשו. כל ישראל ערבים זה לזה.

אחריות כוללת. ורבים, רבים, הרגישו את האחריות הזאת. יש כאלה ששילמו על זה בחייהם, ויש כאלה ששילמו על זה בפציעות קשות, וכולם ממש, שילמו על זה בזעזוע נפשי עמוק, איום ונורא.

מכל עבר נשמעים סיפורי גבורה הירואיים על אנשים שקפצו אל תוך התופת, נכנסו אל תוך האש, כדי ללחום במחבלים הארורים ולהציל נפשות מיראלי.

אנשים שהיו במקומות בטוחים עבורם, לא היססו ותיכף כשנודע להם על הזוועה - מיהרו להגיע אל החזית לנסות לעזור ככל שביכולתם.

והיו אנשים שהיו בתוך הסכנה ויכלו להציל את עצמם - אבל הם בחרו להציל אנשים אחרים.

אלו הם סיפורים נוראיים שמראים על הנקודה הפנימית היהודית, זו שלעולם אינה כבה!

שמענו כאלה רבים ועוד נשמע עליהם. נספר סיפור אחד מהם: זהו סיפורו של גיא מדר, גיא חגג את חג שמחת תורה בעיר קרית גת.

בישעות הראשונות של אירוע חדירת המחבלים ליישובי עוטף עזה, בבוקר של שמחת תורה, נודע לו הדבר, והוא הבין את חומרת העניין, והחליט שהוא נוסע לשם.

אינה מוגדרת הלכתית כמקום סכנה. מדוע? כי יש לנו תורה, כשלומדים תורה - התורה מגינה.

בארץ ישראל - הישיבות ולמודות תורה, וזה משנה את ההגדרה של ארץ ישראל כמקום שאין בו סכנה.

נעצור לרגע ונחיד את דברי החזון יחזקאל:

כשהשאלה היא הלכתית נטו - אי אפשר לענות עליה בדברי אגדה ובמדרשים.

אלא שהתשובה היא שהתורה משנה את המציאות ובדרך הטבע זה לא מקום סכנה. אבל מתי הדברים אמורים - המשיך החזון יחזקאל ואמר: דווקא כשלומדים תורה בשלמות, בלי שום תערובת של דברים אחרים, באופן כזה התורה יכולה לשמור.

תורה שמעורבים בה דברים אחרים, אפילו דברים נחוצים כמו החזקת רובה, זו כבר לא תורה שיכולה להגן. זו כבר לא תורה שהופכת בדרך הטבע את המציאות.

חוזר אפוא המצב בראשן שארץ ישראל היא מקום סכנה, ואם היא מקום סכנה - הרי שכולנו נעזוב את ארץ ישראל. פשוט לא תהיה לנו ברירה. לא בגלל שנוגעיים בישיבות, לא בגלל לימודי הנשק - כי זה באמת יכול להיות דבר נחוץ. אלא בגלל סיבה אחרת: כי זה יחזור להיות מקום סכנה. אין מה שישמור עלינו. כשיש תורה בלי שום דבר אחר, אז התורה שומרת עלינו.

כשראש הישיבה נרטב בגשם

סיפור אחד מתושבי ירושלים: היה זה יום חורף קשה וגשם עז ניתן ארצה. אני נוסע ברכב, מוגן ושמור מהגשם, והנה לפתע אני רואה את הגאון הנודע רבי יונה מרצבך הולך ברחוב כשכולו רטוב. האיש היה מתלמידיו של רבי יונה שהיה ראש ישיבת קול תורה והוא נדהם לראות את רבו כך. הוא מיהר לעצור על ידי רבי יונה ולעלות אותו לרכבו. תוך כדי שהוא מסיע אותו ברכבו לביתו פתח הנהג והסביר לרבי יונה: ידע נא רבינו כי זו השגחה פרטית מופלאה שבדיוק עברתי כאן באזור. אני לא גר כאן ולא היה בדעתי להגיע לכאן. איכשהו אירע והגעתי לכאן. לא ידעתי למה. כעת אני יודע שזו השגחה פרטית כדי שאוכל להציל את הראש ישיבה מלכת בגשם הכבד שלפתע החל לרדת.

ענה רבי יונה מרצבך ואמר לנהג: אתה מספר לי סיפור על גשם והשגחה פרטית, אני גם אספר לך סיפור מופלא על השגחה פרטית שראיתי בעיני ממש. אצבע אלוקים ויד השם ממש! תשמע מעשה שהיה בשבוע שעבר: יצאתי מהישיבה כשלא היה כל סימן לגשם. הלכתי רגוע ולפתע החלו מטרות עוז עצומות, ארובות השמים נפתחו וירדו גשמי עוז. הסתכלתי לכאן ולכאן ולא הגיע שום רכב, נאלצתי ללכת בתוך הגשם, בתוך השלוליות, עד שהגעתי לתחנת אוטובוס, תחנה ללא כל מקום מחסה, שם המתנתי רטוב כולי מהגשם שלא הפסיק לרדת עד שהגיע האוטובוס לאחר זמן רב, עליתי על האוטובוס רטוב מכף רגל ועד ראש, ספוג מים עד לשד עצמותי, וכך הגעתי לביתי.

השגחה פרטית מופלאה! סיים רבי יונה מרצבך.

והנהג חושב לעצמו, את מה שאתם גם חושבים: מה בדיוק ההשגחה פרטית כאן? הרי הוא נרטב לגמרי, הרי שום דבר לא הסתדר כאן? מה הסיפור.

ורבי יונה ראה את פליאתו ואמר לו: אני רואה שאתה לא מבין, אסביר לך את ההשגחה פרטית: דע לך שנגזר עלי משמים שאני אתרשב, אין אדם נוקף אצבעו למטה אלא אם כן מכריזים עליו למעלה, ועלי נגזר שארשב כולי. לכן הקב"ה זמן משמים שאני בדיוק אהיה ברחוב בלי כל הנהג, שאף רכב לא יבוא, שאחכה הרבה זמן לאוטובוס, כדי שמה שנגזר עליו בדיוק יהיה.

השגחה פרטית, סיים רבי יונה, זה לא רק כשהכל הולך כמו שאתה רוצה. כל מה שעובר על אדם - זה בהשגחה פרטית. כך נגזר עליו, ובשגשם העניין ובפנימיותו בוודאי שזה טוב.

היה רבי יונה מרצבך מסביר את הפסוק האמור בפרשת ויחי: **וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל בְּנָיו וַיֹּאמֶר הֲאִסְפוּ וְאֶגְיֵדָה לָכֶם אֶת אֲשֶׁר יִקְרָא אֶתְכֶם בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים**. כתוב כאן **יקרא** עם אלף, בעוד שלכאורה, לפי כללי הדקדוק, היה יותר נכון

שיהיה כתוב יקרה עם ה'.

אלא הסביר רבי יונה: יקרה עם ה' - זה לשון מקרה, יקרא עם א' - זה לשון קריאה.

בא יעקב אבינו והודיע לבניו "את אשר יקרא אתכם באחרית הימים" - בלשון של קריאה ולא בלשון של מקרה - שום דבר באחרית הימים לא יהיה מקרה, הכל יהיה בהשגחה פרטית! בין דברים שנראים לכם טובים ובין דברים שלא נראים לכם כך. את אשר יקרא - לשון של קריאה. להכל השם קורא ומכין מראש. אין שום מקרה, הכל בהשגחה פרטית.

אנחנו היום באחרית הימים, ועלינו לדעת: הכל מכוון מראש. אין שום מקרה. אין שום דבר שקרה מבלי משיים. זו השגחה פרטית גם כשאנחנו ניצלים מהגשם וגם כשאנחנו נרטבים בגשם.

יש תהלים אין חרדה

מי שמאמין לא מפחד. זה הזמן להתחזק באמירת תהלים. התהלים בכוחם לרפא את הנפש ולהגן מכל צרה. דוד המלך ע"ה אמר את התהלים על כל סוגי הצרות שיש בעולם. הוא עבר מלחמות רבות. רדיפות ותלאום. מלחמות בפלשתים. מלחמות עצומות ונוראות. עוד לפני שנמשח למלך ניצח את גלית האיש הגיבור שחירף מערכות ישראל והיה מפריע לעם ישראל לומר קריאת שמע. דוד המלך ניצח אותו בחמשה חלוקי אבנים. ודוד המלך אומר בתהלים (קלט, ח-ז) **אֵנָה אֲלַךְ מְרוֹחֵךְ וְאֵנָה מַפְנִיךְ בְּרַחֵם יְיָ אֱלֹהֵי מְרוֹחֵךְ וְאֵנָה הַנֶּחֱךְ**. כתוב האבן עזרא שזה המזמור נכבד מאוד בדרכי השם ואין באלה החמשה ספרים מזמור כמוהו.

המשורר המופלא רבי ישראל נאג'רה מגדולי המשוררים שחיבר את השיר של שבת "ה-ה רבון עלם ועלמאי", היה רב היישוב היהודי בעזה, חיבר על כך פיוט נפלא: **אֵנָה אֲלַךְ מְרוֹחֵךְ / אֵנָה מַפְנִיךְ אֶבְרָחָ / אֶבְרָחָ מִמֶּנִּי אֵלַי / וּבְצֶל יָדְךָ אֲגִיל אֶפְרַח. י-ה כְּבוֹדְךָ. עוֹלָם מְלֹא / אֵתָה הָא-ל עוֹשֵׂה פֶלְאָ / אֵם לְשִׁמִּים אֲעֲלֶה / שֶׁם אֲמַצָּא אוֹרֵךְ יְרַחֵ. הַחֵיד"א כְּתַב בְּסִפְרוֹ "שֶׁם הַגְּדוֹלִים" בְּשֶׁם הָאֲרִיז"ל שְׁדַרְבּוּ חֲשׁוּבִים בְּשִׁמִּים.**

אנחנו צריכים לדעת שאין לאן לברוח. אנשים באים ומציעים אירוח בארה"ב. בכל מיני מדינות. אחרים רוצים לעזוב וללכת. אין דברים כאלו. ארץ ישראל היא ארץ אשר עיני ה' אליך בה. מראשית השנה ועד אחרית השנה. אלא מה? צריך להאמין בהקב"ה.

אין אפשרות לברוח מהקב"ה. אבל מי שמאמין, אין לו ממה לפחד. הוא בידיים טובות.

צריך לדעת שכל מה שהיה זו גזירת שמים. אין לנו שום הבנה בזה. קורא הדורות מראש כבר הכין את התכנית הזו. מי שהיה צריך להינצל ניצל. כמו שאומרים בתפילת ונתנה תוקף בימי ראש השנה ויום הכיפורים הכל נכתב ונחתם. האגרות יצאו לדרך. מי במים ומי באש. וכמוכן מי לחיים ארוכים טובים ולשלום.

יש מי שמפחד? שיש לו חרדות? שיאמר פרקי תהלים בכוונה. זה מסלק את כל החרדות. אנשים מופשיים כל מיני עצות, לבני וילדים ולמים, ומה לומר ואף להסביר ורצים לכל מיני רופאי נפשות. צריך לדעת שדוד המלך עליו השלום היה רופא הנפשות הגדול ביותר. מי שמרגיש חרדה, קושי, מצוקה נפשית, שיקח ספר תהלים. יש היום ב"ה תהלים עם אותיות מאירות עיניים. ויתחיל לומר. במתינות. לאט ובכוונה גדולה. בהתרגשות. בדבקות. שירגיש שמדבר עם הקב"ה. וכן ירפא את הנפש. זו הדרך הטובה ביותר והמועילה ביותר. הדרך של אבותינו בכל הדורות. לא צריך לחפש דברים אחרים ומשונים. התהלים זה הדבר הכי חזק. להתחזק באמונה. לרפא את הלב.

גם סתם כך בזמן פנוי, לומר תהלים. במקום ללעוס חדשות. במקום לחשוב על נחזונות של אותם מתרברים שתולים בכוחם ועוצים ידם, ובגבורה שאין להם כלל וכלל, ובמקום ללעוס על כל מה שלא מתנהל כפי שהיו חושבים שצריך להיות, לומר תהלים ולהרגיש שאנחנו ידיו של אב הרחמן. כולם כבר רואים איך אותם שיש להם נשק משוכלל וטכנולוגיה משוכללת ויש להם אמצעים, פחדים רק רגע מאיה ראש מינה בקצה העולם שאומר

כך או כך. והנה גם המדינה היא מנתקת קשרים. והנה הנשיא הוא מאיים. הכל דברים בטלים ומבוטלים. יש לנו נשק אחד יחיד ומיוחד. התהלים. האמונה בבורא עולם. להתחזק באמונה. ויתחזק דוד בה' אלוקי!.

מידת הרחמים

כל יום, מדי יום ביומו, בשבוע האחרון, נחשפים סיפורי גבורה של יהודים, מכל הסוגים, שהיו מוכנים לסכן את נפשם כדי להציל יהודים אחרים. אין לזה אח ורעיו בשום מקום. כל סיפור מרגש מחדש. לא מרגש, אלא מאד מאד מרגש. מרטיט. זו הנקודה היהודית. הרבה שכבות של אבק יכולות לכסות את הנקודה. אבל כשהיא נדלקת, היא בוערת בעוצמה כזאת שאין בשום אומה.

רבתינו אמרו כי נקודה זו היא נקודה בוערת שאינה נכבית לעולם. נקודה שיש בכל יהודי ויהודי. החידושי הרי"ם אף נתן לה שם - "מגן אברהם". כל מי שהוא יהודי והוא מצאצאיו של אברהם אבינו, הוא קיבל את ההותם הזה. לא משנה מה מצבו הרוחני. כמה קשה ומכביד שהיינו צריכים לראות זאת דווקא באירוע מצער שכל כך. אבל לפעמים זה מה שיש. מנחמים הורים שכולים, ושומעים איך שהם מסבירים שלצד כל הצער והאבל הכבד שפקד אותם, הם מתנחמים בכך שהבן שלהם הציל חיים של אחרים. מי כעמך ישראל.

אבל יחד עם זאת, אנחנו חייבים לפנות לאבינו שבשמים. שומר ישראל. מי שבאמת שומר ישראל. הוא ואין עוד מלבדו. הרי הקב"ה אכן יודע כמה כל יהודי מוכן למסור נפש בשביל אחרים. הוא יודע כמה בניו הם גיבורים אמיתיים. גיבורי רוח. נכון שביום יום לפעמים אנשים לא מסתדרים, לא מספיק רואים את הגבורה, היא לא באה לידי ביטוי, אבל היא נמצאת. היא חיה וקיימת. הניצוץ לא נכבה. הוא בווער מתי שהוא צריך לבעור. אם כן, אנחנו מבקשים מבורא עולם, אל תביאנו לידי ניסיון ולא לידי ביזיון. הניסיון האחרון היה מספיק קשה וכואב. נכון שאין לנו שאלות ואנחנו לא יודעים חשבונות, ואנחנו מספיק נבונים לדעת כמה שאנחנו לא יודעים. אבל בכל זאת, מותר לנו לבקש, מותר לנו להתפלל, אם אכן יהודים מוכנים למסור את הנפש בשביל אחרים, מותר להם גם להתפלל, כל אחד בעד חברו, שלא יהיה נזק לשום אדם מישראל. ותצילנו מכף כל אויב ואורב ומכל מיני פורענויות.

הטרגדיה הכל כך קשה וכואבת, זו שאין לה תואר ואין לה צורה, תפסה את כולנו בסיומם של החגים. אבינו הרחום, שהגזירה כבר נגזרה, לא רצה להשבית לנו את השמחה של כל החגים, לא של חג הסוכות זמן שמחתנו, ולא של הימים הקדושים שקדמו ליום השמחה האחרון. אבל עדיין אנחנו מבקשים מהקב"ה, וכולנו נצטרף יחד לבקשה, שאנחנו רוצים שההבטחה שיש בתורה "היית אך שמח", תימשך על פני כל השנה.

הגמרא במסכת ברכות (ז). מביאה את סיפורו של התנא האלוקי והקדוש רבי ישמעאל בן אלישע, מי שהיה אחד מהרוגי מלכות! שבבואו אל קודש הקדשים ביום הכיפורים, ביקש ממנו הקב"ה "ישמעאל בני, ברכני!" וסיפר התנא רבי ישמעאל, הכהן הגדול, שהוא זכה לברך את הקב"ה בברכה הזו: יהי רצון מלפניך שיכבשו רחמך את כעסך ויגולו רחמך על מדותיך ותתנהג עם בניך במדת הרחמים ותכנס להם לפני משורת הדין. והקב"ה כביכול נענע לו לאות הסכמה. זו הברכה שיש לברך את הקב"ה, שיתנהג עם בניו במידת הרחמים. שמידת הרחמים תתגלגל עלינו, שזנכה לראות בישועת ה'.

רק תפילות

בזמנו של הכתב סופר, בנו של החתם סופר, העלילו עליה שפילה על יהודי אחד שגנב את ארנקו של מושל העיר. היה זה לאחר שמשרת גוי גנב את הארנק, וכשראה שהחבל מתהדק סביבו הוא החליט להחביא את הארנק בביתו של היהודי המעבידו, לא פחות, והלך להעליל על מעבידו היהודי שהוא הגנב והראה להם היכן החביאו.

תיכף ומיד עצרו את היהודי באזיקים והשליכוהו למעצר. משהגיע זמן המשפט, גזרו השופטים את דינו למות בתליה במרכז העיר, למען ישמעו ויראו.

הכתב סופר לא נח ולא שקט. הוא נסע לעיר הברירה פעטט והפך כל אבן כדי להוכיח את יושרו של היהודי. הוא רתם את כל קשריו והפעיל את כל העסקנים, אבל למרבה הצער הוא העלה חרס בידו. הוא לא הצליח להציל את היהודי.

הכתב סופר חזר לביתו שבור ורצוף. בלילה שלפני ביצוע גזר הדין, הוא עולה על יצונו, והנה בחלומה הוא רואה את אביו החתם סופר פונה אליו בפנים זועפות, ומוכיח אותו "היתכן שאתה נרדם ואינך עושה למען היהודי השרירי בסכנת מות?" והכתב סופר משיב לאביו, מה אוכל לעשות עוד שלא עשיתי, הרי כל מה שביכולתי עשיתי למען היהודי הזה ומה עוד עלי לעשות?

ענה לו החתם סופר: בוודאי שיש לך עוד מה לעשות. אתה יכול להתפלל. כיצד אתה ישן כעת? הרי אתה יכול להתפלל. דאווענען און דאווענען!!!

מיד התרומם הכתב סופר ממיטתו, קרא לגבאי העוזר שלו, וציווה עליו למחר לכנס את כל הקהל ולעורר את הציבור כולו לבוא לבית הכנסת המרכזי לתפילה. העוקות שם היו עד לב השמים. מה יש לדבר. זו הייתה תפילה של אחת לשבעים שנה. כמו שהגמרא אומרת במסכת מגילה (יב:) על התפילות של מרדכי היהודי, בן שמעי בן ששמע אל תפלתו, בן קיש בן שהקיש על שיערי רממים ונפתחו לו, דופקים פעם אחת וחוזרים ודופקים ושוב דופקים ויש תפלה שנענית לשבעים שנה.

ואכן התפילות בקעו רקיעים. בבוקר קודם ביצוע גזר הדין, החליט ראש השופטים לחקור שוב את הגוי, זה המשרת שהעליל על היהודי, אלא שהגוי לא היה מוכן לחקירתו, הוא לא הספיק לסדר בראשו את כל השקרים, ותוך כדי דיבור החליף וסתר את גירסתו מספר פעמים, עד שמתוך חקירתו נודע האמת שהוא עצמו הגנב והוא זה שהחביא את הארנק אצל היהודי. בו במקום התחלפו הנאשמים, הגוי הגנב נשלח לגרדום ונפשו של היהודי היתה לשלל לשמחת כל בני העיר, וראו עין בעין כוחה של תפילה.

יש כל כך הרבה יהודים שנמצאים בשבי. לא סתם בשבי. אלא בין הישמעאלים הגרועים שבאומות. בין מפלצות מהלכות. איך יערב לנו אכול ושתו כל עוד שהיהודים הללו נמצאים ביסורי גוף ונפש, תחת ידם של אכזריים שהם יותר גרועים מחיות טרף, איך אפשר כך להמשיך? איך ניתן שנה לעינינו ותנומה לעפעפנו?

האחריות מוטלת על כל אחד ואחד מאתנו לבקוע שערים, אבינו שבשמים שערי שמים פתח ותשמע את תחינת עמך ישראל בכל מקום שהם. כל אחד ואחד ירבה בתפילה. יבכה ויתחנן להקב"ה שיוציאם לפדות ולחירות, במהרה במהרה.

לוקחים אחריות

אבל אשמים אנחנו. הרבה פונים ושואלים במה להתחזק? מה ה' אלקיך שואל מעמך. מה רוצים מאתנו. יש גם כאלה שיודעים לומר סיבות וחשבונות. צריך לדעת שאין לנו כיום נביאים. לבוא ולומר שאנחנו יודעים את החשבונות של הקב"ה יש בזה עזות ממש. אנחנו לא שם.

בכלל, הדור שלנו הוא דור שיש בו הרבה תורה. המון תורה. בבין הזמנים, אפילו שלא בזמן שיש סדרים בישיבה, כל מי שיכנס לכל בתי כנסת, יראה כמה המקומות מלאים עם אנשים שיושבים ולומדים. לומדים תורה לשמה. בלי שום סיבות אחרות. יש תורה מה שלא היה בדורות קודמים. יש הרבה חסד. בלי סוף. מי שילך לבתי חולים ויראה מה קורה כל שבוע. כמה חסד. כמה ארגונים של חסד. הרי חז"ל אמרו שבחבלי משיח צריך לאחוז בתורה ובחסד. לבוא ולומר שאנחנו יודעים את החשבונות, זה פשוט לא נכון.

יש סיפור נורא. סיפור ששמור אצלנו. הסבא שלי היה שריד יחיד למשפחתו. כולם נהרגו על קידוש השם. הוא עבר את כל מאורעות המלחמה. נסיונות קשים. אי אפשר לתאר. גיהנום עלי אדמות. הוא התגלגל עד סיביר וניצל. הוא הגיע לארץ. חזק באמונה. בנה את עצמו מחדש. הקים משפחה. והיה עוסק בתורה יומם ולילה. הוא נשאר איתן באמונתו במסירות נפש שאינה ניתנת לתיאור ולהשגה.

לאחר שהקים משפחה כאן בארץ, הוא עבר שתי טרגדיות

קשות, הוא שיכל שני ילדים. גם אחרי שבשמתח נעורים ובהתלהבות חסידית הקים את עצמו מעפר ואפר, בית חסידי המוקם על אפרות הכבשנים, הוא משכל בן ואחר כך בן נוסף. הוא לא עמד בזה.

הוא נכנס לרבי הקדוש מגור, הבית ישראל, ומתוך יגון וצער שאל את הרבי, יאמר לי הרבי מה רוצה הקב"ה ממני? האם יש דבר מה שעלי לתקן ולא תיקנתי. האם במצבי יש עוד משהו שעלי לעשות? האם אני נתבע על משהו?

הבית ישראל הביט בו בעיניים חודרות ואמר לו כך: "וכי מניין לך שהקב"ה רוצה ממך משהו!?"

נכון ומבולבל יצא את החדר. תשובה לשאלתו - לא קיבל. מה עליו לעשות - אינו יודע. מהרהר וחוזר ומהרהר, הרי הרבי אומר ברור, מניין לי שהקב"ה רוצה ממני משהו?

אולי בכלל לא רוצים ממני כלום. רוצים ממני להאמין בקב"ה. רוצים שאקבל באהבה מה שהקב"ה רוצה. אולי באמת זה עצמו מה שהיה חסר לי, שלא קבלתי מספיק באהבה את רצון ה' בפעם הראשונה, ולכן זה אירע שוב.

הפעם אני מקבל הכל באהבה. בחיבוק. אני אוהב את הקב"ה ומאמין בו בלי שום חכמות. ואמנם מכאן והלאה יותר לא ידע צער ושכול בימי חייו.

יש סיפור מצמרר על הרבי הקדוש מקלויזנבורג, מי שעבר את כל מאורעות המלחמה ושיכל אשה עם אחד עשר ילדים, הכל איבד רח"ל, ובנה את עצמו ואת קהילתו מחדש.

לאחר המלחמה, ביום הכיפורים שנת תש"ו, במחנה פליטים, בעת התקדש יום הכיפורים, בליל כל נדרי, נשא הרבי דברים חוצבי להבות אש ליד ארון הקודש הפתוח והרעיש עולמות.

הוא דיבר כלפי שמיא. דברי סניגוריה על עם ישראל הקדושים. בבכי רב. בסערת רוח וברגש. המלים יצאו ישר מלבו כשבידו המחזור הפתוח.

והוא קורא מתוך הוידי: **אשמנו, בגדנו**, אולם במשמעות שונה מן המקובל הוא אומר **את המלים דרך שאלה ובניגון של פליאה אשמנו? בגדנו?**

האם חלילה בגדנו באלקים ולא שמרנו לו אמונים? "גזלנו"? ממי גזלנו באושביץ ובמיהלדארף? האם היה בכלל ממי לגזול?

כאן עצר לפתע כמי שנזכר מה, ואמר:

אכן אתוודה, יום אחד בשבוע מעבודת הפרך צנחתי על הדרגש שלי בצריף לנוח מעט, והנה נתפס העור שלי, איזה עור היה זה, נתפס בין שני קרשים, ולא יכולתי לנוע, ניסיתי להשתחרר בחזקה בשארית כוחי ועורי נקרע מעל עצמותי. הדם התחיל שותת. אנחה חרישית נאנחתי.

זה היה בשקט ממש. אבל בכל אופן זה גרם לאסיר שלידי, בדרגש הסמוך, להתעורר, אז גזלנו שינה מאדם עייף. זו הגזילה היחידה שנכשלתי בה. ואני מתוודה לפניך רבש"ע באגרוף על לבי חטאתי.

וכך המשיך בקור **דיברנו דופי?** וכי בכלל יכולנו לדבר? וכי נותר רגו נכח לדיבורים? הלא אם היה לנו טיפת כח ברוח חסכנו אותו עבור הנוגשים האכזרים אנשי האס, כי שנוכל להשיב כראוי לשאלותיהם.

העויונו? הרשענו? אנחנו. **לצנו?** מי יכול היה בכלל להתלוצץ שם? **מרדנו?** וכי מרדנו כך רבש"ע? הלא קיבלנו וספגנו בהכנעה כל מכה מתוך ידיעה, כי אתה צדיק על כל הבא עלינו. וכך המשיך את כל הוידי. וסיים בנחרצות, לא אשמנו ולא בגדנו, לא הרשענו ולא פשענו. כל הוידי הזה לא נכתב בשבילנו. והוא סגר את המחזור.

הקהל היה מופתע והמום מדבריו. צמרמורת.

אבל כאן הרעים הרבי את קולו מחדש, ואמר: רבש"ע! אבל כן חטאנו! בחטאים שאינם כתובים במחזור! חטאנו באמונה ובטחון!

האם לפעמים מרוב יאוש, במחנה בלילות על הדרגשים, כשקראנו קריאת שמע על המיטה, האם לא הרהרנו לעצמנו "אולי די"? אולי עדיף כבר לעזוב את העולם ולהשתחרר מכל הסבל? כמה פעמים התפללו רבים מאתנו, רבש"ע, אין לי כח יותר קח נא את נשמתו ולא אצטרך יותר להגידי בבוקר מודה אני לפניך.

וכשעלה השחר והיינו כפויים כביכול הלא יהודים אנחנו להודות שוב לה' על ההחזרת בי נשמתו בחמלה, התמלאנו אכזבה מרה, וכשהוצאנו מהצריפים את גופות המאושרים שגוועו כבר ונפחו את נשמותיהם, האם לא הבטנו לעברם בקנאה?

ובכן, חטאנו, חטאנו ברפיון האמונה, חטאנו בחוסר בטחון, לא בטחנו די בהקב"ה שהוא עושה את הטוב ביותר עבורנו. על כך צריך להכות עכשיו באגרוף על לבנו ולהתוודות "על חטא". עלינו לבקש מרבש"ע שיחזרו אלינו האמונה והבטחון **בשלימות!** בטחו בה' עדי עד, בטחו בו בכל עת עם שפכו לפניו לבבכם.

זה מבהיל.

אבל אנחנו צריכים לומר בפה מלא. אנחנו לוקחים אחריות. לא לחפש אשמים אצל אף אחד. אנחנו לא מספיק מאמינים שכל מה שהקב"ה עושה הכל לטובה. זה מה שצריך לחזק אצלנו. אנחנו לא עשינו מספיק שכל יהודי יאמר כל יום בכוונה "שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד".

לכן, כעת, למען שלומים של השבויים. בהם ילדים קטנים שלא טעמו טעם חטא. נקרא כולנו כאחד, דבר יום ביומו, בוקר וערב, שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד. נאמין בכל לבנו, שהוא יתברך, ורק הוא, הוא ישיענו והוא יגאלנו.

המסדרון הבטוח

אחד המשפטים שאנחנו שומעים שוב ושוב זה "מסדרון בטוח". הדובר מודיע כי הוא מקים עבור האויבים "מסדרון בטוח" כדי שיוכלו לעבור מצפון הרצועה לדרום הרצועה.

ארצות הברית ועוד מדינות מקימות "מסדרון בטוח" כדי לאפשר לאזרחיהם לצאת ולהימלט מרצועת עזה החוצה.

ואילו בני משפחות החטופים מבקשים ותובעים שיקימו "מסדרון בטוח" להגיע אל החטופים. ובכן, מה הוא "מסדרון בטוח"? מסדרון בטוח - פירושו דרך מאובטחת שאין סכנה לנוע בה. אמונת העולם מקימים לעצמם מסדרונות בטוחים ודואגים לעצמם. באותה מידה יש גם תביעה הומניטרית לאפשר מסדרון בטוח להגעה אל החטופים.

אבל זה מוביל אותנו למסדרון בטוח אחר שכדי לכולנו לדעת עליו. לפני למעלה משבע מאות שנה חי המקובל הנודע רבי יוסף גיקטיליא, שחיבר את הספר הקבלי החשוב "שערי אורה".

בשער הראשון של הספר מגלה לנו המקובל סוד נורא מכבשונו של עולם.

כשאדם מתפלל והוא תוהה לעצמו מדוע התפילה אינה נענית - עליו לדעת שהתפילה כשהיא יוצאת מפיו ועולה עד להגעתה לפני כסא הכבוד - יש לה בדרך שודדים ומשחיתים שיכולים לפגוע ולהזיק לה בדרכה. אותם פגעים רבים, אותם מלאכי חבלה, מבקשים לתפוס את התפילה ולעכב אותה מלהגיע אל מקומה הראוי. אם יש לאדם זכות - התפילה תעלה ותגיע, אך אם אין לאדם זכות - יש מפריעים שונים שיעכבו אותה מלהתקדם.

וכאן מגיע הגילוי המדהים: אדם יכול להכין לעצמו "מסדרון בטוח". אדם יכול להכין לעצמו דרך בטוחה שבה יוכלו התפילות שלו לעלות באופן שבו המזיקים לא יוכלו לפגוע בה.

איך? על ידי אמירת פרקי תהלים. פרקי התהלים קרויים מזמורים - מזמור הוא מלשון "מזמרה", סכין חדה, המזמורים הם כמזמרה, ביכולתם להכרית ולחתוך את כל האויבים ולהכין דרך סלולה כדי שהתפילות יעברו.

ורמז מעניין על כך נתן רבינו האביר יעקב בספרו 'מעגלי צדק' על הפסוק: זמירות היו לי חוקיך בבית מגורי - "זמרות" בגימטריא: אלו הקליפות! כי הכוח של הזמירות, של מזמורי התהלים, הוא להכרית ולזמור את הקליפות.

השלכה מאוד מעניינת לעניין הזה שפרקי התהלים הם למעשה מסדרון בטוח שם עוברות התפילות, אומר רבינו בעל הלבושים:

היו כאלו שנהגו לומר פרקי תהלים אחרי התפילה.

כותב הלבושי: זה מנהג של טעות! מדוע? הוא מסביר:

"שהרי עיקר אמירתם הוא כדי להבריח המקטרגים

כדי שתעלה התפלה בשלום אחר כך, ומה יועיל להם הברחה אחר שהתפללו, אם כבר ח"ו פגעו כמה מקטרגים בתפלתם, אין הברחה מועלת כלום אחר כך". את התהלים, קובע הלבוש, יש לומר דווקא לפני התפילה ולא לאחריה, שכן כך מזמורי התהלים יכינז את המסדרון הבטוח עבור התפילה שתבוא מיד לאחריה. זו דעתו של הלבוש. יש כאלו שכן אומרים תהלים אחרי התפילה. אולי ההסבר, הרי ידוע שכאשר אדם מסיים מסכתו, מיד עם הסיום הוא מתחיל מסכת אחרת. יתכן שגם בתפילה זה כך, הרי חז"ל אומרים שהלואי יתפלל אדם כל היום. כשאדם מסיים תפילה, מיד הוא אומר פרקי תהלים. זה דווקא ההכנה של המסדרון הבטוח עבור התפילה הבאה. כל התפילות הן שרשרת ארוכה, והתהלים שבין התפילות מכין את המסדרון לתפילות הבאות.

הרופא שצחצח נעליים

בתופעה כזאת מעולם לא נתקל הרופא. זה לא היה רופא מהשורה, אלא רופאו האישי של מלך פרוסיה. זה גם לא היה במקום פעילותו הרגיל. המלך היה במסע ארוך על פני מדינות רבות, ובדרכו הוא עבר בוילנא שבליטא.

זו גם לא הייתה דרכו לטפל בחולים אזרחיים, אולם הכסף הרב שהציעו לו בני המשפחה של אותו חולה עשיר, התחננים שהם התחננו בפניו, בצירוף עם העובדה שזהו מלך פרוסיה, פנעמי, שהרי המלך תיקף ומשיך בדרכו, הסכים הרופא לבוא ולטפל בחולה אליו הזומן.

היה זה אחד היהודים העשירים בוילנא. הוא חלה במחלה קשה ואנושה, חייו היו בסכנה גדולה, ולמעשה כל הרופאים שהוזמנו אליו הרימו ידיים בייאוש.

כשהגיעה השמועה שמלך פרוסיה עם פמלייתו ויחד עם רופאו האישי נמצאים בוילנא, ביקש החולה שעדיין היה בהכרה מלאה, שייקחו סכום כסף גדול מאוצרותיו וילכו אל הרופא ויעשו הכל כדי לשלדו שיבוא ויבקר אותו.

הרופא מגיע, כולו אומר חשיבות, הוא ניגש אל מיטת החולה והוא מתחיל לבדוק.

לא עברו דקה או שתיים והרופא אומר בכעס: בשביל מה הזמנתם אותי לכאן? האם אני נראה לכם 'מוחיה מתים'? אני יכול לטפל בחולים אבל אני לא עוסק במתים! אין לחולה הזה שום סיכוי להחלים וחבל שבזבתם את זמני לריק.

עוד הרופא אומר את דבריו ועושה את דרכו לעבר הדלת, הוא מסתכל על החולה במבט אחרון ולהפתעתו הוא רואה משהו מוזר: פניו של החולה מתחיל לקבל צבע של חיים. הרופא מיד חוזר למיטת החולה והתחיל למשש את הדופק. הוא רואה שזה לא עד כך: עדיין יש תקווה. הוא מתיישב ורושם מרשם מסוים ושולח את אחד מבני הבית לבית מרקחת לרכוש את התרופה.

רק השליח יצא והרופא רואה משהו מוזר: יש עוד שיפור נוסף בחולה. כך שלמעשה התרופה שהוא רשם כבר לא מתאימה.

היא אמנם התאימה לחולה במצב הקודם שלו, אבל עכשיו המצב שונה. הוא ביקש שיחזירו מיידית את השליח ונתן לו מרשם אחר. השליח יצא בפעם השנייה לעבר בית המרקחת, ושוב הרופא רואה שלחולה הוטב ולמעשה הוא צריך תרופות אחרות.

הרופא המום מהתופעה המוזרה שמעולם לא אירעה לו והוא שולח לקרוא בדחיפות לשליח ולהחזיר אותו.

הפעם הוא כבר לא כתב מרשם. הוא רק ישב מול החולה והביט בו והוא רואה שלאט לאט המחלה פשוט נמוגה ונעלמת. ממש כך. החולה מגלה סימני חיים מובהקים והנה הוא כבר יושב על המיטה, מבקש ללכת.

הרופא מאד התפלא על התופעה, ואז החולה אומר לו: ירשה לי כבוד הרופא לגלות לו את הסוד: המלאך רפאל ריפא אותי! כמוכן שהרופא לא הבין מה הוא סח. והחולה פתח וסיפר:

דע לי שזה זמן רב ששמעתי אודות המגיד רבי דוב בער ממעוזי שטח דברים נפלאים ומדהימים. ביום מהימים עברתי דרך מעוזי ושחלטתי להיכנס אל המגיד. כשנכנסתי אמרתי למגיד: אומר את האמת: אין לי שום בקשה מיוחדת שבשבילה באתי. כל מה שבאתי זה בגלל ששמעתי עליכם וזה עורר בי את הרצון לזכות ולראות את פניכם הקדושים.

המגיד שמע ואמר לו: אומר לך ידיעה חשובה שכדאי לך לדעת אותה: תדע כי לא הרופא הוא זה שמרפא את החולה, כי אם המלאך המתלווה עמו לכל מקום שהוא הולך - הוא זה המביא את הרפואה. ככל שהוא רופא יותר גדול - כך המלאך שהולך אתו הוא יותר גדול. ולכן, אם הוא רופא המלך - מתלווה אליו המלאך רפאל בכבודו ובעצמו.

האישי ממשיך ומספר לרופא: נדהמת לחלוטין כששמעתי את הדברים המוזרים לכאורה שהמגיד אמר לי. לא הבנתי בשביל מה הוא אומר לי זאת.

כמובן שלא אמרתי כלום. הרבי נתן לי ברכת פרידה ויצאתי מהחדר. לא ארכו הימים והוא חלה במחלה קשה. באותו רגע הוא הבין מדוע המגיד סיפר לו כל זאת. הוא ידע שלא בתרופות תהיה רפואתו כי אם על ידי המלאך רפאל שהולך עם הרופא של המלך. אלא שלא הצליח להבין איך יוכל להשיג כאן בוילנא את רופאו של המלך.

ממשיך האישי ומספר: כששמעתי שמלך פרוסיה נמצא כאן, מיד ציוותי שיעשו הכל ויפזרו כסף לרוב כדי להביא אותו לכאן. והנה אתה רואה שזה אכן הצליח: המלאך רפאל שבא איתך - הביא לי את הרפואה!

הרופא הנדהם רשם בפנקסו את שמו ואת שם עירו של המגיד והלך לו. אלא שמאותו היום הרופא לא מצא מנוח בנפשו.

הרופא ששמו היה ד"ר גארדיא נזכר לפתע שהוא גם יהודי ושמו האמיתי הוא: אהרן. שורשו ומוצאו היהודי התעוררו בקרבו כאש לוהטת וטרדו את שלוותו. מצפוננו ייסר אותו מבלי להרפות. עד שבימים אחד הרופא הגיע למעוזיטש, הרופא נטש את חצר המלך ואת כל הגדולה והכבוד שהיה לו.

הוא אמר למגיד: אנה, רבי, רפא נא אותי מחולי הנפש ואני ארפא אתכם מחולי הגוף. מני אז ואילך החלה נשמתו להודוך, וברובית הימים הוא נהיה תלמיד חכם מופלג וצדיק גדול.

את כל זה הבאנו רק כהקדמה למה שהיה מספר הרה"ק רבי מרדכי חיים מסלונים: הרופא בעל התשובה המשיך במלאכת הרפואה גם לאחר שעזב את חצר המלוכה, (יש לשער שהמלאך רפאל המשיך להיות יחד איתו). פעם אחת הגיעה אליו ילדה בוכיה וסיפרה לו על אביה החולה, היא תיארה בפניו את מצבו של אביה והיה נשמע מדבריה שמצבו בכי רע: הוא עומד למות.

הרופא, ד"ר גארדיא, שמע את הדברים והתחיל להתארגן לצאת, אבל במקום למר - הוא עשה את הכל באיטיות נוראה. ולא זו בלבד, אלא שהוא גם החליט שעליו להבריח את החליפה, ואחרי זה להבריח את הכובע. הילדה עמדה בצד ושתקה.

אבל כשהרופא לקח משחת נעליים והתחיל לצחצח את הנעליים, היא כבר לא הייתה יכולה להתאפק. היא ידעה שחרב חדה מונחת על צוואר אביה, זה עניין של דקות בודדות, והרופא, במה הוא עוסק? בלצחצח נעליים!?

באותו רגע היא צעקה: רבונו של עולם! תראה מה קורה כאן. הרופא עסוק בשלו והוא לא מגיע לאבא שלי, בקשתך אליך: רבונו של עולם, תושיע אתה את אבי!

באותו רגע אמר הרופא לילדה: לכי לביתך, אביך הבריא!

והרופא הסביר לאחר מכן: שמעתי את הילדה והבנתי את מצב אביה, הבנתי שהיא סומכת עלי, ואילו אני, מה אני יכול לעשות. הבאתי אותה למצב כזה שבו היא תזעק לקב"ה, שהוא רופא תנון ורחום, והוא אכן יעזור לה.

עלינו לדעת את האמת: סמכנו על הגבול המשוכלל שהבדיל ביננו לרצועת עזה! סמכנו על הטכנולוגיה המשוכללת, סמכנו על החיילים שבוודאי יידעו לשמור עלינו. בא הקב"ה ונתן לנו טלטלה: תדעו על מי אתם צריכים לסמוך: אם השם לא ישמור עיר שווא שקד שומר. סומכים על רופא ולא יודעים שיש כוח עליון מעליו, המלאך רפאל שהקב"ה שולח. זה לא הרופא - זה המלאך. סומכים על החיילים ועל הגבול - ולא זוכרים שהקב"ה הוא "שומר ישראל".

לכן קבלנו תזכורת כואבת. אבל יחד עם זה יש לנו גם את העצה הטובה ביותר: נאמין בקב"ה ובישועתו, נדע כי הוא שומר עלינו, וכך אכן נזכה כי הנה לא יגום ולא יישן שומר ישראל.

לא שואלים: מה יהיה!?

הולך היה הרבי מסטריקוב, רבי אברהם לנדא, ברחוב העיר בוילנא, בשנת ת"ש.

הרבי מסטריקוב עוד לא עלה אז על כסא ההנהגה. הוא היה אז בחור צעיר שמצא את עצמו נמלט מאימי מלחמת העולם הראשונה, נס מהצר הצורך אותו.

בודד היה הבחור לנפשו, רחוק מאביו הרבי מסטריקוב, רחוק מאמו, רחוק מכל משפחתו הגדולה והאהובה, רחוק מחסידי סטריקוב שהעריכו ויכדו מאוד את בנו של הרבי שלהם.

הבחור כמוכן היה במצב רוח גרוע מאוד. עצוב ודואג. והנה לפתע מופיע מולו אדם שהוא הכיר אותו לפני המלחמה. אותו אדם היה כשרוני ביותר ולדאבון לב ירד מדרך התורה. הפך לפורקן עול. גם הוא הכיר את הבחור המופלג מסטריקוב והוא צעק לו: אברמלה, האם עכשיו כבר תודה לי שאפסה תקווה, עם ישראל נפל ושוב לא יוסיף קום. כך במילים האלו, רחמנא ליצלן.

והבחור באותו רגע כאילו מזדקף ומתעורר מצערו. הוא הרים את ראשו וצעק לו חזרה: לא ולא! אתה עוד תראה שהקב"ה ישמור על שארית עמו ישראל, עם ישראל עוד יעלה ויפרח, כל עולם התורה עוד יגדל בכפל כפליים. אתה עצמך עוד תראה!!!

האישי הוריד ראשו בבושה והסתלק.

אמר הרבי: דוקא האירוע הזה בו "אני" הוא זה שכביכול הותקפת ואני הוא זה שענתתי, נתן בי כוחות עצומים להמשיך לחזק ולהתחזק, הרבה יותר מאילו הייתי שומע דברי ניחומים מאחרים...

צריך לדעת, שזה תפקידו של כל אבא, של כל הורה, של כל מחנך, ושל כל אדם באשר הוא: תוציא מפיך דברי אמונה ובטחון, וכמו שכבר לימדו אותנו צדיקי החסידות על לשון הפסוק "האמנתי כי אדבר" - כוח האמונה של האדם מגיע כאשר הוא מדבר ומוציא מפיו דברי אמונה. האמנתי - מתי אדם מאמין? כי אדבר - כאשר הוא מדבר דיבורים של אמונה ובטחון.

אולי הסיפור הזה יכול להסביר לנו את עוצמת רוחו של הרבי, ממש באותם הימים בוילנא.

באותם הימים היה בוילנא אדם שונה בפי כל חוזה נסתרות ומגיד עתידות.

האישי ניתן בכוחות מיסטיים מסוימים והוא היה יכול לראות דברים שבדרך הטבע לא ניתן לראות.

למותר לציין שהפעלים הרבים שהגיעו לוילנא, כמו גם תושבי וילנא עצמה, היו סקרנים מאוד לדעת מה יילד יום. אנשים רצו לדעת מה שלום בני משפחותיהם, מה שלום יקיריהם, ומה יהיה איתם עצמם. מה צופן להם העתיד.

והאישי לא אכזב. הוא נתן מידע רב ערך. כל אלו שביקרו אצלו חזרו נפעמים ומשתוממים. האישי ידע לומר פרטים אישיים ביותר. הוא ידע לומר לאנשים מה צופן להם העתיד ועוד שלל דברים מעניינים ביותר.

בשונה מכולם, הרבי מסטריקוב, כזכור בחור צעיר וגלמוד, לא הלך אליו.

חבריו שאלו אותו, ואולי אפילו הפצירו בו: למה שלא תלך לשמוע? אבל הרבי סירב בלי לנמק ובלי להסביר. היה אחד מהחברים שממש "נדנד" לו והביא לו שורה ארוכה של טענות שכדאי ללכת אל האישי. אמר לו הרבי:

הכל טוב ויפה! אבל מה תענה על פסוק מפורש בתורה (פרשת שופטים): "תמים תהיה עם ה' אלקיך", וכמו שרש"י מסביר:

"התהלך עמו בתמימות ותצפה לו, ולא תחקור אחר העתידות, אלא כל מה שביא עליך קבל בתמימות ואז תהיה עמו ולחלקו".

תתבוננו בזה ותראו נפלאות:

הרבי שהיה בחור פוליני חריף ופיקח, עם מידת סקרנות בריאה, אמר ויישם: אני תמים! אני לא חוקר אחר העתידות!

כמה שזה מחייב אותו במירוץ הבלתי נגמר אחרי תרחישים וספקולציות: מה יהיה, מה יהיה, מה יהיה.

עליו להפסיק עם זה ולהניח את דברי רש"י כבר לרגלנו: "התהלך עמו בתמימות ותצפה לו, ולא תחקור אחר העתידות, אלא כל מה שביא עליך קבל בתמימות ואז תהיה עמו ולחלקו".

תפילה מיוחדת על השבויים

נתחברה ע"י רבי קלונימוס קלמיש שפירא בן רבי אלימלך הי"ד האדמו"ר מפיאסצנה מוגש לציבור לקראת יום ההילולא שחל ד' בחשוון

הרבי מבקש שם ומתפלל להקב"ה על השבויים שיחזרו לביתם, אבל יותר מזה: שהקב"ה ייתן כוח בידי השבויים לעמוד בעניינים הנראים שמעבירים אותם.

וכשאנחנו יודעים את האכזריות הנוראה של הנאצים הישמעאלים, האכזריות שהגיעה לידי שאים איומים בטבח הנורא שהם ביצעו בשמחת תורה - אין לשער כמה אנחנו מתחברים לזה.

והרבי ממשיך ומבקש במיוחד עבור הילדים והתינוקות הרכים, אלו שנגזלו מידי הוריהם ונלקחו בשבי.

וזה נראה כאילו הרבי עומד אתנו ובוכה יחד עמנו על הילדים הקטנים, הילדות האומללות, התינוקות, שעקרו אותם באכזריות מהמיטה ולקחו אותם לארץ גזירה, לשבי ברצועת עזה.

תפילה לעילוי נשמת הנפטרים - גם יש, אבל נוסח תפילה על שבויים - לא מוכר לנו.

בס"ד עלה בידינו למצוא נוסח מאוד מיוחד של תפילה על שבויים, נוסח שחיבר הרבי הקדוש מפיאסצנה, הרבי שנודע בספרו 'חובת התלמידים' ובשאר ספריו.

לפני שמונים שנה בדיוק, בחודש חשוון של שנת תשי"ד, נרצח הרבי על קידוש השם, אבל תקופה קצרה לפני זה, הרבי חיבר תפילה מיוחדת באידיש על שבויים, בקשה מרבוננו של עולם לשחרר את השבויים שנלקחו על ידי הגרמנים הנאצים ימ"ש.

בספר הזכרון שנכתב לזכרו של הרבי מופיע תרגום מיוחד של התפילה ללשון הקודש.

והתפילה היא קורעת לבבות, וכשאנחנו מתבוננים במילים של התפילה, הרי שזה ממש מתאים למצב שלנו, היום בו אנו מבקשים על השבויים שנלקחו לעזה.

נכון לרגע זה נמסרה הודעה רשמית למאה תשעים ותשע משפחות על כך שיקוריהם נלקחו בשבי על ידי הרשעים האכזריים אנשי חמאס.

כפי הנראה זה מספר לא סופי ויש למעלה ממאתיים שבויים, בני ערובה, שנמצאים בידי הערבים ימ"ש, מתאים אנשים נשים וטף שכל חטאם הוא היותם יהודים הגרים על ארץ אבותינו.

הלב נקרע אליהם.

אנשים הוצים לעשות משהו בעבורם, והדבר הטוב ביותר הוא תפילה, תפילה בוקעת שערי שמים ועולה עד כסא הכבוד.

ברור שאדם יכול להתפלל בכל לשון, אבל אנשים מתחברים לנסחאות של תפילה שיש לפניהם, זה נותן להם את המילים הנכונות.

העניין הוא שנוסח תפילה על חולים רח"ל - יש. נוסח

אחי ורעי, הבה ונאמר יחד את תפילתו המיוחדת של הרבי מפיאסצנה עבור השבויים:

רְבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! הַאֲזִינָה לְקוֹל בְּכִינּוֹ וּלְאֲנָקַת לִבָּנוּ, רְאֵה אֶת צַעֲרֵנוּ וְעֲנִינוּ, וְהוֹשִׁיעֵנו מִמַּצּוֹקֵתֵנוּ הַגְּדוֹלָה. קְרוּבֵי נַפְשֵׁנוּ, נְשִׁים וְיִלְדִים, אָבוֹת וְאִמָּהוֹת, אַחִים וְאֶחָיוֹת וְשְׂאֵר אַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, נַעֲקְרוּ מִתּוֹכֵנוּ. הֵם לְקַחוּ בְּשָׂבִי וְעִקְבוֹתֵיהֶם לֹא נוֹדְעוּ. הֲיִיה נָא אֲתָה - אֵל-שֶׁ-דָּי - מְגַנֵּם שֶׁל כָּל הַשְּׁבוּיִים, שְׁמוֹר עֲלֵיהֶם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה, תֵּן לָהֶם כַּח לַעֲמֵד בְּעֵנּוּיִים מִיַּדִּי מְעַנִּיָּהֶם מְחַרְפִּיָּהֶם וּמְגַדְפִּיָּהֶם. הַמַּצָּא לָהֶם חַיּוֹת, לְמַעַן יִזְכּוּ לְשׁוֹב אֶל מִשְׁפַּחּוֹתֵיהֶם. וְהַיְלָדִים וְהַתִּינוּקוֹת הַרְפִּים, אֵלֶּה שְׁנַגְזְלוּ מִחֵיק אֲבִיהֶם וְאִמָּם, עֲשֵׂה נָא שִׁיתְּגַלוּ וְיִזְכּוּ לְשׁוֹב אֶל אֲבוֹתֵיהֶם כְּבִימֵי צִאתָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם. הֲרִינֵי מִנִּדְבַּ צְדָקָה לְמַעַן עֲנִיִּים מְכִי רָעֵב, וּבִזְכוּת זֶה חוֹס וְהוֹשִׁעַ אֶת (פְּלוֹנֵי בֶן פְּלוֹנֵי) אֲשֶׁר לָקַח/ה בְּשָׂבִי וְהִבֵּא אוֹתוֹ/ה בְּשָׁלוֹם בְּחִזְרָה אֶל בְּנֵי בֵּיתוֹ/ם. אֵל-ל רַחוּם וְחַנוּן, עֲשֵׂה חֶסֶד וְרַחֲמִים לְכָל הַקּוֹרְאִים אֵלֶיךָ בְּלֵב שָׁלֵם. חוֹס נָא וְרַחֵם עַל שְׂאֵרֵי הַפְּלִיטָה שֶׁל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל. אָמֵר לְצָרוֹתֵינוּ דִּי. הֲגֵן עַל קַמְץ שְׂאֵרֵי הַפְּלִיטָה הַקְּטָנָה, כְּשֵׁם שֶׁהוֹשַׁעְתָּ אֶת אֲבֵרָהֶם אֲבִינוּ מִיַּד נִמְרוֹד, וְאֶת יַעֲקֹב אֲבִינוּ מִיַּד עֵשָׂו וְלָבֶן, וְאֶת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ מִיַּד פְּרֹעֹה, וְאֶת דָּוִד הַמֶּלֶךְ מִיַּד גְּלִית הַפְּלִשְׁתִּי, וְאֶת חֲנַנְיָה מִיִּשְׂאֵל וְעִזְרִיָּה מִיַּד נְבוּכַדְנֶצַּר, וְכֵשֶׁם שֶׁהִצַּלְתָּ אֶת דָּנִיֵּאל מִגַּב הָאֲרִיּוֹת, וְכֵשֶׁם שֶׁהִצַּלְתָּ אֶת מֶרְדֳּכַי וְאֶסְתֵּר מִיַּד הַמֶּן הַרְשָׁע - כֵּן תוֹשִׁיעַ וְתַחַלֵּץ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל מִיַּד שׁוֹנְאָיו, וְתִשְׁלַח לָנוּ גּוֹאֵל הַצֶּדֶק שִׁיגְאֵלְנוּ מִן הַגְּלוּת הַמְּרָה, בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן

אין ספק: מילים מזעזעות אבל עם אמונה ותקוה. ובוודאי הן אל כביר תפילת רבים לא ימאס ונזכה לראות חזרה את החטופים, אנשים נשים וטף, בריאים ושלמים, ובמהרה נזכה לגאולה השלמה במהרה בימינו אמן. מתוך שיעורו של הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א לכבוד יום ההילולא שחל עתה ביום ד' חשוון

שיעוריו בענייני דיומא של הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א ניתנים להאזנה בקו מחוברים: 02-803-9999

להאזנה הקלק כאן

דרישו ד' ועוזו קרו עלגית לחינוך ועידוד לימוד התורה

